

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra pomocných věd historických a archivnictví

Česká sfragistická literatura mezi lety 1989 - 2013

Bakalářská práce

Autor: Lucie Syrová
Studijní program: B7105 Historické vědy
Studijní obor: Archivnictví – historie
Vedoucí práce: Mgr. Martina Bolom - Kotari, Ph.D.

Hradec Králové 2015

Zadání bakalářské práce

Autor: Lucie Syrová

Studium: F12584

Studijní program: B7105 Historické vědy

Studijní obor: Archivnictví - historie

Název bakalářské práce: Česká sfragistická literatura mezi lety 1989-2013.
Název bakalářské práce AJ: The czech sfragistics literature between 1989-2013.

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Cílem bakalářské práce je rešerše české sfragistické literatury mezi lety 1989-2013 a její zhodnocení. Dále pak zasazení této literatury do dobového kontextu a taktéž určení její využitelnosti pro současné bádání. Součástí bakalářské práce jsou rovněž medailonky autorů vybraných sfragistických publikací. Metody zpracování: rešerše, analýza a komparace.

KREJČÍKOVÁ, Jarmila KREJČÍK, Tomáš. Úvod do české sfragistiky. Ostrava 1989.; KREJČÍK, Tomáš. Pečeť v kultuře středověku. Ostrava 1998.; KREJČÍK, Tomáš. K nové české heraldické a sfragistické literatuře 1981-2005. In: Sborník archivních prací. č. 1. Praha 2009. s. 241-307.; MARÁZ, Karel. K problematice padělání pečeti na sklonku středověku. Sfragistický příspěvek k falzům Oldřicha II. z Rožmberka. In: Sborník archivních prací. č. 1. Praha 1998. s. 49-103.; SEDLÁČEK, August. Atlasy erbů a pečeti české a moravské středověké šlechty. Praha 2003.

Garantující pracoviště: Katedra pomocných věd historických a archivnictví,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Martina Bolom Kotari, Ph.D.

Oponent: PhDr. Jakub Zouhar, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 27.11.2014

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala pod vedením vedoucí práce samostatně a uvedla jsem veškerou použitou literaturu a prameny.

V Hradci Králové dne

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Martině Bolom – Kotari, Ph. D., za odborné vedení, vstřícný přístup a cenné rady a připomínky, které mi po dobu vypracovávání mé práce poskytovala. Dále bych chtěla poděkovat mé rodině za trpělivost a podporu během celé doby studia.

Anotace

SYROVÁ, LUCIE. *Česká sfragistická literatura mezi lety 1989 – 2013*. Hradec Králové. Filozofická fakulta. Univerzita Hradec Králové 2015. 103 s. Bakalářská práce.

Cílem této práce je rešerše české sfragistické literatury mezi lety 1989 – 2013, její zhodnocení, zasazení do dobového kontextu, a taktéž určení její využitelnosti pro současné bádání. V práci jsou postupně přibližována témata a hlavní aspekty popisované v publikacích, které pojednávají o panovnické, šlechtické a rodové, církevní, komunální a cechovní sfragistice a o židovských pečetích a pečetích institucí. Rovněž jsou zde reflektovány práce zabývající se sfragistickým materiálem uloženým v archivech, muzeích a v soukromých sbírkách a práce řešící zpracování a evidenci sfragistického materiálu. Také jsou zde rozebírány práce obecně pojednávající o pečetích, jejich vývoji a pramenné hodnotě a práce o sfragistice a jejím vztahu k dalším naukám. Dále jsou zde uvedeny práce o pramenech využitelných pro sfragistická bádání a přibližující jednu z osobností české sfragistiky. Součástí této práce je také srovnání jejích výsledků s přehledem, který hodnotí heraldickou a sfragistickou literaturu mezi lety 1981 – 2005, a profesní medailonky některých z autorů sfragistických publikací uvedených v této práci.

Klíčová slova: sfragistika, odborná literatura, Česká republika, 1989 - 2013

Annotation

SYROVÁ, LUCIE. The czech sphragistics literature between 1989 – 2013. Hradec Králové. Faculty of Arts. University of Hradec Králové 2015. 103 pp. Bachelor Degree Thesis.

The aim of this thesis is the research of the czech sphragistics literature between years 1989 – 2013, its assessment, inclusion into period context, and also determination of usefulness for the contemporary exploration. This thesis is gradually approaching main themes and suspects discussed in the publications, which deal with the monarch, aristocratic and familial, religious, municipal and guild sphragistics and with jewish seals and seals of institutions. There are reflected works, which deal with the sphragistics material placed in archives, museums and private collections and works, which deal with manipulation and keeping record of sphragistics material too. As well as works, which universally deal with the seals, their development and also its source value and works about sphragistic and its relationship to other science. Next there are works about sources usable for sphragistics exploration and works, which describe one of the personage of czech sphragistic. This thesis also includes comparison of its results with survey, which evaluates heraldic and sphragistics literature between years 1981 – 2005, and vocational profiles of few authors of sphragistics publications introduced in this thesis.

Key words: sphragistic, specialized literature, Czech republic, 1989 - 2013

OBSAH

ÚVOD.....	1
1. PANOVNICKÁ SFRAGISTIKA	4
1.1. Přemyslovci	5
1.2. Lucemburkové	5
1.3. Habsburkové	6
1.4. Další práce	7
1.5. Autoři	7
2. ŠLECHTICKÁ A RODOVÁ SFRAGISTIKA	8
2.1. Souhrnná díla	8
2.1.1. Autoři.....	9
2.2. Šlechtické rody	9
2.2.1. Autoři.....	12
3. CÍRKEVNÍ SFRAGISTIKA.....	13
3.1. Pražští arcibiskupové a olomoučtí a litomyšlští biskupové	13
3.1.1. Autoři.....	15
3.2. Církevní řády	16
3.2.1. Autoři.....	19
3.3. Další publikace o církevní sfragistice	19
4. KOMUNÁLNÍ SFRAGISTIKA	22
4.1. Čechy	22
4.1.1. Autoři.....	24
4.2. Slezsko	24
4.2.1. Autoři.....	25
4.3. Morava	26
4.3.1. Autoři.....	29

4.4. Souhrnné práce:	29
5. CECHOVNÍ SFRAGISTIKA	31
5.1. Autoři	32
6. PEČETI INSTITUCÍ.....	33
6.1. Univerzitní pečeti.....	33
6.2. Úřední pečeti.....	34
6.3. Autoři.....	34
7. ŽIDOVSKÉ PEČETI	35
7.1. Autoři.....	35
8. SFRAGISTICKÉ SBÍRKY A ZPŮSOBY ZPRACOVÁNÍ A EVIDENCE SFRAGISTICKÉHO MATERIÁLU.....	36
8.1. Sfragistický materiál v archivech, muzeích a v soukromých sbírkách.....	36
8.1.1. Autoři.....	38
8.2. Zpracování a evidence sfragistického materiálu.....	38
8.2.1. Autoři.....	40
9. DALŠÍ SFRAGISTICKÁ LITERATURA	41
10. ZÁVĚREČNÉ SROVNÁNÍ	44
11. PROFESNÍ MEDAILONKY AUTORŮ	47
ZÁVĚR.....	73
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY, PRAMENŮ A ZDROJŮ	76
SEZNAM POUŽITÝCH ZRATEK	100

ÚVOD

Předložená bakalářská práce se zabývá českou sfragistickou literaturou mezi lety 1989 – 2013.¹ Jejím cílem je rešerše dané literatury a zhodnocení informací, které nám poskytuje. Rovněž má podat přehled o tématech, která byla ve vymezeném období studována, a určit využitelnost výsledků studovaného materiálu pro současné bádání. Součástí této práce jsou také profesní medailonky některých z autorů výše vymezených publikací.

Jako téma jsem si sfragistickou literaturu vybrala z toho důvodu, že mě během vysokoškolských studií tato pomocná věda historická zaujala, a také proto, že považuji za přínosné podat přehled o stavu českého sfragistického bádání. Spodní hranici, tedy rok 1989, jsem zvolila z toho důvodu, že od devadesátých let 20. století² lze postřehnout větší množství vydávaných sfragistických studií.³ Horní hranici jsem pak určila tak, aby mnou vytvořený přehled byl v rámci možnosti dostatečně aktuální.

Publikace, jež ve své práci představuji, jsem částečně vyhledala v přehledu, který vytvořil Tomáš Krejčík,⁴ ovšem větší měrou jsem vycházela z literatury, kterou v uceleném seznamu předkládá Karel Maráz ve svých skriptech z roku 2014.⁵ Také jsem v některých z dohledaných studií našla citace dalších studií. Jejich autory, a především další díla těchto autorů,⁶ jsem si posléze vyhledala pomocí bibliografické databáze přístupné na internetu.⁷

¹ S výjimkou několika studií, které jsem neměla k dispozici, jsem prošla veškerou vyhledanou literaturu.

² Vzhledem k politickým a společenským změnám, jež nastaly po roce 1989.

³ Ovšem ne všechny dosáhly stejně vysoké úrovně odbornosti.

⁴ KREJČÍK, Tomáš. *K nové české heraldické a sfragistické literatuře 1981-2005*. In: *Sborník archivních prací* 59. 2009. s. 241 – 307.

⁵ MARÁZ, Karel. *Sfragistika. Studijní texty pro posluchače pomocných věd historických a archivnictví*. Masarykova univerzita. Brno 2014. 268 s.

⁶ Která jsem mohla zařadit do své práce.

⁷ <http://biblio.hiu.cas.cz/>

Práce je rozčleněna na úvod, jedenáct kapitol, závěr, seznam literatury a seznam užitých zkratk. V každé z kapitol⁸ je nejdříve uvedeno, na jaká konkrétní témata se autoři v dané sfragistické oblasti zaměřili, jaká přesně hlediska a aspekty v publikacích studovali, a je zde zhodnocen přínos dané literatury nejen v rámci sfragistického bádání. Posléze jsou v každé kapitole⁹ stručně zmíněny konkrétní práce a jejich autoři.

První kapitola, kterou lze považovat za jednu z těch obsáhlejších, pojednává o panovnické sfragistice a je dále členěna na čtyři podkapitoly, a to konkrétně na podkapitoly o pečetích Přemyslovců, Lucemburků, Habsburků a v poslední podkapitole jsou zařazeny práce, které jsem tematicky nemohla zařadit do žádné z předchozích podkapitol.

Ve druhé kapitole, která je zaštitěna rovněž hojnou literaturou, se věnuji šlechtické a rodové sfragistice. Tato kapitola je dále členěna na podkapitoly o souhrnných pracích¹⁰ a o pečetích některých konkrétních šlechtických rodů.

Třetí kapitola, která je jednou ze dvou nejobsáhlejších v mé práci, je zaměřena na církevní sfragistiku. Je členěna na podkapitoly o pečetích pražských arcibiskupů a olomouckých a litomyšlských biskupů,¹¹ dále pak na podkapitoly o pečetích představených a konventů klášterů některých církevních řádů a na podkapitoly věnující se dalším publikacím o církevní sfragistice, které jsem nemohla tematicky zařadit do žádné z předchozích podkapitol.¹²

Čtvrtá kapitola, ta nejobsáhlejší, je věnována komunální sfragistice. Rozdělila jsem ji do podkapitol, a to podle toho, kde se lokalita, o jejíchž pečetích je pojednáváno,

⁸ Či na začátku jejich podkapitol.

⁹ Či podkapitole.

¹⁰ Tedy pracích, které předkládají reprodukce šlechtických pečetí z určitého území, nebo pojednávají o určitém typu pečetního obrazu užívaného šlechtou, či o šlechtických pečetích uložených v archivu.

¹¹ Nalezla jsem i stručné příspěvky ke sfragistice vratislavských biskupů.

¹² Nalezneme zde práci o středověkých církevních pečetích, o jejich ikonografii, o pečetích nižších církevních hodnostářů, o pečetích významných kapitol, o bulách a rovněž o pečetích evangelíků.

nacházela. Je zde tak podkapitola o pečetích lokalit na území Čech, Slezska a Moravy a také podkapitola mapující souhrnné práce.¹³

Další tři kapitoly, tedy kapitola o cechovních pečetích, pečetích institucí a židovských pečetích, jsou co do množství studií nejchudší. Mezi lety 1989 – 2013 byly tyto tři oblasti sfragistiky těmi nejméně probádanými. Kapitoly o cechovních a židovských pečetích nejsou dále nijak členěny a kapitola o pečetích institucí obsahuje podkapitoly o univerzitních a úředních pečetích.

Osmá kapitola přibližuje manipulaci a uchovávání sfragistického materiálu v České republice.¹⁴ Je rozčleněna do dvou podkapitol, které se zabývají sfragistickým materiálem uloženým v archivech, muzeích a soukromých sbírkách a zpracováním a evidencí sfragistického materiálu.

V deváté kapitole uvádím další sfragistické práce, které jsem tematicky nezařadila do žádné z těch předchozích,¹⁵ a v desáté kapitole porovnávám výsledky mé práce s přehledem nejen o české sfragistické literatuře v letech 1981 – 2005, jehož autorem je Tomáš Krejčík.

V poslední, jedenácté kapitole předkládám profesní medailonky některých autorů, jejichž práce jsem prostudovala.¹⁶

¹³ Práce předkládající kresby pečetí lokalit z výše uvedených území a práce pojednávající o pečetích měšťanů.

¹⁴ Ojediněle se někteří autoři těchto prací věnují téže problematice v zahraničí.

¹⁵ Jsou zde uvedena skripta, která mají poskytnout úvod do české sfragistiky, dále díla obecně se zabývající středověkými pečetěmi, vztahem mezi dějinami umění a sfragistikou, výpovědní hodnotou pečetí, různými prameny, které jsou využívány pro sfragistická bádání, a také práce přibližující jednu z osobností české sfragistiky.

¹⁶ Neuvedla jsem v této práci profesní medailonky těch autorů, jejichž údaje jsem nenalezla v žádném slovníku a ani na internetu.

1. PANOVNICKÁ SFRAGISTIKA

V oblasti panovnické sfragistiky nalezneme velmi početnou základnu literatury. Autoři se v letech 1989 – 2013 věnovali v této oblasti sfragistiky pečetím několika českých panovníků, jednoho těšínského knížete a speciálně se jeden z autorů zaměřil na typ pečetního obrazu, který užívali pouze panovníci a později nejvýše postavení šlechtici, a to na jezdecký typ.

Z těchto prací tak lze získat povědomí o výpovědní hodnotě a vnějších znacích¹⁷ pečetí členů jednotlivých dynastií,¹⁸ a to hlavně o užívaných typech pečetí¹⁹ a pečetních obrazech. Pozornost je věnována také písemnostem, které byly stvrzovány panovnickými pečetěmi,²⁰ vlivům, jež působily na podoby jejich pečetních obrazů²¹ a rovněž dobové historické situaci.²²

Některé z panovnických pečetí na sobě nesly erb,²³ takže se autoři věnovali jejich popisům a interpretovali jednotlivé motivy na nich zobrazené.

V těchto pracích také autoři často odkazují na literaturu a prameny ze kterých vycházeli při svém bádání, nebo které jsou tematicky podobné a předkládají fotografie či kresby popisovaných pečetí, případně erbů.

Z českých panovnických dynastií se autoři v letech 1989 – 2013 zaměřili na pečetí Přemyslovců, Lucemburků a Habsburků.

¹⁷ Vnějšími znaky pečetí rozumíme užitou pečetní látku, tvar a velikost pečetí, způsob jejího připevnění k písemnosti, užitý typ pečetního obrazu a pečetní legendu.

¹⁸ Často se setkáváme s porovnáváním pečetí členů té které vládnoucí dynastie, či pečetí užívaných jedním konkrétním panovníkem.

¹⁹ A také o jejich konkrétních funkcích.

²⁰ Jedná se buď konkrétně o písemnosti, na kterých se ta která pečeť dochovala, nebo obecně o druhy písemností, které byly výše uvedenými pečetěmi stvrzovány. Zjišťujeme tak míru důležitosti toho kterého druhu písemnosti dle toho, jakým typem panovníkovy pečetí byl stvrzen.

²¹ Zde se může jednat o vliv dobové společenské, či politické situaci, ovšem častěji byly panovnické pečetě ovlivněny pečetěmi jiného českého či zahraničního panovníka, nebo pečetěmi dalšího člena téže panovnické dynastie.

²² Autoři se tedy věnují i dobovému dění, a to jak v českých zemích, tak někdy i v zahraničí.

²³ Erb charakterizující toho kterého panovníka.

1.1. Přemyslovci

Z přemyslovských panovníků se autoři zabývali pečetí knížete Vladislava I., přesněji tedy falzem zakládací listiny kladrubského kláštera a jeho pečetí k ní připevněné,²⁴ a také pečetěmi krále Václava III.²⁵ Dále jsem prostudovala práci, která pojednává o recepci jezdeckého pečetního typu na konci 12. a v 1. polovině 13. století, a to na příkladu pečetí rakouských Babenberků a právě českých Přemyslovců.²⁶ Prostřednictvím tohoto příspěvku tak zjišťujeme podobu prvních jezdeckých pečetí přemyslovských panovníků z tohoto období a nalezneme zde i jejich srovnání s jezdeckými pečetěmi již zmíněných Babenberků.

1.2. Lucemburkové

V případě lucemburských panovníků je nejvíce příspěvků věnováno pečetím Jana Lucemburského. Byla vytvořena monografie pojednávající o pečetích, které tento pozdější český panovník užíval během svého života.²⁷ V souvislosti s Janem Lucemburským pak vyšly i stati zaměřené konkrétně na jeho sekretní²⁸ a jezdecké pečetí.²⁹

²⁴ KŘEČKOVÁ, Jitka. *Falzum pečetí knížete Vladislava I. u zakládací listiny kladrubského kláštera*. In: *Inter laurum et olivam. Acta Universitatis Carolinae. Philosophica et historica. 1-2/2002. Z pomocných věd historických 16*. 2007. s. 177-183.

²⁵ MARÁZ, Karel. *Pečetí Václava III. v souvislostech*. In: *Od knížat ke králům: sborník u příležitosti 60. narozenin Josefa Žemličky*. Praha 2007. s. 198-208.

²⁶ MARÁZ, Karel - KREJČÍK, Tomáš. *K recepci jezdeckého pečetního typu na konci 12. a v první polovině 13. století na příkladu pečetí Babenberků a Přemyslovců*. In: *Česko-rakouské vztahy ve 13. století. Rakousko (včetně Štýrska, Korutan a Kraňska) v projektu velké říše Přemysla Otakara II. Sborník příspěvků ze symposia konaného 26. - 27. září 1996 ve Znojmě*. Praha 1998. s. 261-273.

²⁷ MARÁZ, Karel. *Pečetí Jana Lucemburského*. Brno 2007. 93 s.

Podrobněji se tato monografie zabývá konkrétními motivy, které si Jan Lucemburský volil na své pečetí, odůvodňuje volbu těchto motivů a informuje, kterými pečetěmi byly ty Janovy ovlivněny, a které ovlivnily ony samy.

²⁸ TÝŽ. *Příspěvek k sekretní pečetí Jana Lucemburského*. In: *Archivní časopis 45*. 1995. s. 25-32.

²⁹ TÝŽ. *Jezdecká pečeť Jana Lucemburského jako vzor pro druhý jezdecký typář Petra I. z Rožmberka*. In: *Genealogické a heraldické informace 16*. 1996 [vyd. 1997]. s. 15-20.

Dalším členem lucemburské dynastie, jehož pečetím byla věnována pozornost, je Karel IV. Nalezla jsem kratší příspěvek řešící ikonografii jeho mincí, bul a pečetí.³⁰

1.3. Habsburkové

Z pečetí příslušníků rodu Habsburků se badatelé zaměřili na královskou pečeť Matyáše Habsburského,³¹ velkou pečeť císařovny Marie Terezie z roku 1746³² a také na královskou pečeť Karla Albrechta Bavorského,³³ který sice nepochází z rodu Habsburků, ale s tímto rodem přišel do styku v dobách války o rakouské dědictví, kdy se prohlásil protikrálem Marie Terezie. U pečetí těchto panovníků byl často také hodnocen jejich vztah k dobové české státní heraldice.

Do této kapitoly jsem zařadila i článek, který obsahuje fotografie odlitků pečetí z vídeňského císařského dvora ze sbírky Muzea Novojičína.³⁴ Pod panovníckou sfragistiku jsem jej zařadila proto, že originální pečetí náležely příslušníkům habsburského domu, ale také panovníkům z jiných dynastií, a to jak českým, tak i zahraničním z období od 12. do 19. století.

TÝŽ. *Neznámé souvislosti mezi jezdeckými pečetěmi Walrama Lucemburského, Jana Lucemburského a Filipa VI. z Valois*. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. Řada historická 47*. 1999. s. 37-49.

U jeho jezdecké pečetě se řeší její vliv na druhý jezdecký typář Petra I. z Rožmberka a také spojitost Janových jezdeckých pečetí s jezdeckými pečetěmi jeho strýce Walrama Lucemburského a pozdějšího francouzského krále Filipa VI. z Valois.

³⁰ KREJČÍK, Tomáš. *Poznámky k ikonografii mincí, bul a pečetí Karla IV.* In: *Peníze v proměnách času. V. Lucemburkové: Mince, medaile. = Money in Metamorphosis of Time. = Geld im Wandel der Zeit. = Pieniądz na przestrzeni dzieł*. Ostrava 2006. s. 39-42.

³¹ KŘEČKOVÁ, Jitka. *Česká královská pečeť Matyáše II. Příloha - Královská pečeť Matyáše II. na listině z 9. března 1612.* In: *Naším jubilatům: (sborník příspěvků k počtě životního jubilea Věry Beránkové, prom. hist., PhDr. Dagmar Culkové a PhDr. Marie Liškové*. Praha 2000. s. 142-144.

³² SEDLÁČEK, Pavel. *Velká pečeť císařovny Marie Terezie z roku 1746.* In: *Náhodsko od minulosti k dnešku: sborník příspěvků k šedesátinám PhDr. Ladislava Hladkého 4*. 2002. s. 209-212.

Tato pečeť je zde dokonce srovnávána s pečetí Rakouské a České dvorské kanceláře.

³³ TÝŽ. *Královská pečeť Karla Albrechta Bavorského a česká státní heraldika.* In: *Sborník prací k sedmdesátým narozeninám dr. Karla Beránka*. Praha 1996. s. 30-33.

³⁴ MÜLLER, Karel - POLÁCH, Radek. *Soubor odlitků pečetí z vídeňského císařského dvora ve sbírce Muzea Novojičína.* In: *Vlastivědný sborník Novojičína 61*. 2011. s. 137-150.

1.4. Další práce

Další panovník, jehož pěší pečeť z poloviny 14. století se dočkala pozornosti, je těšínský kníže Kazimír I.³⁵

Na závěr této kapitoly zmíním článek o jezdeckých pečetích ve fondech Státního okresního archivu v Olomouci, a to z toho důvodu, že v něm nalezneme popisy jezdeckých pečetí několika českých králů a moravských markrabat.³⁶

1.5. Autoři

Mezi autory, kteří se zabývali panovnickými pečetěmi, patří Tomáš Krejčík, Jitka Křečková, Pavel Sedláček, Radek Polách a Karel Müller. Nejvíce příspěvků jsem zaznamenala od Karla Maráze, který se zaměřil především na pečeti Jana Lucemburského.

³⁵ MÜLLER, Karel. *Pěší pečeť těšínského knížete Kazimíra I. z poloviny 14. století*. In: *Těšínsko. Vlastivědný časopis okresů Frýdek-Místek a Karviná* 41. č. 2. 1998. s. 23-25.

³⁶ MARÁZ, Karel. *Jezdecké pečeti ve fondech Státního okresního archivu Olomouc*. In: *Ročenka Státního okresního archivu v Olomouci* 22. 1994 [vyd. 1995]. s. 155-178.

2. ŠLECHTICKÁ A RODOVÁ SFRAGISTIKA

Další oblastí sfragistiky, k níž je ve mnou vymezeném období dostupná hojná literatura, jsou šlechtické a rodové pečeti.

2.1. Souhrnná díla

Hned ze začátku bych chtěla upozornit, že u šlechtických pečeti³⁷ je důležitá také jejich výpovědní hodnota pro jinou pomocnou vědu historickou, totiž pro heraldiku.³⁸ Lze se tedy v pracích zaměřených na tuto problematiku setkat s popisy pečetních obrazů z heraldického hlediska.³⁹

Co se více méně souhrnných prací týká, určitě nelze opomenout dvě publikace obsahující kresby šlechtických pečeti z Čech, Moravy a Horního Rakouska⁴⁰ a pečeti členů několika významných českých rodů uložených v jihočeských archivech.⁴¹

Stejně tak je důležité dílo,⁴² v němž jsou předloženy faksimile pečeti české a moravské středověké šlechty,⁴³ a podstatný je také článek o několika pečetích nižších šlechticů, který, byť třeba jen lehce, přibližuje podobu středověkých a novověkých pečeti nižší české šlechty.⁴⁴

³⁷ Myšleno vyšší a nižší šlechtu ve středověku a na samém počátku novověku.

³⁸ Heraldika je nauka zabývající se tvorbou a popisem znaků.

Nejčastěji totiž šlechtici na svých pečetích zobrazovali rodové erbovní znamení na štítě, či plný rodový znak. Tím je tedy sfragistika úzce spjata s heraldikou.

³⁹ Většinou se pozornost obrací pouze na důležité části zobrazeného erbu a jejich průběžné proměny.

⁴⁰ MILEC, Miroslav. *Šlechtické pečeti*. Brno 2011. 191 s.

⁴¹ TÝŽ. *Rodové pečeti*. Brno 2011. 183 s.

⁴² Respektive jeden ze svazků tohoto díla.

⁴³ SEDLÁČEK, August. *Atlasy erbů a pečeti české a moravské středověké šlechty. Sv. 5. Atlas pečeti. Soupisy, rejstřík faksimile*. Praha 2003. 382 s.

⁴⁴ OLEJNÍK, Jan. *Několik pečeti příslušníků nižší české šlechty v SOKA Strakonice*. In: *Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech* 32. 1995. s. 167-171.

O vnějších znacích a o důležitosti šlechtických pečeti ve středověku se rovněž dozvídáme ze statí o nejstarších moravských landfrídech,⁴⁵ a také z článku o středověkých pěších pečetích, z něhož kromě přiblížení tohoto typu pečetního obrazu zjistíme, jak se šířily tyto pečeti v prostředí české i zahraniční šlechty či u členů vládnoucích dynastií.⁴⁶

2.1.1. Autoři

Publikace zmíněné v této podkapitole jsou výsledkem bádání Miroslava Milece, Augusta Sedláčka, Vlastimila Svěráka a Tomáše Krejčíka.

2.2. Šlechtické rody

Zaznamenala jsem rovněž publikace pojednávající o pečetích konkrétních šlechtických rodů. V těchto pracích nalezneme charakteristiku vnějších znaků pečeti členů různých šlechtických rodů,⁴⁷ z nichž je nejvíce věnována pozornost pečetním obrazům⁴⁸ a pečetním legendám. Kromě výše uvedeného je vysvětlováno i společenské postavení členů těchto rodů a tudíž i jejich pečeti a jsou nastiňovány historie těchto rodů.

Jak jsem již zmínila, bylo častým jevem, že členové významných rodů na svých pečetích zobrazovaly své rodové erbovní znamení či úplný rodový znak. Tak se i v těchto publikacích setkáme s heraldickým náhledem na pečetní obrazy, ba co více, někde lze nalézt přímo pojednání o rodových erbech. Rovněž autoři nepřehlíželi ani

⁴⁵SVĚRÁK, Vlastimil. *Pečeti nejstarších moravských landfrídů*. In: *Vlastivědný věstník moravský* 43. 1991. s. 139-144.

Landfríd = dohoda správních celků v rámci země o míru.

⁴⁶ KREJČÍK, Tomáš. *Středověké pěší pečeti a jejich typologie*. In: *Sborník prací Filozofické fakulty Ostravské univerzity. Historie = Acta Facultatis Philosophicae Universitatis Ostraviensis. Historica* 4. 1996. s. 141-148.

⁴⁷ Navíc také bývá sledováno, kolik pečetidel a jaké typy pečeti tyto osoby během svého života užívaly.

⁴⁸ Neboť byl na jejich pečetích užíván více než jeden typ pečetního obrazu. V rámci jednoho rodu jsou pak pečeti jednotlivých členů často navzájem porovnávány a sleduje se jejich podobnost či odlišnosti.

písemnosti, na něž tyto důležité osoby připevňovaly své pečeti,⁴⁹ a výjimečně lze narazit také na srovnání pečeti s dobovými mincemi.

Často autoři nejdříve sfragistický materiál popíší v článku či monografii, a poté pro lepší přehlednost za tento text zařadí dle různých pravidel seřazené přehledy, v nichž uvádějí už pouze příslušné popisy daných kusů sfragistického materiálu. Ve většině výše uvedených publikací také nalezneme odkazy na práce či prameny, z nichž při svém bádání autoři vycházeli, nebo je doporučují k prostudování z důvodu tematické podobnosti, a rovněž fotografické reprodukce či kresby studovaného materiálu.

Co se konkrétních témat týká, objevila jsem příspěvky ke sfragistice rodu Rožmberků,⁵⁰ Gutštejnů,⁵¹ Lažanských z Bukové,⁵² panů z Pernštejna,⁵³ z Lichtenburka,⁵⁴ z Kunštátu,⁵⁵ Kostků z Postupic⁵⁶ a Hrabišiců, pánů z Rýzmburka.⁵⁷

⁴⁹ Tak zde lze nalézt zajímavé a důležité informace přispívající do oblasti diplomatiky.

⁵⁰ MARÁZ, Karel. *Úvod do problematiky jezdeckých pečeti Rožmberků*. In: *Jihočeský sborník historický* 71. 2002. s. 123-149.

V případě tohoto rodu se pojednává o jezdeckých pečetích jeho členů, které mimo jiné dokládaly jejich významné postavení v Českém království.

⁵¹ NOVOTNÁ, Ludmila. *Pečeti rodu Gutštejnů*. In: *Minulostí Západočeského kraje* 41. 2006. s. 495-519.

⁵² ŠTĚPÁNEK, Jan. *Sbírka pečetidel rodu Lažanských v Manětíně. I. část. Bucellini von Reichenberg*. In: *Genealogické a heraldické listy* 31. č. 2. 2011. s. 13-17.

TÝŽ. *Sbírka pečetidel rodu Lažanských v Manětíně. 2. část. Stotzingen, Welz-Eberstein, Ogilvy*. In: *Genealogické a heraldické listy* 31. č. 3. 2011. s. 16-25.

TÝŽ. *Sbírka pečetidel rodu Lažanských v Manětíně. 3. část. Meiderle von Mansberg, Herbertstein, Dietrichstein*. In: *Genealogické a heraldické listy* 31. č. 4. 2011. s. 15-23.

TÝŽ. *Sbírka pečetidel rodu Lažanských v Manětíně. 4. část. Kolowrat*. In: *Genealogické a heraldické listy* 32. č. 1. 2012. s. 34-41.

TÝŽ. *Sbírka pečetidel rodu Lažanských v Manětíně. 5. část. Otazníky*. In: *Genealogické a heraldické listy* 32. č. 2. 2012. s. 19-24.

TÝŽ. *Sbírka pečetidel rodu Lažanských v Manětíně. 6. část (konec). Pálffy, Hoyos, Schwarzenberg a Lažanský*. In: *Genealogické a heraldické listy* 32. č. 3. 2012. s. 33-50.

V souvislosti s články o pečetidlech rodu Lažanských, jsou rovněž popsána pečetidla několika členů předních i méně známých osobností české a rakouské historie, nacházející se v té samé sbírce.

⁵³ MÜLLER, Karel. *Pernštejnské pečeti v archivech severní Moravy a Slezska do roku 1526*. In: *Pernštejnové v českých dějinách. Sborník příspěvků z konference konané 8. - 9. 9. 1993 v Pardubicích*. Pardubice 1995. s. 315-322.

Jeden z článků se věnuje také problematice padělání pečeti na sklonku středověku, a to na příkladu pečeti připevněných na šlechtických a panovnických listinách a listech, jež zfalšoval Oldřich II. z Rožmberka.⁵⁸

Do rukou se mi dostaly také stati pojednávající o původně neznámých typáři, u nichž autoři určili osobu majitele šlechtického původu,⁵⁹ či články, které se zabývaly výhradně pečeti a také erby konkrétních šlechticů, ovšem bez srovnání s pečeti ostatních členů jejich rodů.⁶⁰

Prostudovala jsem rovněž příspěvek o pečeti Jana Žižky z Trocnova,⁶¹ kde je hlavním tématem výměna jeho rodového erbu za symbol kalichu na jeho pečeti.⁶²

⁵⁴ PÁTKOVÁ, Hana. *Poznámky k heraldice a sfragistice pánů z Lichtenburka*. In: *Lichtenburkové. Vzestupy a pády jednoho panského rodu*. Praha 2003. s. 370-384.

⁵⁵ PAVELKOVÁ, Jindra. *Pečeti pánů z Kunštátu (exkurz do sfragistické problematiky významného moravského rodu)*. Brno 2009. 184 s.

⁵⁶ PAKOSTA, Oldřich. *Visutá pečeť Kostků z Postupic*. Litomyšl 2004. 89 s.

⁵⁷ PÁTKOVÁ, Hana. *Nástin hrabišické sfragistiky a heraldiky*. In: *Hrabišici páni z Rýzmburka*. Praha 2002. s. 249-271.

⁵⁸ MARÁZ, Karel. *K problematice padělání pečeti na sklonku středověku. Sfragistický příspěvek k falzům Oldřicha II. z Rožmberka*. In: *Sborník archivních prací 48*. 1998. s. 49 – 103.

Řeší se zde i důvody, jež vedly k padělání, a jsou zmíněny tresty v případě odhalení. Pravost či nepravost pečeti je prokazována podrobným rozбором všech vnějších znaků těchto pečeti, včetně opravdu detailního rozboru veškerých motivů zobrazených v pečetních polích, a jejich srovnáním s potvrzenými originály.

⁵⁹ DURDÍK, Tomáš. *Osobní pečetidlo z hradu v Jindřichově Hradci*. In: *Sborník Společnosti přátel starožitností 2*. 1991. s. 181-188.

POKORNÝ, Pavel R. *Pozoruhodný typář*. In: *Heraldická ročenka 36*. 2013. s. 122-123.

K určení majitelů těchto pečetidel vždy nejvíce napomohl obsah pečetních legend.

⁶⁰ KŘIVOHLÁVEK, Jan František. *Erb a pečeť Hynka (Ignáce) Jetřicha Vitanovského z Vlčovic*. In: *Orlické hory a Podorlicko: sborník vlastivědných prací: přírodou, dějinami, současností 13*. 2005. s. 200-204.

MÜLLER, Karel. *Pečeti Karla Ditterse z Dittersdorfu*. In: *Severní Morava. Vlastivědný sborník 61*. 1991. s. 61-62.

V těchto případech se autoři zaměřují především na možné proměny pečetních obrazů.

⁶¹ A několika dalších husitských bojovníků, kteří na svých pečeti měli rovněž symbol kalichu.

⁶² RŮŽEK, Vladimír. *Ikonografie pečeti Jana Žižky z Trocnova a jiných husitských bojovníků*. In: *Jan Žižka z Trocnova a husitské vojenství v evropských dějinách: VI. mezinárodní husitologické sympozium, Tábor 12. - 14. října 2004*. Tábor 2007. s. 491-519.

2.2.1. Autoři

Tématu sfragistiky konkrétních šlechtických rodů, či jen některých jejich členů, se věnovalo větší množství autorů, a to konkrétně Tomáš Durdík, Jan Křivohlávek, Oldřich Pakosta, Hana Pátková, Jindra Pavelková, Pavel Pokorný, Vladimír Růžek, Jan Olejník, Ludmila Novotná a větším množstvím příspěvků pak tuto oblast bádání obohatili Karel Maráz, Karel Müller a Jan Štěpánek.

3. CÍRKEVNÍ SFRAGISTIKA

Církevní pečeti jsou tou částí sfragistiky, které byla věnována značná pozornost, a to i v období let 1989 – 2013.

Za účelem lepší přehlednosti jsem tuto kapitolu rozdělila do podkapitol o pečetích arcibiskupů a biskupů a o pečetích členů církevních řádů.⁶³ V poslední podkapitole jsou pak práce o církevním sfragistickém materiálu, které jsem nemohla tematicky zařadit do žádné z předchozích podkapitol.

3.1. Pražští arcibiskupové a olomoučtí a litomyšlští biskupové

V monografiích a člancích o těchto církevních hodnostářích zjistíme informace nejen o jejich pečetích. Co se ale pečetí týká, jako vždy jsou charakterizovány všechny jejich vnější znaky, z nichž je kladen asi největší důraz na typ užitého pečetního obrazu⁶⁴ a na konkrétní motivy zobrazované na pečetích. Často tak nalezneme podrobné interpretace těchto motivů, a také zdůvodnění rozhodnutí jejich majitelů zobrazit si je na své pečeti.

Dále se autoři více věnují typům užívaných pečetí, jejich konkrétním funkcím⁶⁵ a písemnostem, na kterých byly připevněny. Někde je také věnována pozornost erbům, které se nacházejí na některých pečetích. Získáváme rovněž přehled o osobách, které zastávaly tyto význačné posty, a často lze v této literatuře nalézt vzájemné srovnání pečetí těchto hodnostářů a popis vývoje církevních pečetí.

Autoři těchto publikací často uvádějí odkazy na prameny a práce, ze kterých při svém výzkumu vycházeli, nebo které jsou tematicky příbuzné, či zcela identické. O fotografické reprodukce pečetí či jejich kresby také není nouze.

⁶³ Jedná se o řády premonstrátů, benediktinů, augustiniánů, cisterciáků, dominikánů, františkánů a johanitů.

⁶⁴ Často se jednalo o hagiografický či pontifikální typ pečetního obrazu, ale na některých pečetích lze nalézt vyobrazený erb.

⁶⁵ Zda se jednalo o osobní či úřední pečeti.

Konkrétně z prostředí pražského arcibiskupství jsem objevila studii o pečetích arcibiskupa Arnošta z Pardubic.⁶⁶

V případě olomoucké diecéze jsem našla články o pečetích biskupů Jindřicha Zdíka,⁶⁷ Stanislava Pavlovského z Pavlovic⁶⁸ a knížete Františka kardinála z Ditrichštejna.⁶⁹ Také se mi do rukou dostala stať o pečetích olomouckých biskupů z let 1351 – 1457⁷⁰ a o sbírce typářů olomouckých biskupů a pozdějších arcibiskupů uložené v Zemském archivu v Opavě.⁷¹ Na konec ještě zmíním příspěvky o pečetích na listinách olomouckého biskupa Dětricha uložených v Moravském zemském archivu⁷² a o pečetích olomoucké kapituly.⁷³

Co se litomyšlského biskupství týká, prostřednictvím jedné monografie získáváme přehled o pečetích všech litomyšlských biskupů.⁷⁴ Přímo o pečetích biskupa Jana ze

⁶⁶ KŘEČKOVÁ, Jitka. *Pečeti arcibiskupa Arnošta z Pardubic*. In: *Sborník prací k sedmdesátým narozeninám dr. Karla Beránka*. Praha 1996. s. 52-60.

⁶⁷ MARÁZ, Karel. *Pečeti biskupa Jindřicha Zdíka*. In: *Jindřich Zdík (1126-1150). Olomoucký biskup uprostřed Evropy*. Olomouc 2009. s. 172-173.

⁶⁸ ŠTĚPÁN, Jan. *Typologie pečetí olomouckého biskupa Stanislava Pavlovského z Pavlovic*. In: *Archivní časopis 60*. 2010. s. 5-27.

⁶⁹ MÜLLER, Karel - ŠTĚPÁN, Jan. *Znak a pečeti Františka kardinála z Ditrichštejna*. In: *XXIX. Mikulovské sympozium 2006*. Brno 2007. s. 259 – 273.

U tohoto hodnostáře se autor také dostatečně věnuje znaku, který užíval jakožto kardinál.

⁷⁰ KREJČÍK, Tomáš - PSÍK, Richard. *Pečeti olomouckých biskupů v období 1351-1457: typologie a ikonografie*. In: *Historica. Revue pro historii a příbuzné vědy 4*. 2013. s. 65-81.

⁷¹ MÜLLER, Karel. *Sbírka typářů olomouckých biskupů a arcibiskupů. ("Nálezová" zpráva)*. In: *Slavme chvíli ... Sborník k 70. narozeninám Jana Bistřického*. Ústí nad Orlicí 1999. s. 37-42.

⁷² SMOLOVÁ, Martina. *K pečetím listin olomouckého biskupa Dětricha uložených v Moravském zemském archivu*. In: *Ad laetitia: studentí doc. Vladimíru Vašků k 75. narozeninám*. Brno 2008. s. 61-72.

Kromě Dětrichových pečetí zde nalezneme popisy pečetí několika církevních institucí a jednoho dalšího duchovního.

⁷³ ORÁLKOVÁ, Iva. *Pečeti olomoucké kapituly*. In: *Památkový ústav v Olomouci. Výroční zpráva*. Olomouc 1999 [vyd. 2000]. s. 108-111.

⁷⁴ PAKOSTA, Oldřich. *Pečeti litomyšlských biskupů*. 2. dopl. vyd. Litomyšl 2003. 83 s.

Středy,⁷⁵ Jana IV. Železného,⁷⁶ Alberta ze Šternberka⁷⁷ a Petra Jelita⁷⁸ pojednávají i samostatné články. Taktéž byla napsána stať o pečetích litomyšlské kapituly.⁷⁹

Poslední práce, které v této podkapitole zmíním, pojednávají o arcibiskupských a biskupských pečetích z období vlády Lucemburků, a to z hlediska jejich erbovní výzdoby⁸⁰ a z hlediska uměleckohistorického,⁸¹ a jedna z nich obsahuje typologické srovnání pečetí pražských arcibiskupů a biskupů olomouckých, litomyšlských a vatislavských z let 1344 – 1421.⁸²

3.1.1. Autoři

Mezi autory, kteří se zabývali biskupskými a arcibiskupskými pečetěmi, se nachází Tomáš Krejčík, Richard Psík, Jitka Křečková, Karel Maráz, Karel Müller a Jan Štěpán. Nejvíce prací jsem zaznamenala od Oldřicha Pakosty, který se zaměřil na litomyšlské biskupy a na litomyšlské biskupství celkově.

⁷⁵ PAKOSTA, Oldřich. *Pečeti litomyšlského biskupa Jana ze Středy*. In: *Sborník Okresního archivu Ústí nad Orlicí 4*. 1993. s. 4-9.

⁷⁶ TÝŽ. *Počátek episkopátu litomyšlského biskupa Jana IV. Železného a typologie jeho pečetí*. In: *Východočeský sborník historický 4*. 1994. s. 57-66.

⁷⁷ TÝŽ. *Ještě jednou k velké pečetě litomyšlského biskupa Alberta ze Šternberka*. In: *Vlastivědný sborník Ústí nad Orlicí 7*. 1996. s. 14-16.

⁷⁸ TÝŽ. *Ještě jednou k velké pečetě litomyšlského biskupa Petra Jelita*. In: *Vlastivědný sborník Ústí nad Orlicí 12*. 2001. s. 10-16.

⁷⁹ TÝŽ. *Pečeti litomyšlské kapituly*. In: *Vlastivědný sborník Ústí nad Orlicí 5*. 1994. s. 20-27.

⁸⁰ TÝŽ. *Erbovní výzdoba arcibiskupských a biskupských pečetí v Českých zemích za vlády lucemburské dynastie*. In: *Vlastivědný sborník Ústí nad Orlicí 8*. 1997. s. 34-46.

⁸¹ TÝŽ. *Arcibiskupská a biskupská pečeť lucemburského období v Českých zemích z uměleckohistorického hlediska*. In: *Vlastivědný sborník Ústí nad Orlicí 9*. 1998. s. 82-94.

⁸² TÝŽ. *Typologické srovnání pečetí arcibiskupů pražských, biskupů olomouckých, litomyšlských a vatislavských z let 1344-1421 s důrazem na ikonografii*. In: *Východočeský sborník historický 6*. 1997. s. 139-164.

Totéž typologické srovnání lze nalézt i ve výše zmíněné monografii o pečetích litomyšlských biskupů.

3.2. Církevní řády

V literatuře řešící problematiku pečeti církevních řádů,⁸³ jsou, kromě vnějších znaků těchto pečeti,⁸⁴ reflektovány také jejich funkce, někde i písemnosti, na kterých jsou připevněné, a taktéž se lze setkat s heraldickým a uměleckohistorickým posouzením těchto pečeti. Pojednává-li stať o konkrétní osobě, často je charakterizováno její postavení ve společnosti. V několika případech je, byť třeba jen stručně, přiblížena historie klášterů některých z níže uvedených církevních řádů, a někde lze nalézt porovnání pečeti představených konkrétních klášterů.

I v těchto publikacích jsou mnohdy předkládány fotografie či kresby popisovaného materiálu a odkazy na prameny a práce, z nichž autoři čerpali, či je doporučují k prostudování.

V případě premonstrátů byl napsán článek o pečetích a písemnostech představených a konventu premonstrátské mužské kanonie v Nové Říši a v Zábrdovicích v 17. a 18. století,⁸⁵ o pečetích opata a konventu premonstrátů v Litomyšli⁸⁶ a o pečetích proboštů a konventu premonstrátek v Chotěšově.⁸⁷ Bádání byly podrobeny i pečetí a písemnosti

⁸³ A to jak konventů, tak i představených klášterů.

⁸⁴ Kde se jako v mnoha předchozích případech autoři nejvíce zabývají typem pečetního obrazu a konkrétními motivy v pečetních polích. V popředí zájmu jsou také užívané typy pečeti a pečetní legendy.

⁸⁵ BOLOM-KOTARI, Martina. *Pečeti představených a konventu premonstrátské mužské kanonie v Nové Říši od roku 1641 do konce 18. století*. In: *Dačický vlastivědný sborník 6*. 2011. s. 157 – 163 a s. 177 – 182.

TÁŽ. *Pečeti a písemnosti premonstrátů v Zábrdovicích a v Nové Říši v 17. a 18. století a možnosti jejich interpretace*. In: *Osm století. Sborník příspěvků prezentovaných na konferenci k výročí 800 let založení klášterů v Zábrdovicích a Nové Říši 23. září 2010 v premonstrátském klášteře v Nové Říši*. Nová Říše 2012. s. 57 – 78.

⁸⁶ PAKOSTA, Oldřich. *K pečetím opata a konventu premonstrátského kláštera v Litomyšli*. In: *Vlastivědný sborník Ústí nad Orlicí 10*. 1999. s. 91-94.

⁸⁷ KŘEČKOVÁ, Jitka – NEVÍMOVÁ, Petra. *Pečeti proboštů a konventu premonstrátek v Chotěšově*. In: *Minulostí Západočeského kraje 38*. 2003. s. 113-153.

dvou opatů, a to zábrdovického opata Benedikta Waltenbergera⁸⁸ a hradištského opata Norberta Želeckého z Počenic.⁸⁹

Z benediktinských pečetí či pečetidel byla pozornost věnována pečetidlu benediktinského kláštera Na luhu v Brně – Komárově,⁹⁰ sekretním pečetím rajhradských benediktinů na listech břevnovským opatům ze 17. století,⁹¹ pečetím břevnovských a broumovských benediktinů do 1. poloviny 17. století⁹² a pečetím představených a konventu kláštera na Ostrově ze 13. až 16. století.⁹³

Z církevního řádu augustiniánů se autoři zabývali pečetí augustiniánského kláštera v Praze na Karlově,⁹⁴ pečetím brněnských augustiniánů na listinách od 15. století do doby rušení klášterů Josefem II.,⁹⁵ pečetím a znakům proboštů augustiniánského kláštera ve Fulneku,⁹⁶ pečetím převora a konventu augustiniánského kláštera

⁸⁸ BOLOM-KOTARI, Martina. *Pečeti a písemnosti zábrdovického opata Benedikta Waltenbergera (1610-1645)*. In: *Brno v minulosti a dnes: příspěvky k dějinám a výstavbě Brna* 25. 2012. s. 91-115.

⁸⁹ TÁŽ. *Pečeti hradištského opata Norberta Želeckého z Počenic*. In: *Archivní časopis* 60. 2010. s. 221 – 238.

⁹⁰ CEJNKOVÁ, Dana - USTOHAL, Vladimír - STRÁNSKÝ, Karel. *Pečetidlo benediktinského kláštera Na luhu v Brně - Komárově*. In: *Forum Brunense: sborník prací Muzea města Brna* 3. 1990. s. 119-125.

STEHLÍKOVÁ, Dana. *Umělecko-historický rozbor pečetidla kláštera Na luhu*. In: *Forum Brunense: sborník prací Muzea města Brna* 3. 1990. s. 126-128.

⁹¹ DUREC, Ivo. *Sekretní pečeti rajhradských benediktinů na listech břevnovským opatům 1664-1695*. In: *Jižní Morava: vlastivědný sborník* 44. 2005. s. 301-307.

⁹² STEHLÍKOVÁ, Dana. *Pečeti břevnovských a broumovských benediktinů do roku 1638*. In: *Milénium břevnovského kláštera (993 – 1993). Sborník statí o jeho významu a postavení v českých dějinách*. Praha 1993. s. 173 – 195.

⁹³ TÁŽ. *Ostrovské náhrobky a pečeti z let 1220-1520*. In: *1000 let kláštera na Ostrově (999-1999): sborník příspěvků k jeho hmotné kultuře v raném a vrcholném středověku*. Praha 2003. s. 75-102.

⁹⁴ GOTTFRIED, Libor. *Pečeť augustiniánského kláštera v Praze na Karlově (s vyobrazením Karla Velikého a Karla IV.)*. In: *Cáchy a Praha. Korunovační města Evropy. Příspěvky spolku Kulturverein Aachen-Prag e. V.* Praha 2005. s. 89-96.

S vyobrazením Karla Velikého a Karla IV.

⁹⁵ [BOLOM-KOTARI] KOTLÍKOVÁ, Martina. *Pečeti brněnských augustiniánů na listinách od konce první třetiny 15. století do doby rušení klášterů Josefem II.* In: *Brno v minulosti a dnes: příspěvky k dějinám a výstavbě Brna* 21. 2008. s. 37 – 69.

⁹⁶ MÜLLER, Karel. *Ještě ke znakům a pečetím proboštů augustiniánského kláštera ve Fulneku*. In: *Vlastivědný sborník Novojičínska* 58. 2008. s. 153-156.

v Litomyšli⁹⁷ a pečeti Jindřicha, probošta augustiniánského kláštera v Lanškrouně, připevněné na jedné litomyšlské listině.⁹⁸

Z cisterciáckých pečetí se pozornosti dočkaly pečeti sedleckých cisterciáků ze 13. až 15. století,⁹⁹ pečeti a pečetidla cisterciáků z Oseka¹⁰⁰ a pečeti velehradských cisterciáků.¹⁰¹ Byla také napsána stať o jedné z pečetí opata Wolfganga z kláštera Zlatá Koruna¹⁰² a o pečetích abatyší starobrněnského kláštera cisterciacek.¹⁰³ Částečně souhrnným dílem je pak článek o sfragistickém materiálu moravských cisterciáckých klášterů.¹⁰⁴

V případě posledních třech zde zmíněných církevních řádů¹⁰⁵ se jedná o ojedinělé příspěvky k jejich sfragistickému materiálu. Nalezla jsem studii o pečetích brněnských dominikánů od 15. století do doby rušení klášterů Josefem II.,¹⁰⁶ o nejstarší pečeti a původním patronovi české františkánské provincie,¹⁰⁷ o pečetích johanitských

⁹⁷ PAKOSTA, Oldřich. *Pečeti převora a konventu augustiniánského kláštera v Litomyšli*. In: *Vlastivědný sborník Ústí nad Orlicí 11*. 2000. s. 64-70.

⁹⁸ TÝŽ. *Pečeť Jindřicha, probošta augustiniánského kláštera v Lanškrouně na litomyšlské listině z roku 1398*. In: *Sborník Okresního archivu Ústí nad Orlicí 4*. 1993. s. 10-13.

⁹⁹ STEHLÍKOVÁ, Dana. *Pečeti sedleckých cisterciáků z let 1277-1422*. In: *Památky středních Čech. Zpravodaj Památkového ústavu středních Čech v Praze 7*. 1993. s. 40-46.

¹⁰⁰ TÁŽ. *Pečeti a pečetidla cisterciáků z Oseka*. In: *800 let kláštera Osek: jubilejní sborník. = 800 Jahre Kloster Ossegg. Festschrift*. Osek 1996. s. 233-244.

¹⁰¹ KREJČÍK, Tomáš. *Poznámky k pečetím velehradského kláštera*. In: *Cisterciáci na Moravě. Sborník k 800. výročí příchodu cisterciáků na Moravu a počátek Velehradu*. Olomouc 2006. s. 204-211.

SVOBODA, Miroslav. *Gotické pečeti velehradských cisterciáků*. In: *Východní Morava v 10. až 14. století*. Brno 2008. s. 137-151.

¹⁰² MARÁZ, Karel. *K "záhadné" pečeti opata Wolfganga u listiny ze 7. dubna 1559*. In: *Klášter Zlatá Koruna. Dějiny - památky - lidé*. České Budějovice 2007. s. 566-570.

¹⁰³ SVOBODA, Miroslav. *Pečeti abatyší starobrněnského kláštera cisterciacek ve fondu města Hustopeče*. In: *Jižní Morava: vlastivědný sborník 39*. 2000. s. 45-54.

¹⁰⁴ TÝŽ. *Moravské cisterciácké kláštery ve světle sfragistického materiálu*. In: *Vývoj církevní správy na Moravě. 27. mikulovské sympozium 9. - 10. října 2002*. Brno 2003. s. 291-309.

¹⁰⁵ Dominikánů, františkánů a johanitů.

¹⁰⁶ [BOLOM-KOTARI] KOTLÍKOVÁ, Martina. *Pečeti brněnských dominikánů na listinách od konce první třetiny 15. století do doby rušení klášterů Josefem II.* In: *Ad laetitiam. Studenti doc. Vladimíru Vašků k 75. narozeninám*. Brno 2008. s. 33 – 53.

¹⁰⁷ KŘEČKOVÁ, Jitka – BENEŠ, Petr. *Regalát. Nejstarší pečeť a původní patron české františkánské provincie*. In: *Františkánství v kontaktech s jiným a cizím*. Praha 2009. s. 186-209.

generálních převorů ve 14. a 15. století¹⁰⁸ a o pečetích převora české johanitské provincie Zemovíta Těšínského.¹⁰⁹

3.2.1. Autoři

Pečetěmi premonstrátů se zabývala Jitka Křečková, Petra Nevímová, Oldřich Pakosta, ale především Martina Bolom-Kotari. V případě benediktinských pečetí se jedná o Danu Cejnkovou, Vladimíra Ustohala, Karla Stránského, Iva Durece a Danu Stehlíkovou. Na pečetí augustiniánů se zaměřil Libor Gottfried, Martina Bolom-Kotari, Karel Müller a Oldřich Pakosta. Cisterciáckým pečetím se věnovala Dana Stehlíková, Miroslav Svoboda, Karel Maráz a Tomáš Krejčík. Dominikánským pečetím se věnovala Martina Bolom-Kotari, františkánským Jitka Křečková a Petr Regalát Beneš a johanitským Miroslav Svoboda, Lukáš Peška a Jiří Mitáček.

3.3. Další publikace o církevní sfragistice

Z dalších prací týkajících se církevních pečetí jsem našla dvě, jež lze označit za obecné. Tomáš Krejčík se zabýval středověkými církevními pečetěmi,¹¹⁰ a to především jejich ikonografií. Konkrétně se pak věnuje motivům zobrazovaným na pečetích kolegiálních kapitul, některých klášterů, římských kardinálů, arcibiskupských a biskupských pečetích a na pečetích nižších církevních hodnostářů v českém státě od 13. do 15. století.¹¹¹

¹⁰⁸ SVOBODA, Miroslav – PEŠKA, Lukáš. *Příspěvek k problematice pečetí johanitských generálních převorů ve 14. a 15. století*. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské university. Řada historická 48*. 2001. s. 41-66.

¹⁰⁹ SVOBODA, Miroslav – MITÁČEK, Jiří. *Převor české provincie řádu johanitů Zemovít Těšínský a jeho pečeti*. In: *Těšínský muzejní sborník 4*. 2010. s. 67-80.

¹¹⁰ KREJČÍK, Tomáš. *Poznámky ke středověkým církevním pečetím*. In: *Sborník prací Filozofické fakulty Ostravské univerzity. Historie = Acta Facultatis Philosophicae Universitatis Ostraviensis. Historica 5*. 1997. s. 5 – 24.

¹¹¹ TÝŽ. *Ikonografie církevních pečetí v českém státě ve 13. - 15. století*. In: *Sacri canones servandi sunt: ius canonicum et status ecclesiae saeculis XIII-XV: kolektivní monografie = collective treatise*. Praha 2008. s. 525-530.

Sleduje vývoj těchto motivů.

Dana Stehlíková se zaměřila na církevní pečeti s vyobrazením svatého Vojtěcha a mimo vysvětlení jeho symboliky informuje o jeho postavení ve sfragistice několika dalších zemí a o tom, na pečetích kterých českých církevních hodnostářů a institucí jej lze nalézt.¹¹² Tato autorka napsala také stať o pečetích vyšehradské kapituly a jejího duchovenstva do 15. století.¹¹³

Jsou charakterizovány i vnější znaky pečeti nižších církevních hodnostářů a to v práci Karla Maráze pojednávající o pečetích farního kléru v českých zemích ve 13. až 14. století¹¹⁴ a ve stati Karla Müllera o pečetích koryčanských farářů v 17. až 19. století.¹¹⁵

Mezi další příspěvky patří práce Vlastimila Svěráka zaměřená na pečeť původně neznámého majitele v oltáři kostela Matky Boží ve farnosti Telč, která, jak se nakonec ukázalo, náležela nikopolskému biskupovi a brněnskému arcijáhnovi Vilémovi.¹¹⁶ Dále jsem našla článek Libora Gottfrieda o původní pečetí a znaku karlštejské kapituly¹¹⁷ a článek o bule basilejského koncilu a bule papeže Pavla II. od Bohdana Kaňáka.¹¹⁸

¹¹² STEHLÍKOVÁ, Dana. *Středověké pečeti se sv. Vojtěchem ve střední Evropě*. In: *Svatý Vojtěch. Sborník k miléniumu*. Praha 1997. s. 131-140.

¹¹³ TÁŽ. *Nejstarší pečeti vyšehradské kapituly a jejího duchovenstva do roku 1420*. In: *Královský Vyšehrad: sborník příspěvků k 900. výročí úmrtí prvního českého krále Vratislava II. (1061-1092)*. Praha 1992. s. 171-186.

¹¹⁴ MARÁZ, Karel. *K pečetím farního kléru v českých zemích v letech 1283-1310*. In: *Sacri canones servandi sunt: ius canonicum et status ecclesiae saeculis XIII-XV: kolektivní monografie = collective treatise*. Praha 2008. s. 623-629.

¹¹⁵ MÜLLER, Karel. *Pečeti koryčanských farářů v 17. - 19. století*. In: *Archivní sborník 11*. 2005. s. 10-15.

¹¹⁶ SVĚRÁK, Vlastimil. *Pečeť v oltáři kostela Matky Boží na Starém Městě v Telči*. In: *Vlastivědný sborník Vysočiny: oddíl věd společenských 11*. 1998 [vyd. 1999]. s. 429-430.

¹¹⁷ GOTTFRIED, Libor. *Otázka původní pečetí a znaku kapituly karlštejské*. In: *Z archivních depozitářů. Pavle Burdové k 70. narozeninám*. Praha 1998. s. 25-40.

¹¹⁸ KAŇÁK, Bohdan. *Buly basilejského koncilu a papeže Pavla II*. In: *Ročenka Státního okresního archivu v Olomouci 28*. 2000 [vyd. 2001]. s. 187-194.

Ve všech v této kapitole uvedených studiích je opět největší pozornost věnována vnějším znakům pečeti, a z nich především typu užitého pečetního obrazu a konkrétním motivům na pečetích. Také jsou zdůrazněny funkce těchto pečeti a zhodnocena jejich důležitost pro společnost.

Jako poslední zmíním studii o pečetích evangelíků kolem roku 1800, kterou napsal Sixtus Bolom-Kotari.¹¹⁹ Stručně je zde zmíněn vývoj protestantských církví v českých zemích, charakterizovány vnější znaky pečetí, které užívali protestantští duchovní, a pro lepší představu autor představuje pečeť prvního superintendenta helvetského vyznání na Moravě Michaela Blažka.

¹¹⁹ BOLOM – KOTARI, Sixtus. *Pečeť evangelíků kolem roku 1800*. In: *Archivní časopis* 63. 2013. s. 229-242.

4. KOMUNÁLNÍ SFRAGISTIKA

Mezi nejvíce zkoumané oblasti sfragistiky nepopíratelně patří pečeti, pečetidla a razítka měst, městeček a vesnic.

Publikace uvedené v této kapitole jsou rozčleněny dle toho, v jaké z historických českých zemí se nacházela lokalita, jejíž pečeti popisují. Nalezneme zde tedy podkapitoly týkající se výše uvedeného materiálu lokalit v Čechách, ve Slezsku a na Moravě.

Pro úplnost dodávám, že vzhledem k udělování znaků a praporů¹²⁰ městům se často v pracích pojednává i o těchto reprezentačních městských symbolech,¹²¹ byť to není jejich hlavní cíl. Sfragistika se tak zde prolíná s heraldikou a vexilologií.¹²²

V některých pracích je zmíněn vývoj městské a vesnické sfragistiky, vývoj jednotlivých lokalit, případně změny jejich názvů, a také způsob udělení městského znaku, praporu a pečeti. Kromě vnějších znaků¹²³ se autoři zaměřují rovněž na vymezení doby užívání pečeti, na jejich vztah k písemnostem a na jejich funkce. Také odkazují na práce a prameny, z nichž čerpali, nebo které jsou jim tematicky blízké. Součástí většiny prací jsou fotografické reprodukce či kresby pečeti, otisků razítek a někde i znaků.

4.1. Čechy

Toto území je, v porovnání se dvěma ostatními, prozkoumáno nejméně.¹²⁴ Nalezneme zde ale práce, které předkládají kompletní přehledy pečeti obcí určité oblasti. Mezi ně patří monografie o znacích, vlajkách, pečetích a razítkách obcí okresu

¹²⁰ Rovněž lze použít pojem vlajka.

¹²¹ Jsou zde také popisovány.

¹²² Vexilologie = nauka o vlajkách.

¹²³ Kde jako u většiny pečeti je nejvíce pozornosti věnováno typu pečetních obrazů a konkrétním vyobrazeným motivům.

¹²⁴ Tedy alespoň z období let 1989 – 2013.

Ústí nad Orlicí¹²⁵ a o pečetích na území Chrudimska.¹²⁶ V této publikaci jsou popisovány pečeti města Chrudimi, jeho městské správy, řemeslnických cechů, státní správy a jiných institucí, spolků a společností, a poté pečeti vesnic, měst, městysů a farních kostelů v této oblasti. Poslední prací, která je zpracována podobným způsobem, je monografie o pečetích a pečetidlech městských obcí okresu Pelhřimov.¹²⁷

Dále jsem našla stati pojednávající o sfragistickém materiálu Kutné Hory,¹²⁸ vesnic bývalého panství Rokytnice v Orlických horách,¹²⁹ města Volyně,¹³⁰ města Broumova,¹³¹ o pečetích, znaku a praporu města Dačic¹³² a o pečetích a razítkách historických městských částí města Litomyšl.¹³³

¹²⁵ KŘIVOHLÁVEK, Jan František. *Znaky, vlajky, pečeti a správní vývoj obcí okresu Ústí nad Orlicí*. Ústí nad Orlicí 2005. 348 s.

O pečetích obcí dolnolibchavské farnosti, jež se nacházela na území tohoto později ustanoveného okresu, a o pečeti obce Bořítov, pojednávají samostatné články.

TÝŽ. *Pečeti obcí dolnolibchavské farnosti*. In: *Nové letopisy města Ústí nad Orlicí a jeho okolí 2*. 2000. s. 16-17.

TÝŽ. *Erb Bořítů z Budče v pečeti Bořítova*. In: *Nové letopisy města Ústí nad Orlicí a jeho okolí 2*. 2000. s. 26-27.

¹²⁶ ŠAŠINKOVÁ, Marcela. *Pečetě Chrudimska*. Chrudim 1989. 88 s.

O chrudimské městské pečeti pojednává jeden samostatný článek.

TÁŽ. *Po stopách chrudimské městské pečeti*. In: *Chrudimské vlastivědné listy 4*. 1995. s. 10-11.

¹²⁷ KVÁŠOVÁ, Miroslava. *Pečeti a typáře městských obcí okresu Pelhřimov*. Pelhřimov 2004. 80 s.

¹²⁸ BISINGEROVÁ, Marie. *Pečeti Kutné Hory*. In: *Numismatické listy 56*. 2001. s. 162-165.

¹²⁹ KŘIVOHLÁVEK, Jan František. *Popis pečeti vesnic na panství Rokytnice v Orlických horách*. In: *Orlické hory a Podorlicko: sborník vlastivědných prací 9*. 1999. s. 192-199.

¹³⁰ OLEJNÍK, Jan. *Pečetě města Volyně. (Příspěvek ke sfragistickému rozboru pečeti archivu města Volyně)*. In: *Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech 33*. 1996. s. 300-303.

¹³¹ TRENČANSKÁ, Barbora. *K nejstarší známé dochované pečeti města Broumova*. In: *Stopami dějin Náchodska. Sborník Státního okresního archivu Náchod. Ve znamení osmiček - k šedesátinám Mgr. Lydie Baštecké 12*. 2008. s. 381-382.

¹³² ŠTARHA, Ivan. *Pečeti, znak a prapor města Dačic*. In: *Dačický vlastivědný sborník 2*. 2003. s. 95-98.

¹³³ PAKOSTA, Oldřich. *Několik postřehů k symbolice litomyšlských historických městských částí*. In: *Stopami dějin Náchodska. Sborník Státního okresního archivu Náchod. Ve znamení osmiček - k šedesátinám Mgr. Lydie Baštecké 12*. 2008. s. 311-316.

4.1.1. Autoři

Sfragistickému a často i heraldickému a vexilologickému materiálu obcí na území Čech se věnoval Jan Křivohlávek, Marcela Šášinková, Miroslava Kvášová, Marie Bisingerová, Jan Olejník, Ivan Štarha, Barbora Trenčanská a Oldřich Pakosta.

4.2. Slezsko

Komunální sfragistice na území Slezska se bez pochyb nejvíce věnoval Karel Müller. Díky jeho vytrvalé práci vznikla monografie přinášející přehled o pečetích, razítkách a znacích obcí české části Těšínska.¹³⁴ Autor zde mimo jiné přibližuje místní heraldickou a sfragistickou symboliku. Podobným způsobem tentýž autor zpracoval monografie o sfragistickém materiálu a znacích obcí na Hlučínsku¹³⁵ a Jesenicku.¹³⁶

Dále jsem našla články zkoumající sfragistický materiál lokalit v okrese Bruntál, a to konkrétně pečeti a dokonce i znak města Bruntálu¹³⁷ a pečeti a znak města Horního Benešova.¹³⁸ Také byly napsány články o pečetích obcí na území pozdějšího okresu

¹³⁴ MÜLLER, Karel. *Pečeti a znaky obcí Českého Těšínska*. Český Těšín 1997. 94 s.

Z hlediska současného administrativního dělení jde o celý okres Karviná, většinu okresu Frýdek Místek a malou část současného města Ostravy. Vynechány jsou pouze malé vsi a osady, které neužívali vlastní pečeti a dnes nejsou samostatnou obcí.

O pečetích obcí z této oblasti pojednává i několik samostatných článků, které uvádím v seznamu literatury.

¹³⁵ TÝŽ. *Pečeti a znaky obcí na Hlučínsku*. Kravaře 1999. 44 s.

O pečetích několika obcí na Hlučínsku pojednávají také samostatné články.

TÝŽ. *Ještě k pečetím Malých Hoštic*. In: *Hlučínsko: vlastivědný časopis Muzea Hlučínska* 2. č. 2. 2012. s. 28.

ŠTĚPÁN, Jan. *Neznámá pečeť obce Heneberka z roku 1786*. In: *Střední Morava: vlastivědná revue* 10. 2004. s. 114-115.

¹³⁶ MÜLLER, Karel. *Pečeti a znaky obcí na Jesenicku*. Opava 2003. 79 s.

TÝŽ. *Nově zjištěné pečeti obcí na Jesenicku*. In: *Jesenicko: vlastivědný sborník* 7. 2006. s. 45-46.

¹³⁷ TÝŽ. *Pečeti a znak města Bruntálu*. In: *Sborník bruntálského muzea* 12. 2009. s. 9-22.

¹³⁸ TÝŽ. *Pečeti a znak Horního Benešova*. In: *Sborník bruntálského muzea* 13. 2010. s. 69-76.

Ostrava. Jedná se o stať zaměřenou na nejstarší pečeť Klimkovic¹³⁹ a také o článek pojednávající o pečetích bývalých slezských obcí na území současné Ostravy.¹⁴⁰

Byl také napsán příspěvek hodnotící současný stav bádání v oblasti heraldiky a sfragistiky českého Slezska.¹⁴¹ S touto prací lehce souvisí i stať, jež informuje o symbolu vinné révy ve znacích a pečetích obcí na tomtéž území.¹⁴²

Jeden z článků, které lze zařadit do této podkapitoly, se zabývá pečetí frankenštejnského hejtmanství¹⁴³ a další řeší problematiku padělání pečetí na příkladu padělání vratislavské hejtmanské pečeti ve 14. století.¹⁴⁴

4.2.1. Autoři

Byť jsem v oblasti komunální sfragistiky české části Slezska narazila na značný počet publikací, nalezneme u zmíněných prací pouze tři jména. Jedná se o Mladu Holou, Pavla Sedláčka a u naprosté většiny publikací o Karla Müllera.

¹³⁹ TÝŽ. *Nejstarší pečeť Klimkovic*. In: *Acta historica et museologica Universitatis Silesianae Opaviensis. Řada C. Sborník k 65. narozeninám doc. dr. Jaroslava Bakaly, CSc. 2.* 1995. s. 110-111.

¹⁴⁰ TÝŽ. *Pečeti bývalých slezských obcí na území současné Ostravy*. In: *Ostrava: příspěvky k dějinám a současnosti Ostravy a Ostravska 16.* 1991. s. 351-364.

¹⁴¹ TÝŽ. *Heraldika a sfragistika českého Slezska: současný stav a úkoly dalšího výzkumu*. In: *Slezsko v dějinách českého státu. Sborník příspěvků z vědecké konference, pořádané pod záštitou prezidenta České republiky Václava Havla u příležitosti 50. výročí Slezského ústavu SZM v Opavě.* Šenov u Ostravy 1998. s. 145-149.

¹⁴² TÝŽ. *Vinná réva ve znacích a pečetích obcí českého Slezska*. In: *Vážně i nevázně o víně. Sborník k padesátým narozeninám Karla Müllera.* Opava 2008. s. 31-32.

¹⁴³ SEDLÁČEK, Pavel. *Pečeť frankenštejnského hejtmanství*. In: *Paginae historiae: sborník Státního ústředního archivu v Praze 5.* 1997. s. 26-38.

¹⁴⁴ HOLÁ, Mlada. *Sigilla falsa. K padělání vratislavské hejtmanské pečeti ve 14. století*. In: *Inter laurum et olivam. Acta Universitatis Carolinae. Philosophica et historica. 1-2/2002. Z pomocných věd historických 16.* 2007. s. 185-192.

Obě tato hejtmanství se sice nacházela na území Slezska, ovšem v jeho polské části.

4.3. Morava

Z publikací, které se týkají sfragistického materiálu lokalit na území Moravy, lze mezi pomyslně souhrnné práce zařadit soupisy vesnických pečeti a razítek v okrese Uherské Hradiště¹⁴⁵ a v okrese Třebíč.¹⁴⁶

Často se autoři věnovali obcím z území pozdějších okresů Olomouc, Jihlava, Žďár nad Sázavou, Šumperk a Břeclav. V případě pozdějšího olomouckého okresu jsou popisovány pečeti několika obcí¹⁴⁷ převážně z 16. a 17. století. Jedná se o pečeť zaniklé vsi Závodí u Olomouce,¹⁴⁸ o neznámou pečeť obce Haňovic,¹⁴⁹ o pečeti Chválkovic a Šumvaldu¹⁵⁰ a o pečeti obcí Velký Týnec, Ostrovy, Nové Sady a Lazce u Olomouce.¹⁵¹ Jeden z článků se pak věnuje pečetím obcí bývalého tzv. Dolního panství kláštera Hradisko u Olomouce.¹⁵²

O sfragistickém materiálu z území pozdějšího jihlavského okresu jsem našla stati o pečetích vsi z panství Luka ze 17. století¹⁵³ a dále o pečetích na listinách města

¹⁴⁵ ČOUPKOVÁ, Jaromíra. *Vesnické pečeti v okrese Uherské Hradiště. 1. část, 2. část.* In: *Slovácko: společenskovední sborník pro moravsko-slovenské pomezí 40, 41.* 1998 a 1999 [vyd. 2000]. s. 191-212 a 245-267.

¹⁴⁶ GREGOR, František. *Pečeti obcí okresu Třebíč. 1. část, 2. část.* In: *Západní Morava: vlastivědný sborník. Brno 1, 2.* 1997 a 1998. s. 94-113 a 101-134.

¹⁴⁷ Dokonce i jedné dnes již zaniklé vsi.

¹⁴⁸ ŠTĚPÁN, Jan. *Neznámé znakové privilegium a pečeť zaniklé vsi Závodí u Olomouce z r. 1585.* In: *Ročenka Státního okresního archivu v Olomouci 8.* 1999. s. 157-159.

¹⁴⁹ TÝŽ. *Neznámá pečeť obce Haňovic z roku 1637.* In: *Střední Morava: kulturněhistorická revue 6.* 2000. s. 138.

¹⁵⁰ TÝŽ. *Znakové privilegium a pečeť Chválkovic z roku 1551 a Šumvaldu z roku 1587.* In: *Střední Morava: vlastivědná revue 13.* 2007. s. 89-92.

¹⁵¹ SEICHTEROVÁ, Hana – ŠTĚPÁN, Jan. *Pečeti ze 16. století – Velký Týnec, Ostrovy, Nové Sady a Lazce u Olomouce.* In: *Olomoucký archivní sborník 10.* 2012. s. 47-53.

¹⁵² TÝŽ. *Pečeti obcí bývalého tzv. Dolního panství kláštera Hradisko u Olomouce.* In: *Střední Morava: vlastivědná revue 19.* 2013. s. 25-44.

Dokonce zde nalezneme zmíněné i pečeti obcí, které vznikly na území tohoto panství po jeho zrušení.

¹⁵³ SVĚRÁK, Vlastimil. *Pečetidla vsi na panství Luka z roku 1668.* In: *Sto let od narození profesora Jindřicha Šebánka. Sborník příspěvků.* Brno 2000. s. 169-174.

Jihlavy do roku 1526¹⁵⁴ a po tomto roce.¹⁵⁵ O pečetích do roku 1526 pojednává také článek zaměřený na město Telč a dvě další nedaleká městečka.¹⁵⁶

Rovněž bylo v několika článcích pojednáno o pečetích lokalit na území pozdějšího okresu Žďár nad Sázavou, a to konkrétně o pečetích městečka Měřína¹⁵⁷ a o neznámé pečetě městečka Křižanova.¹⁵⁸

Z území pozdějšího šumperského okresu byly popsány pečetě vsí bývalého velkolesinského panství z roku 1621¹⁵⁹ a pečetě města Úsova¹⁶⁰.

Poslední z více prozkoumaných oblastí z hlediska sfragistiky je území pozdějšího okresu Břeclav. K této problematice vyšly články o pečetích města Podivína,¹⁶¹ Klobouků u Brna,¹⁶² obcí bývalého mikulovského panství¹⁶³ a o pečetě a znaku města Valtic.¹⁶⁴

¹⁵⁴ TÝŽ. *Pečetě na listinách města Jihlavy do roku 1526*. In: *Jihlavská archivní ročenka 1*. 1999 [vyd. 2000]. s. 92-102.

¹⁵⁵ TÝŽ. *Pečetě přivěšené na listinách města Jihlavy po roce 1526*. In: *Jihlavská archivní ročenka 2-3*. 2002. s. 31-51.

¹⁵⁶ TÝŽ. *Pečetě přivěšené na listinách města Telče a městeček Brtnice a Nová Říše do roku 1526*. In: *Jihlavská archivní ročenka 4*. 2002 [vyd. 2004]. s. 29-42.

Pečetě zmiňované v těchto článcích náležely nejen institucím tohoto města, ale i zástupcům všech společenských vrstev.

¹⁵⁷ ŠTINDL, Martin. *Geneze obecní pečetě městečka Měřína*. In: *Západní Morava: vlastivědný sborník 4*. 2000. s. 138-145.

¹⁵⁸ TÝŽ. *Neznámá pečeť městečka Křižanova*. In: *Západní Morava: vlastivědný sborník 2*. 1998. s. 135-139.

¹⁵⁹ MÜLLER, Karel. *Pečetě vsí velkolesinského panství z roku 1621*. In: *Severní Morava. Vlastivědný sborník 70*. 1995. s. 55-57.

¹⁶⁰ TÝŽ. *Pečetě, znak a prapor města Úsova*. In: *Střední Morava: kulturně historická revue 2*. 1996. s. 82-84.

TÝŽ. *Nejstarší pečeť Úsova*. In: *Sborník Státního okresního archivu Šumperk 3*. 2009. s. 31-32.

V tomto případě i znak a prapor.

¹⁶¹ MARÁZ, Karel. *Příspěvek ke sfragistice Podivína*. In: *Podivín: vlastivědný sborník jihomoravského města*. Mikulov 1997. s. 172-183.

TÝŽ. *Další podivínské městské pečetě*. In: *Jižní Morava: vlastivědný sborník 37*. 1998. s. 255-257.

¹⁶² TÝŽ. *K problematice pečetí Klobouk*. In: *Klobouky u Brna*. Klobouky u Brna 1998. s. 77 – 83.

K dalším lokalitám jsem objevila spíše jen ojedinělé články. Nalezla jsem stat' o pečetích městečka Hnanice ze Znojemska,¹⁶⁵ o znaku, vlajce a pečetí bývalého městysu¹⁶⁶ Líšně na Brněnsku,¹⁶⁷ a také o nejstarší pečetí města Brna.¹⁶⁸ Z oblasti Přerovska byla popsána nejstarší pečeť města Přerova¹⁶⁹ a pečeť obce Říkovice.¹⁷⁰ Dále jsem zaznamenala články o sfragistickém materiálu ze Šternberska, a to konkrétně o pečetích a znaku Moravského Berouna¹⁷¹ a o obecních razítkách v bývalém okrese Šternberk z roku 1939.¹⁷² Dále byl napsán článek o pečetích a razítkách obcí bývalého sovineckého panství na Bruntálsku,¹⁷³ o pečetích vesnic bývalého slavkovského panství z 18. století¹⁷⁴ a o vzniku vyškovských pečetí do 17. století na Vyškovsku.¹⁷⁵

¹⁶³ ŠTARHA, Ivan. *Pečetí obcí mikulovského panství*. In: *Jižní Morava: vlastivědný sborník 45*. 2006. s. 374-379.

¹⁶⁴ KREJČÍK, Tomáš. *Znak a pečeť města Valtic*. In: *Město Valtice*. Břeclav 2001. s. 385-389.

¹⁶⁵ CHLÁDKOVÁ, Michaela. *Pečetě z městečka Hnanice*. In: *Ročenka Státního okresního archivu ve Znojmě 16*. 2001. s. 148-152.

¹⁶⁶ A dnes části města Brna.

¹⁶⁷ MARÁZ, Karel. *Znak, vlajka a pečetí Líšně*. In: *Ves Leštno za městečko vysazovati ráčíme: památky, místopis a vybrané osobnosti Líšně z pohledu historických, jazykových a přírodovědných disciplín*. Brno 2009. s. 22-28.

¹⁶⁸ KREJČÍKOVÁ, Jarmila - KREJČÍK, Tomáš. *Nejstarší pečeť města Brna*. In: *Brno v minulosti a dnes: sborník příspěvků k dějinám a výstavbě Brna 13*. 1995. s. 164-175.

¹⁶⁹ MÜLLER, Karel. *Nejstarší pečeť města Přerova z roku 1489*. In: *Vlastivědný věstník moravský 45*. 1993. s. 65-67.

¹⁷⁰ ŠTĚPÁN, Jan. *Pečeť Říkovice podle privilegia Marka Khuena z roku 1554 a znakové privilegium pro Starou Ves u Přerova*. In: *Sborník Státního okresního archivu Přerov 15*. 2007. s. 31-34.

¹⁷¹ MÜLLER, Karel. *Pečetí a znak Moravského Berouna*. In: *Střední Morava: vlastivědná revue 15*. 2009. s. 76-81.

¹⁷² TÝŽ. *Obecní razítka v bývalém okrese Šternberk v roce 1939*. In: *Ročenka Státního okresního archivu v Olomouci 27*. 1998 [vyd. 1999]. s. 197-202.

¹⁷³ SEICHTEROVÁ, Hana. *Pečetí obcí bývalého sovineckého panství (1550-1850)*. In: *Ad laetitiam: studenti doc. Vladimíru Vašků k 75. narozeninám*. Brno 2008. s. 55-60.

TÁŽ. *Pečetí městeček a obcí bývalého sovineckého panství*. In: *Olomoucký archivní sborník 10*. 2012. s. 73-92.

TÁŽ. *Razítka obcí bývalého sovineckého panství do roku 1951*. In: *Střední Morava: vlastivědná revue 18*. 2012. s. 98-113.

¹⁷⁴ ŠTARHA, Ivan. *Pečetí vesnic slavkovského panství z poloviny 18. století*. In: *Vyškovský sborník 5*. 2006. s. 157-160.

Na závěr této podkapitoly bych zmínila město Ostravu a článek o pečetích bývalých moravských obcí na jejím dnešním území,¹⁷⁶ a také bývalý okres Moravská Třebová, o jehož obecních razítkách z roku 1939 bylo také pojednáno.¹⁷⁷

4.3.1. Autoři

Pečetím moravských obcí se věnovala Michaela Chládková, Jarmila a Tomáš Krejčíkovi, Karel Maráz, Hana Seichterová, Ivan Štarha, Martin Štindl, Jaromíra Čoupková, Vlastimil Svěrák a František Gregor. Nejvíce příspěvků pochází od Karla Müllera a Jana Štěpána.

4.4. Souhrnné práce:

Do této podkapitoly jsem zařadila několika svazkovou práci Karla Lišky o komunálních znacích, pečetích a razítkách na území Čech, Moravy a Slezska. V letech 1989 – 2013 vyšly tři svazky tohoto díla. První pojednává o výše uvedeném materiálu obcí Čech, Moravy a Slezska,¹⁷⁸ druhý je věnován moravským a slezským městům a městečkům¹⁷⁹ a třetí českým městům a městečkům.¹⁸⁰

¹⁷⁵ ŠTĚPÁN, Jan. *Geneze vyškovských pečetí do počátku 17. století s přihlédnutím k nově zjištěnému sfragistickému materiálu*. In: *Vyškovský sborník 2*. 2001. s. 213-218.

¹⁷⁶ MÜLLER, Karel. *Pečeti bývalých moravských obcí na území současné Ostravy*. In: *Ostrava: příspěvky k dějinám a současnosti Ostravy a Ostravska 17*. 1995. s. 334-340.

¹⁷⁷ TÝŽ. *Obecní razítka bývalého okresu Moravská Třebová v roce 1939*. In: *Moravskotřebovské vlastivědné listy 9*. 1998. s. 27-29.

¹⁷⁸ LIŠKA, Karel. *Sbírka komunálních znaků, pečetí a razítek. Svazek 1. Znaky, pečetí a razítka obcí Čech, Moravy a Slezska*. Brno 2012. 453 s.

¹⁷⁹ TÝŽ. *Sbírka komunálních znaků, pečetí a razítek. Svazek 2. Znaky, pečetí a razítka moravských a slezských měst a městeček*. Brno 2013. 381 s.

¹⁸⁰ Třetí svazek je rozdělen do několika dílů. Ve mnou vymezeném období vyšly dva díly tohoto svazku.

TÝŽ. *Sbírka komunálních znaků, pečetí a razítek. Svazek 3/1. Znaky, pečetí a razítka českých měst a městeček A-CH*. Brno 2013. 247 s.

TÝŽ. *Sbírka komunálních znaků, pečetí a razítek. Svazek 3/2. Znaky, pečetí a razítka českých měst a městeček J-M*. Brno 2013. 230 s.

V publikacích Miroslava Milece zase nalezneme kresby občanských pečetí z Čech, Moravy a Horního Rakouska uložených v jihočeských archivech,¹⁸¹ a také měšťanských pečetí z jižních Čech uložených převážně v českobudějovickém archivu.¹⁸²

Na závěr této kapitoly zmíním stať o pečetích rožmitálských měšťanů v 17. a 18. století od Daniela Doležala.¹⁸³ Předmětem jeho studia se stal soubor testamentů rožmitálských měšťanů uložený v archivním fondu Archiv města Rožmitálu pod Třemšínem.¹⁸⁴ Na těchto testamentech zkoumá pečeti k nim přiřazené a velkou pozornost věnuje jejich majitelům.

¹⁸¹ MILEC, Miroslav. *Občanské pečetě a znamení na pečetích*. Brno 2011. 165 s.

¹⁸² TÝŽ. *Měšťanské, úřednické a řemeslnické pečetě a merky: pečetě z Jihočeských archivů*. Brno 2013. 149 s.

¹⁸³ DOLEŽAL, Daniel. *Pečeti rožmitálských měšťanů v 17. a 18. století*. In: *Podbrdsko: sborník Státního okresního archivu v Příbrami 3*. 1996. s. 46-64.

¹⁸⁴ Uložený ve Státním okresním archivu v Příbrami.

5. CECHOVNÍ SFRAGISTIKA

V oblasti cechovní sfragistiky nalezneme mezi lety 1989 – 2013 práce, které se věnují převážně novověkým cechovním pečetím, typářům a razítkům.

Tyto publikace se zabývají především pečetními obrazy, respektive symboly v pečetních polích. Na cechovních pečetích byly zobrazovány nástroje jednotlivých tvůrčích činností a autoři se zaměřovali na to, v jaké podobě zde byly tyto nástroje zobrazeny a na případné průběžné změny v jejich zpodobnění.

Autoři také neopomínají věnovat pozornost, či jen stručně zmínit ostatní vnější znaky těchto pečetí¹⁸⁵ a vyjadřují se k funkcím cechovních pečetí, k období jejich užívání a někde i k písemnostem, na nichž se dané pečetě dochovaly. Rovněž do svých studií zahrnují období, ve kterém byly pečetě nahrazovány razítky.¹⁸⁶ V některých pracích lze nalézt i obecný popis vývoje cechovních pečetí na našem území a přiblížení prostředí samotných cechů.

Většina těchto prací obsahuje odkazy na publikace či prameny, z nichž autoři čerpali informace pro své vlastní studie, a fotografické reprodukce nebo kresby sfragistického materiálu, o němž pojednávají.

Z jakýchsi souhrnných prací zmíním komentovaný katalog o řemeslné symbolice pečetidel a razítek ve sbírce v Archivu hlavního města Prahy¹⁸⁷ a tři publikace, ve kterých nalezneme kresby cechovních pečetí z Čech, Moravy, Slezska a Horního Rakouska uložených v jihočeských archivech¹⁸⁸ a řemeslnických pečetí a merk z jižních Čech uložených především v českobudějovickém archivu.¹⁸⁹ Rovněž sem lze zařadit

¹⁸⁵ Kromě pečetního obrazu do vnějších znaků pečetí spadá pečetní látka, tvar a velikost pečetí, způsob jejího připevnění k písemnosti a pečetní legenda, u níž se kromě obsahu jedná i o užitý jazyk a typ písma.

¹⁸⁶ U razítek pak sdělují, zda převzala pečetní obraz z pečetí, a nalezneme tak na nich cechy charakterizující symboly, či nesla pouhý nápis.

¹⁸⁷ JÁSEK, Jaroslav - HRDLIČKA, Jakub - HRUBÝ, Vladimír. *Pět století řemeslné symboliky ve sbírce pečetidel a razítek Archivu hlavního města Prahy. Komentovaný katalog*. Praha 1999. 271 s.

¹⁸⁸ MILEC, Miroslav. *Cechovní pečetě. Sv. 1*. Brno 2011. 171 s.

TÝŽ. *Cechovní pečetě. Sv. 2*. Brno 2013. 159 s.

¹⁸⁹ TÝŽ. *Měšťanské, úřednické a řemeslnické pečetě a merký: pečetě z Jihočeských archivů*. Brno 2013. 149 s.

katalog pečeti a typářů cechů z území okresu Pelhřimov uložených ve Státním okresním archivu Pelhřimov a v muzeích na území pelhřimovského okresu.¹⁹⁰

Z prací o konkrétních typářích jsem našla stať o třech cechovních pečetidlech ze Zlatých Hor uložených ve sbírce Slezského zemského muzea v Opavě¹⁹¹ a o dvou pečetidlech svitavských hrnčírů ze 17. století v téže sbírce.¹⁹²

Sfragistikou konkrétních cechů se zabývaly studie o pečetích krnovských cechů z roku 1630¹⁹³ a o neznámých pečetích těšínských cechů ze 17. století,¹⁹⁴ o pečetích měřínských cechů¹⁹⁵ a cechů na území Karlovarska.¹⁹⁶

5.1. Autoři

Nutno říci, že mnoho autorů se cechovní sfragistice nevěnovalo. Nejvíce příspěvků lze zaregistrovat od Karla Müllera a Miroslava Milece, rozsáhlejší práce pak vytvořili Lenka Martínková a trio autorů Jaroslav Jásek, Jakub Hrdlička a Vladimír Hrubý. Rovněž přispěli i Martin Štindl a Alfred Zeischka.

¹⁹⁰ MARTÍNKOVÁ, Lenka. *Pečeti a typáře cechů z území okresu Pelhřimov (1500) 1546-1796 (1859): katalog pečeti a typářů uložených ve Státním okresním archivu Pelhřimov a v muzeích na území pelhřimovského okresu*. Pelhřimov 2000. 161 s.

¹⁹¹ MÜLLER, Karel. *Tři cechovní pečetní typáře ze Zlatých Hor ve sbírce Slezského zemského muzea v Opavě*. In: *Ročenka Vlastivědné muzejní společnosti v Jeseníku 5*. 1998 [vyd. 1999]. s. 40-43.

¹⁹² TÝŽ. *Dvě pečetidla svitavských hrnčírů ze 17. století ve sbírce Slezského zemského muzea v Opavě*. In: *Pomezí Čech a Moravy. Sborník prací ze společenských a přírodních věd pro okres Svitavy 3*. 1999. s. 333-334.

¹⁹³ TÝŽ. *Pečeti krnovských cechů v roce 1630*. In: *Sborník bruntálského muzea 3*. 2000. s. 51-58.

¹⁹⁴ TÝŽ. *Neznámé pečeti těšínských cechů ze 17. století*. In: *Těšínsko. Vlastivědný časopis 54. č. 3*. 2011. s. 28-30.

¹⁹⁵ ŠTINDL, Martin. *Neznámá sfragistika měřínských cechů*. In: *Západní Morava: vlastivědný sborník 15*. 2011. s. 138-149.

¹⁹⁶ ZEISCHKA, Alfred. *Neznámé cechovní pečeti*. In: *Historický sborník Karlovarska 3*. 1995. s. 168-180.

6. PEČETI INSTITUCÍ

V této kapitole zmiňuji práce o sfragistickém materiálu univerzit a úřadů.¹⁹⁷ Ani v tomto případě nelze hovořit o nějakém uceleném přehledu, ačkoliv alespoň částečně v tomto vychází vstříc jedna z prací Miroslava Milece, v níž lze nalézt kresby úřednických pečetí převážně z jižních Čech uložených především v českobudějovickém okresním archivu.¹⁹⁸

6.1. Univerzitní pečetí

Z prostředí českých univerzit jsem našla stati o rektorských,¹⁹⁹ regentských²⁰⁰ a konviktuálních²⁰¹ pečetích olomoucké univerzity od konce 16. do poloviny 18. století²⁰² a o nejstarší pečetí Univerzity Karlovy ze 14. století.²⁰³

V obou článcích nechybí popsání vnějších znaků těchto pečetí a přiblížení jejich funkcí. V prvním případě pak jsou všechny zmíněné pečetí navzájem porovnány²⁰⁴ a pozornost je zaměřena i na dobu jejich užívání. Ve druhém případě se autor věnuje především otázce, které části Univerzity Karlovy vlastně její nejstarší známá pečeť patřila, a za tímto účelem zmiňuje rozdělení této univerzity na dvě části a postupnými úvahami²⁰⁵ se snaží dopátrat jejího skutečného uživatele.

¹⁹⁷ S výjimkou sfragistického materiálu církevních institucí, o němž pojednávám v kapitole o církevní sfragistice.

¹⁹⁸ MILEC, Miroslav. *Měšťanské, úřednické a řemeslnické pečetě a merky: pečetě z Jihočeských archivů*. Brno 2013. 149 s.

¹⁹⁹ Rektor = nejvyšší představený univerzity.

²⁰⁰ Regent = nejvyšší hospodářský správce semináře.

²⁰¹ Konvikt = internát pro studenty univerzity.

²⁰² ŠTĚPÁN, Jan. *Rektorské, regentské a konviktuální pečetí olomoucké univerzity od konce 16. století do roku 1747*. In: *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Facultas philosophica. Historica. Váženému panu doc. PhDr. Miloši Kouřilovi k sedmdesátinám 31.* 2003. s. 121-126.

²⁰³ ŠMAHEL, František. *Záhada nejstarší pečetí Univerzity Karlovy*. In: *Lucemburkové: česká koruna uprostřed Evropy*. Praha 2012. s. 588-589.

²⁰⁴ V případě rektorských pečetí jsou sledovány odlišnosti pečetí jednotlivých rektorů.

²⁰⁵ Pro které vychází především ze znění legendy této pečetí.

6.2. Úřední pečeti

Dalšími příspěvky do této oblasti sfragistiky jsou stati o pečetidlu zemského soudu²⁰⁶ a o pečeti Koruny Království českého.²⁰⁷

V obou případech se jedná o významné sfragistické kusy a podle toho k nim také autoři přistupovali. U pečetidla zemského soudu je podrobně rozebrán motiv v pečetním poli, kdežto u pečeti Koruny Království českého jsou popsány všechny její vnější znaky. V obou článcích jsou zmíněny dokumenty, jež byly těmito pečetěmi stvrzovány,²⁰⁸ a je uvedeno, kde všude byla jejich pečetidla během své existence uložena²⁰⁹ a jak s nimi bylo nakládáno.

V některých těchto pracích nalezneme odkazy na publikace či prameny, z nichž jejich autoři vycházeli, nebo je doporučují k prostudování, a u všech lze nalézt fotografické reprodukce či kresby popisovaného materiálu.

6.3. Autoři

Byť se jedná opět o nepříliš prostudovanou oblast sfragistiky, jednotlivé příspěvky pocházejí od vícera autorů. Jedná se o Pavlu Burdovou, Miroslava Milece, Rostislava Nového, Jana Štěpána a Františka Šmahela.

²⁰⁶ BURDOVÁ, Pavla. *Příběh pečetidla zemského soudu*. In: *Archivní časopis* 49. 1999. s. 1-11.

²⁰⁷ NOVÝ, Rostislav. *Pečeť Koruny Království českého. (Sfragistický příspěvek k dějinám české státnosti)*. In: *Sborník archivních prací* 43. 1993. s. 339–346.

²⁰⁸ Čímž se vymezují i jejich funkce.

²⁰⁹ V případě pečetidla zemského soudu od 13. století až po rok 1951, kdy došlo ke ztrátě jeho originálu i kopií a u Koruny Království českého od 1. do 2. poloviny 15. století.

7. ŽIDOVSKÉ PEČETI

Nepochybně nedostatečně probádanou oblastí jsou židovské pečeti. V letech 1989 – 2013 jsem zaregistrovala pouze dvě velmi stručné stati, ze kterých ani v jedné nenalezneme obecné představení a přiblížení židovských pečeti.

Jeden z článků se zaměřuje na pečeť vidnavského židovského kolektora.²¹⁰ Jsou zde popsány vnější znaky této konkrétní pečeti²¹¹ a přiblíženo židovské společenství ve Vidnavě v 18. století a jeho způsob placení daní.

V druhé práci jakýsi ucelený přehled o židovských pečetích získáme, ovšem pouze na území rakouského Slezska a to ve 2. polovině 18. století.²¹² Autor se snaží postihnout, jak se v této oblasti židovské pečeti lišily od ostatního dobového sfragistického materiálu, a komentuje jejich vnější znaky, přičemž se podrobně věnuje symbolům zobrazovaným v jejich pečetních polích.²¹³ Věnuje se také písemnostem, které židovské pečeti stvrzovaly, době jejich výskytu a charakterizuje židovské komunity v rakouském Slezsku.

Co se fotografické reprodukce či kreseb zmiňovaných pečeti týká, je předložena pouze fotografie pečeti výše zmíněného vidnavského židovského kolektora.

7.1. Autoři

Jak již množství literatury k tématu napovídá, ani počet autorů nebude vysoký. Vlastně se jedná o jednoho jediného autora, a to o Karla Müllera.

²¹⁰ MÜLLER, Karel. *Pečeť vidnavského židovského kolektora ze 2. poloviny 18. století*. In: *Jesenicko: vlastivědný sborník 2*. 2001. s. 46.

Židovský kolektor = výběrčí speciální židovské daně.

²¹¹ Autor se snaží hlavně vysvětlit symboly na ní zobrazené.

²¹² TÝŽ. *Pečeti Židů v rakouském Slezsku ve 2. polovině 18. století*. In: *Moravští Židé v rakousko-uherské monarchii (1780-1918): Mährische Juden in der österreichisch-ungarischen Monarchie (1780-1918)*. 26. mikulovské sympozium 24. - 25. října 2000. Brno 2003. s. 201-204.

²¹³ Rovněž přibližuje, jaké konkrétní typy pečetních obrazů tyto pečeti nesly.

8. SFRAGISTICKÉ SBÍRKY A ZPŮSOBY ZPRACOVÁNÍ A EVIDENCE SFRAGISTICKÉHO MATERIÁLU

Do této kapitoly, jak už název napovídá, jsem zařadila literaturu informující o sfragistickém materiálu uloženém ve sbírkách archivů, muzeí a v osobních sbírkách, a o způsobech jeho zpracování a evidence.

8.1. Sfragistický materiál v archivech, muzeích a v soukromých sbírkách

Práce mapující sfragistický materiál archivních, muzejních a osobních sbírek obsahují charakteristiky daných sbírek²¹⁴ a samozřejmě charakteristiku samotného materiálu. Autoři komentují v souhrnných soupisech vnější znaky pečetí, případně typářů a razítek. Pečlivě také určují uživatele daného materiálu,²¹⁵ konkrétní místo uložení jednotlivých sfragistických kusů a často uvádějí jejich dataci a zmiňují literaturu, která o nich pojednává, nebo ze které při své práci vycházeli. Ve většině těchto prací lze rovněž nalézt fotografické reprodukce zmiňovaného materiálu.

Z prací vzniklých v letech 1989 – 2013 jsme tak informováni o sfragistickém materiálu uloženém ve východočeských archivech a některých muzeích z let 1226-1620,²¹⁶ ve Státním okresním archivu ve Znojmě,²¹⁷ ve Státním okresním archivu v Jindřichově Hradci,²¹⁸ v Moravském zemském archivu v Brně,²¹⁹ v Archivu Národního muzea²²⁰ a ve fondu Muzea Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech.²²¹

²¹⁴ Často autoři informují o počtu kusů výše uvedeného materiálu.

²¹⁵ Častokrát je tento materiál v soupisech řazen právě dle majitelů, kteří jsou rozděleni do skupin podle jejich příslušnosti k jednotlivým společenským vrstvám.

²¹⁶ ŠIMEK, Tomáš. *Pečeti a pečetidla východočeských archivů a některých muzeí 1226-1620. Katalog*. Praha 2008. 479 s.

²¹⁷ CHLÁDKOVÁ, Michaela. *Soupis pečetí a pečetidel z fondů a sbírek znojemského archivu*. In: *Ročenka Státního okresního archivu ve Znojmě 12*. 1997 [vyd. 1998]. s. 123-130.

²¹⁸ TÁŽ. *Pečetidla ve fondech a sbírkách Státního okresního archivu Jindřichův Hradec*. In: *Vlastivědný sborník Dačicka, Jindřichohradecka a Třeboňska 18*. 2006. s. 73-81.

²¹⁹ ŠVÁBENSKÝ, Mojmír. *Sfragistické (a znakové) sbírky Moravského zemského archivu*. In: *155 let archivnictví v českých zemích: sborník příspěvků z konference uspořádané u příležitosti 155. výročí založení Moravského zemského archivu v Brně ve 31. května - 1. června 1994*. Brno 1995. s. 37-50.

²²⁰ BĚLIČOVÁ, Milena. *Sbírka pečetních typářů a razítek Archivu Národního muzea*. In: *Časopis Národního muzea. Řada historická 181*. 2012. s. 44-68.

Prostudovala jsem také publikaci o nejvzácnějších sfragistických památkách ve Státním okresním archivu v Chrudimi,²²² soupis pečeti ve Státním okresním archivu v Přerově²²³ a jednu kapitolu v monografii o Gottfriedu Danielu Wunschwitzovi,²²⁴ která pojednává o sfragistickém materiálu v jeho osobní sbírce.²²⁵

Nalezla jsem také článek pojednávající o zlatých bulách uložených v archivech České republiky, kde autorka čtenáře seznamuje s historií užívání zlatých bul v jednotlivých kancelářích, uvádí různé druhy panovnických a papežských zlatých bul a svůj prostor zde dostávají i listiny jimi zpečetěné, jež se nacházejí v moravských a českých archivech. Autorka také objasňuje důležitost zlatých bul, zmiňuje několik zjištěných technik jejich zhotovování a stručně se vyjadřuje k jejich váze a ryzosti.²²⁶

Do této podkapitoly jsem rovněž zařadila stať, která se zabývá pečetěmi českých vydavatelů na listinách uložených v klášterním archivu v rakouském Schläglu.²²⁷

WOITSCHOVÁ, Klára. *Otisky pečeti v Eichlerově sbírce Archivu Národního muzea*. In: *Časopis Národního muzea. Řada historická 181*. 2012. s. 69-84.

RŮŽEK, Vladimír. *Sfragistická falza v Archivu Národního muzea. (Jiří z Poděbrad, Přemysl Otakar II., Zemský soud)*. In: *Sborník archivních prací 60*. 2010. s. 435-464.

²²¹ NOVOTNÁ, Ludmila. *Sfragistický fond Muzea Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech*. In: *Sborník Muzea Dr. Bohuslava Horáka 15*. 2003. s. 72-92.

²²²RŮŽIČKOVÁ, Renáta. *Nejvzácnější sfragistické památky Státního okresního archivu v Chrudimi*. Chrudim 1997. 95 s.

²²³ KŮTNER, Dušan. *Soupis pečeti ve Státním okresním archivu v Přerově*. Přerov 2003. 92 s.

Tento soupis vznikl na základě celostátního soupisů sfragistického materiálu.

²²⁴ Jeden z největších znalců šlechtické společnosti 1. poloviny 18. století.

²²⁵ WOITSCHOVÁ, Klára. *Gottfried Daniel Wunschwitz, sběratel, heraldik a genealog*. Praha 2011. 306 s.

²²⁶ KUKÁNOVÁ, Zlataše. *Zlaté buly v archivech České republiky*. In: *Památky a příroda 16*. 1991. s. 257-267.

²²⁷KUBÍKOVÁ, Anna. *Pečetě českých vydavatelů na listinách v klášterním archivu ve Schläglu*. In: *Archivní časopis 53*. 2003. s. 176-192.

Hlavní část článku jsou ovšem popisy vnějších znaků zmiňovaných pečeti, jež byly užívány zástupci z řad českých králů, vyšší a nižší šlechty, osob bez predikátů, obcí a rycht, pražských biskupů a arcibiskupů, dalších vyšších církevních hodnostářů, farářů, klášterních představitelů a konventů.

Jako poslední zde zmíním tři katalogy, které přibližují materiál poskytnutý na výstavě k cyklu „Poklady státních archivů východních Čech“. Kromě sfragistického materiálu se jedná také o materiál písemný a kartografický.²²⁸

8.1.1. Autoři

Přehledy sfragistického materiálu v archivech a muzeích vytvořili Renáta Růžičková, Tomáš Šimek, Mojmír Švábenský, Milena Běličová, Michaela Chládková, Ludmila Novotná, Vladimír Růžek, Dušan Kütner a Klára Woitschová, která také podala přehled o materiálu v jedné soukromé sbírce. Jana Poddaná, Zlatuše Kukánová, Vladimír Hrubý, Vilém Maryška, Linda Kučerová a Ladislav Hloušek vytvořili katalogy k výše uvedenému cyklu výstav.

8.2. Zpracování a evidence sfragistického materiálu

V této podkapitole zmíním články, které podávají přehled o celostátní akci soupisu pečeti, pečetidel a sbírkových odlítků v archivech České republiky, o možných pramenech pro sfragistické studie a o způsobech zpracování sfragistického materiálu.

Nalezla jsem několik článků informujících o počátku a průběhu celostátního soupisu pečeti, pečetidel a sbírkových odlítků. Dozvídáme se z nich, kdy a z jakého rozhodnutí byla tato akce zahájena, a jsou zde vymezeny její jednotlivé etapy. Také jsou zmíněny významné osobnosti v oblasti sfragistiky a jejich význačné práce a přiblíženy formy evidence a péče o sfragistický materiál v zahraničí. Rovněž je charakterizován

²²⁸PODDANÁ, Jana - KUKÁNOVÁ, Zlatuše. *Poklady státních archivů východních Čech. Nejstarší písemné a sfragistické památky do roku 1526*. Pardubice 2002. 46 s.

PODDANÁ, Jana - KUKÁNOVÁ, Zlatuše - HRUBÝ, Vladimír - MARYŠKA, Vilém. *Poklady státních archivů východních Čech. Písemné, kartografické a sfragistické památky od roku 1527 do roku 1918*. Zámorsk, Pardubice 2004. 63 s.

PODDANÁ, Jana - KUČEROVÁ, Linda - HLOUŠEK, Ladislav. *Poklady státních archivů východních Čech po roce 1918*. Pardubice 2004. 51 s.

počítačový program, který byl vyvinut speciálně pro tuto akci,²²⁹ zhodnocena první etapa tohoto projektu a nastíněno jeho pokračování.²³⁰

Karel Müller v jednom ze svých článků předložil návrh pro zpracování pečetních typářů, pečetí a pečetních odlitků.²³¹ Uvádí zde několik bodů, dle kterých má probíhat inventarizace a katalogizace typářů, a tytéž informace sděluje v případě pečetí a pečetních odlitků.

Na závěr této podkapitoly uvádím tři články Karla Maráze, jež se nějakým způsobem dotýkají Českého diplomatáře. Jeden z nich informuje o Marázovu návrhu sfragistické metodiky pro speciální program s databází evidence a zpracování pečetí pro období edice Českého diplomatáře.²³² Tento jeho návrh je inspirován programem Pečetě vyvinutým pro celostátní soupis pečetí, pečetidel a sbírkových odlitků.²³³ Předkládá zde, jaké by měl mít tento program funkce, jak by měl vypadat formulář pro evidenci každé pečeti a jaké všechny položky by se v něm měly vyplňovat.

²²⁹ Je popsáno, jak s ním zpracovatel záznamů pracuje, a jsou zde podrobně popsány formuláře, které se při popisech jednotlivých kusů vyplňují, a také položky v nich vyplňované.

²³⁰ DOLEŽAL, Daniel. *Pracovní seminář "Katalogizace sfragistického materiálu: pečetě, pečetidla, odlitky v archivech ČR - současný stav"*. In: *Archivní časopis* 52. 2002. s. 160-161.

RŮŽEK, Vladimír. *Soupis pečetí, pečetidel a sbírkových odlitků v archivech ČR. Část 1*. In: *Archivní časopis* 47. 1997. s. 143 – 158.

TÝŽ. *Soupis pečetí, pečetidel a sbírkových odlitků v archivech České republiky. Část 2: Počítačový program Pečetě*. In: *Archivní časopis* 47. 1997. s. 213-233.

TÝŽ. *Zhodnocení průběhu celostátní akce soupisu (katalogizace) pečetí, pečetidel a pečetních otisků v archivech České republiky*. In: *Sborník archivních prací* 50. 2000. s. 515-524.

SEDLÁČKOVÁ, Helena. *Celostátní soupis pečetí*. In: *Archivy v mezinárodním kontextu. = Archives in international context. Sborník příspěvků z mezinárodní konference 29. září - 1. října 2004*. Praha 2004. s. 163-168.

²³¹ MÜLLER, Karel. *Návrh pravidel pro zpracování typářů a dalšího sfragistického materiálu (pečetí, odlitků pečetí)*. In: *Archivní časopis* 39. 1989. s. 215 – 219.

²³² MARÁZ, Karel. *Návrh sfragistické metodiky pro speciální program s databází evidence a zpracování pečetí pro období edice CDB s komentářem*. In: *Sborník prací Filosofické fakulty brněnské university. Řada historická* 48. 1999 [vyd. 2001]. s. 151-167.

²³³ A také Marázovými připomínkami k tomuto programu z doby, kdy vznikal.

Další jeho stať seznamuje čtenáře s připravovaným osmým dílem Českého diplomatáře a přibližuje, co vše by měla obsahovat²³⁴ a jak by měla být členěna a zpracována jeho práce pod pracovním názvem Korpus českých pečetí do nástupu Jana Lucemburského.²³⁵

Poslední jeho práce zaměřená na Český diplomatář se zabývá pečetěmi z let 1283 – 1310 v archivech bývalého Západočeského kraje, které náleží do kmenového sfragistického materiálu edice Českého diplomatáře, konkrétně do VII. a VIII. dílu.²³⁶ Uvádí zde majitele těchto pečetí, kteří pocházejí z několika společenských vrstev, a posléze tyto pečeti popisuje a popisy doplňuje jejich fotografiemi.

8.2.1. Autoři

O celostátním soupisu sfragistického materiálu informovali Vladimír Růžek, Helena Sedláčková a Daniel Doležal. O zpracování sfragistického materiálu pojednal Karel Müller a články vážící se jistým způsobem k Českému diplomatáři napsal Karel Maráz.

²³⁴ Tedy pečeti jakých společenských skupin.

²³⁵ TÝŽ. *Úvahy nad přípravou a strukturou CDB VIII a korpusu českých pečetí do nástupu Jana Lucemburského*. In: *Sborník archivních prací* 50. 2000. s. 458-473.

²³⁶ TÝŽ. *Pečeti pro CDB VII. a VIII. v archivech bývalého Západočeského kraje*. In: *Minulostí Západočeského kraje* 41. 2006. s. 33-55.

9. DALŠÍ SFRAGISTICKÁ LITERATURA

V této kapitole uvádím práce, jež jsem tematicky nemohla zařadit do žádné z předchozích kapitol.

Jako první zmíním práci Jarmily a Tomáše Krejčíkových, která je úvodem do studia české sfragistiky.²³⁷ Nalezneme v ní vysvětlení užívané sfragistické terminologie, vymezení sfragistických pramenů a nastínění stavu českých a zahraničních specializovaných sfragistických studií z 19. a 20. století a sfragistického bádání a sbírek v českých zemích. Dále je charakterizován vztah sfragistiky k dalším naukám a několika pomocným vědám historickým a autoři se také zabývají pečetním právem, falšováním pečetí, typy pečetí, pečetními typáři a procesem pečetění. Důležitou částí je kapitola, v níž vypisují a charakterizují vnější znaky pečetí a dělí je do skupin podle jejich majitelů.²³⁸

Rozsáhlejší prací je pak monografie Tomáše Krejčíka o pečetí ve středověké kultuře.²³⁹ Autor zde přibližuje vnímání pečetí jednotlivými středověkými společenskými vrstvami, jejich funkce, proces výroby středověkých pečetí a pečetidel²⁴⁰ a jejich spojení se středověkými mincemi. Zmiňuje také propojení sfragistiky s diplomatikou, problematiku falšování pečetí a věnuje se pak konkrétně vnějším znakům středověkých pečetí.²⁴¹

Dále představím poslední dvě Krejčíkovy práce. V první z nich autor sleduje propojení mezi dějinami umění a sfragistikou.²⁴² Uvádí badatele zabývající se

²³⁷ KREJČÍKOVÁ, Jarmila – KREJČÍK, Tomáš. *Úvod do české sfragistiky*. Ostrava 1989. 86 s.

²³⁸ Dělí je na panovnické, šlechtické, komunální, cechovní, církevní a nešlechtické pečetí.

²³⁹ KREJČÍK, Tomáš. *Pečeť v kultuře středověku*. Šenov u Ostravy 1998. 365 s.

Podobným tématem se pak ještě zabývá v jednom samostatném článku.

TÝŽ. *Popisy pečetí ve středověkých listinách*. In: *Sborník prací Filozofické fakulty Ostravské univerzity. Historie = Acta Facultatis Philosophicae Universitatis Ostraviensis. Historica* 6. 1998. s. 5 – 13.

²⁴⁰ U pečetidel stručně popisuje i způsob jejich užívání a jejich osud po smrti majitele.

²⁴¹ Jedná se o panovnické, šlechtické, církevní, městské a židovské pečetí a pečetí kolegií středověkých učenců.

²⁴² TÝŽ. *Dějiny umění a sfragistika*. In: *Sto let od narození profesora Jindřicha Šebánka. Sborník příspěvků*. Brno 2000. s. 109 – 112.

spolupráci mezi sfragistikou a dějinami umění a upřesňuje, kde všude lze tuto spolupráci nalézt. Podrobněji se pak zabývá ikonografickými motivy na panovníckých a městských pečetích a na pečetích univerzit a církevních institucí. Komentuje také pronikání nových výtvarných slohů do oblasti umění a projevy těchto uměleckých změn na pečetích.

Druhá z těchto prací podává přehled o české heraldické a sfragistické literatuře v letech 1981 – 2005.²⁴³

Nalezla jsem také články, od Pavla Holuba a Martiny Bolom-Kotari, které se věnují pečetí a její pramenné hodnotě.²⁴⁴ Martina Bolom-Kotari ve své práci řeší prameny pro novověkou sfragistiku a diplomatiku. Jako hlavní prameny uvádí pečetí a listiny, ke kterým jsou připevněné, a také charakterizuje prameny sekundární a terciární. Dále shrnuje výpovědní hodnoty všech těchto pramenů a upozorňuje na důležitost správného zvolení tématu výzkumu a na klasifikaci a zhodnocení daného materiálu pro výzkum.

Další práce, která se zajímá o výpovědní hodnotu pečetí, je studie od Karla Maráze, ve které se zaměřuje na možnosti využití pečetí jakožto pramene pro heraldiku. Pro lepší představu tyto možnosti uvádí na příkladu pečetí moravské středověké šlechty v 15. a na začátku 16. století.²⁴⁵ V další své studii pak řeší vypovídací možnosti diplomatických a sfragistických pramenů 15. století, a to na příkladu Oldřicha II. z Rožmberka.²⁴⁶

²⁴³ TÝŽ. *K nové české heraldické a sfragistické literatuře*. s. 241 – 307.

²⁴⁴ HOLUB, Pavel. *Pečetí a jejich pramenná hodnota*. In: *Archivní časopis* 62. 2012. s. 73 – 75.

[BOLOM-KOTARI] KOTLÍKOVÁ, Martina. *Pramen v novověké sfragistice (a diplomacie)*. In: *Praměň - jeho funkcia, význam, interpretácia a limity v historickom výskume*. Nitra 2010. s. 95-101.

²⁴⁵ MARÁZ, Karel. *K možnostem využití pečetí jako pramene pro heraldiku na příkladu pečetí středověké šlechty na Moravě v 15. a první čtvrtině 16. století. Pečetí šlechticů*. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské university. Vladimíru Vašků k sedmdesátinám* 52. 2003 [vyd. 2004]. s. 119-129.

²⁴⁶ TÝŽ. *K vypovídacím možnostem diplomatických a sfragistických pramenů 15. století na příkladu Oldřicha II. z Rožmberka (1403-1462)*. In: *Praměň - jeho funkcia, význam, interpretácia a limity v historickom výskume*. Nitra 2010. s. 59-64.

Karel Maráz také pojednal o dvou právních knihách, knize Tovačovské z 15. století a knize Drnovské z 16. století, a řeší, jak je lze využít jako pramen pro českou sfragistiku.²⁴⁷

Tentýž autor se věnoval také vývoji pečeti na Moravě mezi léty 1400 - 1550.²⁴⁸ Charakterizuje pečeti a jejich proměny od dob vlády posledních dvou lucemburských markrabat, přes husitské období až do poloviny 16. století. Popisuje, jak se v této době měnily pečeti moravských markrabat, církevních hodnostářů a také především šlechty na Moravě, zaznamenává přechod od gotiky k renesanci a celý tento vývoj zasazuje do dobového historického kontextu.

Jako úplně poslední uvádím dva kratší články od Jitky Křečkové a Karla Maráze, které představují osobu českého sfragistika Františka Beneše.²⁴⁹ Sdělují informace o období jeho studií, objasňují náplň jeho práce pro bývalý Archiv země české a jeho další pracovní činnosti. Zdůrazňují také jeho soukromý vědecký zájem na poli sfragistiky.

²⁴⁷ TÝŽ. *Možnosti využití našich právních památek jako pramene pro českou sfragistiku na příkladu vybraných článků (kapitol) z Tovačovské knihy*. In: *Sto let od narození profesora Jindřicha Šebánka. Sborník příspěvků*. Brno 2000. s. 137 – 143.

TÝŽ. *K možnosti využití (edice) Drnovské knihy pro sfragistiku*. In: *Vyškovský sborník 2*. 2001. s. 54 – 70.

²⁴⁸ TÝŽ. *K vývoji pečeti na Moravě*. In: *Od gotiky k renesanci. Výtvarná kultura Moravy a Slezska 1400 – 1550 II*. Brno 1999. s. 609 – 619.

²⁴⁹ Charakterizují sfragistický materiál v jeho pozůstalosti a přibližují nevydařený pokus o vydání Atlasu českých pečeti.

KŘEČKOVÁ, Jitka. *František Beneš – sfragistik*. In: *Z dějin Státního ústředního archivu v Praze a jeho předchůdců. Konference ke 40. výročí SÚA konaná dne 6. 10. 1994 v Praze*. Praha 1995. s. 60-63.

MARÁZ, Karel. *25 let od smrti sfragistika Františka Beneše*. In: *Genealogické a heraldické informace 16*. 1996 [vyd. 1997]. s. 36-37.

10. ZÁVĚREČNÉ SROVNÁNÍ

V této závěrečné kapitole jsem se rozhodla porovnat sfragistické publikace informace z období let 1989 – 2013 s přehledem o české heraldické a sfragistické literatuře v letech 1981 – 2005, jehož autorem je Tomáš Krejčík.²⁵⁰

V Krejčíkově práci, jak už název napovídá, jsou hodnoceny i práce heraldické, já se ovšem při svém porovnání zaměřila pouze na ty sfragistické. Vzhledem k tomu, že časové vymezení obou našich prací se z části překrývá, nelze očekávat nějaké větší rozdíly v tématech zkoumaných publikací. Nutné je ovšem zmínit, že Krejčíkův přehled obsahuje pouze ty nejzásadnější práce. Rovněž je na místě uvést, že ačkoliv se třeba tematicky tato dvě vymezená období neliší, liší se určitě v množství sfragistických studií a dalších publikací.

Vyhledávaným tématem byla panovnická sfragistika, což je shodné s obdobím, na které jsem se zaměřila ve své práci. Autoři se zabývali především zástupci přemyslovské²⁵¹ a lucemburské dynastie, méně pak pečetěmi zástupců habsburské dynastie a několika panovníků, kteří nepatřili do žádné z těchto dynastií. Jistě je užitečné podotknout, že období vlády Jiřího z Poděbrad a Jagellonců zůstalo v pozadí zájmu badatelů. Dále v období let 1981 – 2005 nalezneme práce pojednávající o pečetích těšínských Piastovců a, stejně jako v mé práci, i stati pojednávající o pečetích hejtmanů některých ze slezských knížectví, která byla podřízena českému králi. V souvislosti s pečetěmi vládnoucích dynastií není opomenuta ani státní symbolika.²⁵² Tematicky jsou výše vymezená období více méně shodná, pouze došlo k nárůstu počtu publikací, týkajících se panovnických pečetí.²⁵³

V oblasti šlechtické sfragistiky opět v obou obdobích vznikají podobné práce. Ty jsou zaměřeny na pečeti některých šlechtických rodů a lze nalézt také souhrnné práce o

²⁵⁰ KREJČÍK, T. *K nové české heraldické a sfragistické literatuře*. s. 241 – 307.

²⁵¹ U Přemyslovců se autoři zabývali také pečetěmi opavských Přemyslovců, jakožto nelegitimní větve vládnoucí dynastie.

²⁵² Tato problematika je řešena i v pracích vzniklých ve mnou vymezeném období.

²⁵³ V případě Přemyslovců byly po roce 2005 zkoumány pečeti dalších členů této dynastie, stejně tak u Lucemburků a u Habsburků.

šlechtických.²⁵⁴ Podstatné je, že v období, které ještě nebylo zahrnuto do mé práce, se autoři více věnují také pečetím pražských patricijů, měšťanů menších měst a sedláků.

V případě církevní sfragistiky jsou v obou obdobích témata totožná. Autoři se zaměřili na pečeti pražských arcibiskupů a olomouckých a litomyšlských biskupů,²⁵⁵ a rovněž na pečeti biskupských kapitul. Dále také na pečeti představených klášterů, církevních institucí a na pečeti farářů.²⁵⁶

Hojně zkoumanou oblastí sfragistiky jsou pečeti měst, městeček a vesnic. Práce z obou období se opět většinou shodují, jen stať o pečetích západočeských měst ještě nespádala do mnou vymezeného období.²⁵⁷

V případě cechovních pečetí dostaly přednost cechy pražských měst, typáře z okolí města Brna a dále sfragistické sbírky v Archivu hlavního města Prahy a Moravského zemského muzea, v nichž se nacházejí cechovní pečetidla.²⁵⁸

V případě univerzitních, úředních a židovských pečetí se práce obou zde zmíněných období neliší.²⁵⁹

Dále Krejčík uvádí práce řešící problematiku vztahu sfragistiky k dějinám umění, padělání pečetí, potřebu jejich ochrany a evidence a ojedinělé práce, které studují analýzu kovů, ze kterých byla pečetidla zhotovována. Jmenuje také studie, které se zaměřují na typologii pečetních obrazů, na písemné prameny pro sfragistiku, na rytce pečetidel a na pečeti české provenience v zahraničních archivech.

²⁵⁴ Po roce 2005 pak přibyly studie o pečetích dalších českých šlechtických rodů, souhrnné práce překládající kresby šlechtických pečetí a rovněž stať o osobních pečetidlech.

²⁵⁵ Menší pozornost je také věnována vratislavským biskupům.

²⁵⁶ Po roce 2005 přibyly studie o pečetích konkrétních olomouckých biskupů a také o pečetích představených a konventů klášterů několika církevních řádů.

²⁵⁷ Po roce 2005 opět narostl počet studií o pečetích konkrétních měst, městeček, či obcí bývalých panství a to zejména na území Moravy a Slezska. Některé stať jsou zaměřené také na území Čech. Rovněž byly vytvořeny monografie obsahující kresby pečetí či otisků razítek obcí z území Čech, Moravy a Slezska.

²⁵⁸ Po roce 2005 opět vznikly souhrnné práce obsahující kresby cechovních pečetí z Čech, Moravy a Slezska a pozornost byla dále věnována konkrétně pečetím těšínských cechů.

²⁵⁹ Po roce 2005 byla vytvořena monografie obsahující kresby úřednických pečetí z jihočeských archivů a opětovná pozornost byla věnována nejstarší pečetí Univerzity Karlovy.

Krejčík ve svém přehledu taktéž reflektuje skripta týkající se sfragistiky, práce orientované na význam pečetí ve středověku a neopomíná zmínit stati, které informují o celostátním soupisu pečetí a pečetidel, který zorganizovala archivní správa Ministerstva vnitra, či články vážící se k Českému diplomatáři, který také podává přehled o sfragistickém materiálu. Připomíná také práce Augusta Sedláčka a Františka Beneše z oblasti heraldiky a sfragistiky.²⁶⁰

Rovněž tento autor odkazuje na diplomové práce, jež se zabývají sfragistickým či heraldickým tématem a srovnává vývoj bádání v Čechách a na Slovensku. Charakterizuje také postavení pomocných věd historických na univerzitách,²⁶¹ přibližuje možnou využitelnost internetových bibliografických pomůcek a uvádí periodika, ve kterých lze nalézt příspěvky k pomocným vědám historickým a publikace, které obsahují informace o historících a archivářích, kteří se pomocným vědám historickým věnovali.

V souvislosti s přiblížením sfragistického materiálu veřejnosti Krejčík uvádí různé výstavy a katalogy k výstavám sfragistického materiálu a připomíná konference, které hodnotily přínos sfragistiky.²⁶²

Jak už název napovídá, je zde uvedeno velké množství heraldických prací a zmíněny jsou i některé studie z oblasti numismatiky,²⁶³ epigrafiky,²⁶⁴ vexilologie, faleristiky,²⁶⁵ genealogie²⁶⁶ a kampanologie.²⁶⁷

²⁶⁰ Vše uvedené v předchozích dvou odstavcích rovněž reflektují ve své práci. Navíc byla po roce 2005 hojně věnována pozornost sfragistickým sbírkám v archivech a muzeích a byl vytvořen příspěvek charakterizující osobní sfragistickou sbírku. Rovněž vznikly další práce týkající se Českého diplomatáře ve vztahu k pečetím a řešila se i vypovídací hodnota pečetí pro některé další vědy.

²⁶¹ A to jak na českých, tak i na zahraničních.

²⁶² Tytéž příspěvky jsem zařadila do své práce.

²⁶³ Numismatika = historická věda zabývající se platebními prostředky a jejich historickou úlohou.

²⁶⁴ Epigrafika = věda o nápisech.

²⁶⁵ Faleristika = věda zabývající se popisem a historií řádů a vyznamenání.

²⁶⁶ Genealogie = věda zkoumající vztahy mezi lidskými jedinci, vyplývající z jejich společného rodového původu.

²⁶⁷ Kampanologie = věda o zvonech.

11. PROFESNÍ MEDAILONKY AUTORŮ

V této kapitole předkládám profesní medailonky některých z autorů, jejichž publikace jsem zařadila do své práce.

Běličová Milena

PhDr. Milena Běličová (1960) vystudovala archivnictví na FF UK v Praze, kde roku 1983 získala doktorát. V letech 1983 – 1984 působila v Oddělení zámeckých knihoven Knihovny NM v Praze, roku 1984 v oddělení numismatiky a od roku 1984 působí v Archivu NM jako vedoucí a kurátorka Sbírek pergamenových listin a Registratury NM. Zapojila se do projektu Monasteria, mezinárodního projektu spolku ICARus na digitalizaci listin, spolupracovala na digitalizaci pergamenových listin Archivu NM, na tvorbě metadat a zaměřila se také na dějiny fondů a sbírek NM. Rovněž je členkou výboru skupiny specializovaných archivů při ČAS, jehož byla v letech 2004-2010 předsedkyní. Její vědecké zaměření lze nalézt v českých dějinách a v dějinách správy 16. – 18. století a okrajově v české středověké diplomatice a sfragistice.²⁶⁸

Beneš Petr Regalát

Petr Regalát Beneš (1963) je kněz z Provincie bratří františkánů a rovněž spoluzakladatel projektu Historia Franciscana. Studoval spirituální teologii na Papežském atheneu Antonianum v Římě a posléze dogmatickou teologii na UP v Olomouci. Aktuálně vyučuje na Institutu františkánských studií v Praze.²⁶⁹

Bisingerová Marie

PhDr. Marie Bisingerová (1944) vystudovala obor české dějiny – archivnictví na FF UK v Praze, kde roku 1973 získala doktorát. Od roku 1962 pracovala v SOKA Kutná

268 PÁNEK, Jaroslav - VOREL, Petr - BENEŠ, Zdeněk - KNOZ, Tomáš - KOCIAN, Jiří - PETR, Stanislav - POUSTA, Zdeněk - RAKOVÁ, Svatava - ŠIMEK, Eduard. *Lexikon současných českých historiků: The Lexikon of Contemporary Czech Historians*. Praha 1999. s. 15.

Národní muzeum. [online]. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://www.nm.cz/Organizacni-struktura/Pracovnici-ve-vede-a-vyzkumu-1/PhDr-Milena-Belicova/>

269 Databazeknih.cz. [online]. © 2008 – 2015 Databazeknih.cz. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/autori/petr-regalat-benes-37370>

Hora, přičemž v letech 1971-2005 byla jeho ředitelkou. Roku 2010 jí byla udělena medaile Za zásluhy o české archivnictví. Její odborné zaměření lze nalézt především v dějinách Kutnohorska a v obecní územní samosprávě po roce 1850.²⁷⁰

Bolom-Kotari Martina

Mgr. Martina Bolom-Kotari, Ph.D. (1981, roz. Kotlíková) vystudovala historii a pomocné vědy historické na FF MU v Brně, kde roku 2006 získala magisterský titul. Tamtéž získala roku 2013 doktorát z pomocných věd historických. Od roku 2010 působí jako odborná asistentka na Katedře pomocných věd historických a archivnictví FF UHK. Věnuje se především tématům z novověké sfragistiky, ale také z církevní správy a novověké diplomatiky. Je autorkou více než 20, i cizojazyčných, studií a v roce 2015 jí vyjde první monografie zaměřená na pečetí hradiských premonstrátů v období 15. - 18. století.²⁷¹

Bolom-Kotari Sixtus

PhDr. Sixtus Bolom-Korati, Ph.D. (1982) vystudoval historii a archivnictví na FF MU v Brně, kde roku 2007 získal magisterský titul. Dále studoval obor historie – české dějiny na HÚ FF MU v Brně, kde roku 2013 získal doktorát. V letech 2007-2008 získal stipendium Husovy nadace a stipendium Programu rektora MU na podporu vynikajících diplomových prací. Absolvoval dva badatelské pobyty, a to v červenci 2011 v Londýně v rámci výzkumu vizuální kultury křesťanských církví ve Velké Británii a v srpnu 2013 ve Vídni v rámci výzkumu rakouské protestantské společnosti. V březnu 2014 se pak účastnil hostovských přednášek na Katedře historie FF UKF v Nitře. V současné době působí jako vědecký pracovník oddělení dějin 19. století na HÚ AV ČR, vyučuje na Ústavu českých dějin FF UK v Praze, je výkonným redaktorem ČČH a členem ČAS. Jeho odborné zaměření lze nalézt v církevních dějinách 18. a 19. století se zřetelem na protestantskou společnost, v kulturní historii,

²⁷⁰ PÁNEK, J. - VOREL, P. - BENEŠ, Z. - KNOZ, T. - KOCIAN, J. - PETR, S. - POUSTA, Z. - RAKOVÁ, S. - ŠIMEK, E. *Lexikon*. s. 35.

²⁷¹ Údaje do svého profesního medailonku mi poskytla Mgr. Martina Bolom – Kotari, Ph. D.

vizuální kultuře a rovněž se zabývá vzájemným vztahem estetických a duchovních hodnot a památkovou péčí.²⁷²

Burdová Pavla

PhDr. Pavla Burdová (1926 – 2001) vystudovala historii a zeměpis na UK v Praze, kde posléze získala doktorát. V letech 1944 – 1945 pracovala jako dělnice a v letech 1950 – 1953 jako středoškolská učitelka. Poté v letech 1953 – 1954 pracovala jako vědecká pracovnice v Ústředním archivu MV v Praze, v letech 1954 – 1989 působila v SÚA v Praze, kde od roku 1980 pracovala jako samostatná odborná pracovnice – specialista a od roku 1992 pracovala v Ústředním archivu Českého rozhlasu Přerov nad Labem na pracovišti v Praze. Od roku 1973 byla členkou Místopisné komise dnešní AV ČR, od roku 1991 členkou rady Ústavu právních dějin na PrF UK v Praze, od roku 1968 členkou Československé historické společnosti ČSAV a členkou ČAS. Byla také správkyní fondu Desky zemské a zabývala se místopisnou agendou, organizovala výstavu Desky zemské na Pražském hradě a pořádala a inventarizovala feudální soudy, klášterní archivy a části českého gubernia.²⁷³

Dana Cejnková

PhDr. Dana Cejnková (1944) v letech 1968 – 2008 působila jako vedoucí archeologického oddělení Muzea města Brna. Uskutečnila řadu archeologických výzkumů, jako například výzkum v benediktinském klášteře Brno Komárov, ve Starobrněnském klášteře, či v kartuziánském klášteře Brno – Královo Pole. Rovněž se autorsky podílela na mnoha výstavách, konkrétně například na výstavě „Vítejte v královském městě Brně“ roku 1993, „Keltové. Život na Moravě před více než dvěma tisíci lety“ roku 1995, „V Brně před pěti sty lety“ roku 1997, „Moravští Lucemburkové“

²⁷² Historický ústav Akademie věd České republiky, v. v. i. [online.] [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://www.hiu.cas.cz/cs/lide/seznam-pracovniku/bolom-kotari-sixtus,-phdr-.ep/>

Bibliografie dějin Českých zemí. Historický ústav AV ČR. [online]. 18. 6. 15. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://biblio.hiu.cas.cz/authorities/6876>

²⁷³ HOFFMANNOVÁ, Jaroslava – PRAŽÁKOVÁ, Jana. *Biografický slovník archivářů českých zemí*. Praha 2000. s. 109.

Bibliografie dějin Českých zemí. Historický ústav AV ČR. [online]. 18. 6. 15. [cit. 2015-6-22]. Dostupné z: <http://biblio.hiu.cas.cz/authorities/657>

roku 2000, „Římané a Germáni. Nepřátelé, rivalové, sousedé“ roku 2003 nebo „Sága moravských Přemyslovců“ roku 2006.²⁷⁴

Čoupková Jaromíra

PhDr. Jaromíra Čoupková (1948) vystudovala archivnictví na FF MU v Brně. Od roku 1971 působila jako samostatná odborná archivářka v SOKA Uherské Hradiště. Ve své odborné činnosti se zaměřila především na pořádání a inventarizaci archivů měst, městeček, okresních soudů a pozůstalostí na Uherskohradištsku, na pomocné vědy historické a na regionální dějiny.²⁷⁵

Doležal Daniel

PhDr. Daniel Doležal, Ph. D. (1967) vystudoval magisterské studium na FF UK v Praze. Dnes působí jako ředitel SOA v Praze. Zabývá se především českými dějinami raného novověku, dějinami správy v raném novověku, diplomatice raného novověku, sfragistice, heraldice, regionálními dějinami okresu Příbram a teoretickými a praktickými aspekty archivnictví.²⁷⁶

Durdík Tomáš

Prof. PhDr. Tomáš Durdík, DrSc. (1951 – 2012) studoval prehistorii a historii na FF UK v Praze. Po celou dobu své aktivní kariéry pracoval v Archeologickém ústavu AV ČR. Co se jeho pedagogické činnosti týká, přednášel na FA ČVUT v Praze, na FF UK v Praze a také na ZČU v Plzni, kde od roku 2012 vedl katedru archeologie. Byl členem vědeckých rad EUROPA NOSTRA, Deutsche Burgenvereinigung e. V., expertem ICOMOS/UNESCO, dále členem Comité permanent Castrum Bene a Comité

²⁷⁴Wikipedia. [online]. 9. 2. 2012 v 12:26. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Dana_Cejnkov%C3%A1

²⁷⁵HOFFMANNOVÁ, J. – PRAŽÁKOVÁ, J. *Biografický slovník*. s. 134.

Bibliografie dějin Českých zemí. Historický ústav AV ČR. [online]. 18. 6. 15. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://biblio.hiu.cas.cz/authorities/276609>

²⁷⁶PÁNEK, J. - VOREL, P. - BENEŠ, Z. - KNOZ, T. - KOCIAN, J. - PETR, S. - POUSTA, Z. - RAKOVÁ, S. - ŠIMEK, E. *Lexikon*. s. 64.

Bibliografie dějin Českých zemí. Historický ústav AV ČR. [online]. 18. 6. 15. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://biblio.hiu.cas.cz/authorities/276627>

Castella Maris Baltici, členem poroty pro udělování Ceny EU za ochranu evropského kulturního dědictví, členem vědecké rady NPÚ, předsedou Stálé komise MV ČR pro hodnocení kulturních památek, starostou SPS, členem Exekutivního výboru ČNK ICOMOS, předsedou Nezávislé památkové unie, členem Hlavního výboru České archeologické společnosti a členem CMS. Byl rovněž vedoucím redaktorem a předsedou redakční rady Časopisu SPS, členem redakční rady časopisu Zprávy památkové péče a editorem sborníku *Castellologica bohemica*. V roce 2011 mu byla udělena prestižní mezinárodní cena Europa Nostra. Za svého života se specializoval na českou hradní architekturu, hmotnou kulturu vrcholného a pozdního středověku a na ochranu národního kulturního dědictví.²⁷⁷

Durec Ivo

Mgr. Ivo Durec (1964) je český historik, heraldik, výtvarník a archivář. Aktuálně působí jako archivář v SOkA Brno – venkov.²⁷⁸

Gottfried Libor

Mgr. Libor Gottfried je český historik a archivář. Nyní působí jako archivář v oddělení fondů samosprávy a státní správy do roku 1848 a církevních institucí v NA.²⁷⁹

Gregor František

PhDr. František Gregor (1959) vystudoval odbornou historii na FF UJEP v Brně, kde roku 1983 získal doktorát. V letech 1984 – 1986 působil jako historik v Jihomoravském muzeu ve Znojmě, v letech 1986 – 1991 jako odborný archivář

²⁷⁷Wikipedia. [online]. 10. 6. 2015 v 11:59. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Tom%C3%A1%C5%A1_Durd%C3%ADk

²⁷⁸ Bibliografie dějin Českých zemí. Historický ústav AV ČR. [online]. 18. 6. 15. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://biblio.hiu.cas.cz/authorities/39663>

Státní okresní archiv Brno – venkov. [online]. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://brno-venkov.mza.cz/kontakty-2>

²⁷⁹ Národní archiv. [online] [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://www.nacr.cz/A-onas/kont.aspx>

Bibliografie dějin Českých zemí. Historický ústav AV ČR. [online]. 18. 6. 15. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://biblio.hiu.cas.cz/authorities/68697>

v AMB, v letech 1991 – 1992 jako historik v Západosmoravském muzeu v Třebíči a od roku 1992 působí jako ředitel SOkA Třebíč. Od roku 1997 je také členem redakční rady vlastivědného sborníku Západni Morava. Odborně se zaměřuje především na regionální dějiny západní Moravy 18. a 19. století.²⁸⁰

Hloušek Ladislav

Mgr. Ladislav Hloušek (1965) absolvoval dvouletý archivní kurz na UK v Praze a posléze vystudoval magisterské studium v oboru archivnictví. V letech 1984 – 1992 pracoval v SOA Zámorsk a od roku 1992 působí v SOkA Pardubice, aktuálně jako jeho ředitel. Odborně se věnuje pořádání a inventarizaci archivních fondů několika cukrovarů a několika dalších institucí a také regionálním dějinám.²⁸¹

Holá Mlada

Mgr. Mlada Holá (1979) vystudovala magisterské studium v oboru historie a archivnictví na FF UK v Praze a od roku 2003 studuje tamtéž doktorské studium v oboru archivnictví. V letech 2005 – 2007 byla asistentkou na Ústavu českých dějin na UK v Praze a od roku 2007 působí tamtéž jako asistentka na Katedře pomocných věd historických a archivního studia. Její odborné zaměření lze nalézt ve středověké diplomacie a v dějinách správy se zaměřením na dějiny vedlejších zemí České koruny ve 14. – 16. století.²⁸²

Holub Pavel

Mgr. Pavel Holub vystudoval archivnictví na JU v Českých Budějovicích. Momentálně působí jako archivář v SOkA Pelhřimov.²⁸³

²⁸⁰ PÁNEK, J. - VOREL, P. - BENEŠ, Z. - KNOZ, T. - KOCIAN, J. - PETR, S. - POUSTA, Z. - RAKOVÁ, S. - ŠIMEK, E. *Lexikon*. s. 84-85.

Bibliografie dějin Českých zemí. Historický ústav AV ČR. [online]. 18. 6. 15. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://biblio.hiu.cas.cz/authorities/32284>

²⁸¹ HOFFMANNOVÁ, J. – PRAŽÁKOVÁ, J. *Biografický slovník*. s. 228.

²⁸² Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze. [online]. Copyright © FF UK 2015 [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://pvh.ff.cuni.cz/hola.htm>

²⁸³ Bibliografie dějin Českých zemí. Historický ústav AV ČR. [online]. 18. 6. 15. [cit. 2015-6-22]. Dostupné z: <http://biblio.hiu.cas.cz/authorities/10027>

Hrdlička Jakub

PhDr. Jakub Hrdlička (1967) vystudoval archivnictví na FF UK v Praze. Od roku 1989 je zaměstnán jako odborný pracovník AHMP. Kromě spolupráce na zpřístupnění obsáhlých listinných sbírek této instituce a tvorbě jejich digitálního katalogu se specializuje na dějiny pražského místopisu, heraldiku a sfragistiku.²⁸⁴

Hrubý Vladimír

Doc. PhDr. Vladimír Hrubý (1950) vystudoval dějiny umění a dějepis na FF UK v Praze, kde roku 1976 získal doktorát, a roku 2002 získal titul docenta na FF UP v Olomouci. Po studiu působil v letech 1975 – 1987 na Krajském památkovém středisku v Pardubicích jako odborný pracovník, vedoucí oddělení a vedoucí odboru památkové péče. V letech 1987 – 1995 přednášel na Katedře dějin umění FF UK v Praze, konkrétně gotické umění a památkovou péči, od roku 1995 přednáší dějiny umění a památkovou péči a je vedoucím Katedry výtvarné výchovy na PdF UHK, kde také od roku 2006 působí na Katedře výtvarné kultury a od roku 2011 je docentem na Katedře výtvarné kultury a textilní tvorby. Od roku 2010 je rovněž docentem na Ústavu historických studií FF UPa. Je členem Vědecké rady PdF UHK, členem UHS, habilitační komise při Vědecké radě FF UK v Praze a poradních sborů NPÚ. Získal také medaili města Pardubice za dlouholetou a obětavou práci v oblasti badatelské činnosti zaměřené na město Pardubice a východní Čechy. Zabývá se studiem dějin umění pozdní gotiky a rané renesance, dějin umění východních Čech, památkové péče a historické kartografie.²⁸⁵

Chládková Michaela

PhDr. Michaela Chládková (1971) vystudovala obor historie – archivnictví na FF UP v Olomouci, kde získala roku 2007 doktorát. V letech 1995 – 2003 působila jako

²⁸⁴ JÁSEK, J. - HRDLIČKA, J. - HRUBÝ, V. *Pět století*. s. 10.

Bibliografie dějin Českých zemí. Historický ústav AV ČR. [online]. 18. 6. 15. [cit. 2015-6-20]. Dostupné z: <http://biblio.hiu.cas.cz/authorities/1189>

²⁸⁵ JÁSEK, J. - HRDLIČKA, J. - HRUBÝ, V. *Pět století*. s. 10.

Univerzita Hradec Králové. [online]. © 2010-2015 [cit. 2015-6-20]. Dostupné z: <https://phoenix.uhk.cz/cs-cz/Stranky/person.aspx?login=hrubyv1>

odborná archivářka v SOkA Znojmo a od roku 2003 pracuje jako odborná archivářka v SOkA Jindřichův Hradec, kde je od roku 2006 zástupkyní ředitele. Také byla v letech 1995 – 2003 redaktorkou Ročenky SOkA Znojmo a je členkou redakce Vlastivědného sborníku Dačicka, Jindřichohradecka a Třeboňska. Zabývá se především dějinami poddanských měst v předbělohorském období, cechovní problematikou, regionálními dějinami a to zejména jihozápadní Moravy, sfragistikou a edicí archivních pramenů.²⁸⁶

Jásek Jaroslav

Jaroslav Jásek (1945) působil jako vedoucí archivu a muzea akciové společnosti Pražské vodovody a kanalizace. Jeho odborné zaměření lze nalézt v dějinách techniky, a to zejména v historii zásobování vodou, v ochraně průmyslového dědictví, v symbolice řemesel a v heraldice.²⁸⁷

Kaňák Bohdan

PhDr. ThMgr. Bohdan Kaňák, Ph. D. (1958) vystudoval archivnictví na FF UK v Praze a roku 1985 získal doktorát. V letech 1984 – 1989 působil na HTF UK v Praze, v letech 1983 – 1990 pracoval jako odborný archivář v Archivu Ústřední rady ČČSH, v letech 1990 – 1997 byl odborným archivářem v SOkA Olomouc, kde je od roku 1998 ředitelem. Hlavními oblastmi jeho zájmu jsou české dějiny 15. století, novověká paleografie a regionální historie Olomoucka.²⁸⁸

Krejčík Tomáš

Prof. doc. PhDr. Tomáš Krejčík, CSc. (1951) vystudoval obor archivnictví na UJEP v Brně, roku 1977 získal doktorát a roku 1993 titul kandidáta věd v oboru

²⁸⁶ LIPOVSKI, Radek - DOKOUPIL, Lumír - ZÁŘICKÝ, Aleš. *Lexikon českých historiků 2010*. Ostrava 2012. s. 191.

²⁸⁷ JÁSEK, J. - HRDLIČKA, J. - HRUBÝ, V. *Pět století*. s. 10.

Bibliografie dějin Českých zemí. Historický ústav AV ČR. [online]. 18. 6. 15. [cit. 2015-6-20]. Dostupné z: <http://biblio.hiu.cas.cz/authorities/1233>

²⁸⁸ PÁNEK, J. - VOREL, P. - BENEŠ, Z. - KNOZ, T. - KOČIAN, J. - PETR, S. - POUŠTA, Z. - RAKOVÁ, S. - ŠIMEK, E. *Lexikon*. s. 129.

Bibliografie dějin Českých zemí. Historický ústav AV ČR. [online]. 18. 6. 15. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://biblio.hiu.cas.cz/authorities/1277>

pomocné vědy historické se specializací na numismatiku na téže univerzitě, roku 2000 získal titul docenta na UK v Praze a roku 2013 titul profesora na UJAK v Praze. V letech 1974 – 1977 působil jako podnikových archivář Jihomoravské energetiky a. s. v Brně, v letech 1977 – 1991 jako odborný pracovník v MZM v Brně, v letech 1992 – 1993 jako odborný pracovník HÚ AV ČR v pobočce v Brně, od roku 1993 působí jako vysokoškolský pedagog na Katedře historie FF OU a od roku 2008 je samostatným vědeckým pracovníkem v Centru pro hospodářské a sociální dějiny FF OU. Je členem Nobilitas in historia moderna, ČNKH, vědecké rady FF UPa a MGHS. Rovněž je v redakční radě GHI. Zaměřuje se především na dějiny šlechty, vývoj peněžně ekonomických vztahů a pomocné vědy historické, především na heraldiku, numismatiku a sfragistiku.²⁸⁹

Křečková Jitka

Mgr. Jitka Křečková (1966) vystudovala obor archivnictví-historie na Katedře pomocných věd historických FF UK v Praze. Od roku 1985 pracuje v NA, kde spravuje církevní fondy uložené v I. oddělení. Od roku 2005 pak koordinuje mezinárodní projekt digitalizace diplomatického materiálu Monasterium. Její odborná činnost je zaměřena na oblast církevních dějin a pomocné vědy historické.²⁹⁰

Křivohlávek Jan František

Jan F. Křivohlávek (1941) absolvoval dvouletý archivnický kurz při FF UK v Praze. Mimo jiné pracoval ve Škodovce a v Dopravním podniku Mladá Boleslav. V letech 1962 – 1966 pracoval jako archivář v SOA Zámorsk a působil také jako odborný archivář v SOKA Ústí nad Orlicí. Od roku 2002 je v důchodu. Oblastí jeho

²⁸⁹ Filozofická fakulta Ostravské univerzity. [online]. © Ostravská univerzita v Ostravě 2006-2015. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://ff.osu.cz/index.php?idc=12674>

PÁNEK, J. - VOREL, P. - BENEŠ, Z. - KNOZ, T. - KOCIAN, J. - PETR, S. - POUSTA, Z. - RAKOVÁ, S. - ŠIMEK, E. *Lexikon*. s. 155.

²⁹⁰ Databazeknih.cz. [online]. © 2008 – 2015 Databazeknih.cz. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/autori/jitka-kreckova-71428>

Bibliografie dějin Českých zemí. Historický ústav AV ČR. [online]. 18. 6. 15. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://biblio.hiu.cas.cz/authorities/323756>

zájmu je regionální historie, heraldika, genealogie, sfragistika a správní dějiny okresu.²⁹¹

Kubíková Anna

Mgr. Anna Kubíková (1948) vystudovala archivnictví na FF UJEP v Brně. V letech 1972 – 1990 působila jako archivářka SOA Třeboň, a to v jeho pobočce v Českém Krumlově, kde byla také chvíli v pozici vedoucí této pobočky. V letech 1983 – 1990 byla členkou redakční rady JčSbH, od roku 1990 je členkou redakční rady AČ a od roku 1993 členkou redakční rady Výběru. Odborně se zabývá regionálními dějinami Českokrumlovska, historickou topografií Českého Krumlova a historií rodu Rožmberků. V roce 2012 obdržela za zásluhy o české archivnictví resortní archivní vyznamenání.²⁹²

Kukánová Zlatuše

PhDr. Zlatuše Kukánová (1958) vystudovala archivnictví na FF UK v Praze a roku 1983 získala doktorát. V letech 1981 – 1991 působila v SÚA v Praze, kde od roku 1986 byla odbornou archivářkou. Dále v letech 1991 – 1997 působila jako vedoucí oddělení zvukových dokumentů v Ústředním archivu Československého rozhlasu v Přerově nad Labem a od roku 1995 byla vedoucí Archivu Českého rozhlasu. Od roku 1997 působí v archivně dokumentačním odboru MZV ČR v Praze. Zabývá se správou a zpracováním archivních fondů z období 2. světové války a řeholních archivů. Dále se zaměřuje na církevní správu, židovskou problematiku, heydrichiádu, sfragistiku a restaurování archiválií.²⁹³

²⁹¹ PÁNEK, J. - VOREL, P. - BENEŠ, Z. - KNOZ, T. - KOCIAN, J. - PETR, S. - POUŠTA, Z. - RAKOVÁ, S. - ŠIMEK, E. *Lexikon*. s. 160.

Databazeknih.cz. [online]. © 2008 – 2015 Databazeknih.cz. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/zivotopis/jan-f-krivohlavek-69394>

²⁹² PÁNEK, J. - VOREL, P. - BENEŠ, Z. - KNOZ, T. - KOCIAN, J. - PETR, S. - POUŠTA, Z. - RAKOVÁ, S. - ŠIMEK, E. *Lexikon*. s. 161.

Wikipedia. [online]. 4. 4. 2014 v 14:41. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Anna_Kub%C3%ADkov%C3%A1

²⁹³ HOFFMANNOVÁ, J. – PRAŽÁKOVÁ, J. *Biografický slovník*. s. 364.

Kvášová Miroslava

PhDr. Miroslava Kvášová (1964) vystudovala historii na UP v Olomouci a nyní působí jako vedoucí vědecko – výstavního oddělení a jako historička a kurátorka v Muzeu Vysočiny v Pelhřimově. Její odborné práce jsou zaměřené na historii Pelhřimovska.²⁹⁴

Maráz Karel

PhDr. Karel Maráz, Ph. D. (1971) vystudoval magisterské studium v oboru historie - archivnictví na FF MU v Brně a roku 2003 získal doktorát. V letech 1994 – 1996 působil jako archivář v MZA Brno a od roku 1996 je vědeckým pracovníkem Ústavu pomocných věd historických a archivnictví na FF MU v Brně. Je členem MM, oborové rady Výzkumného střediska pro dějiny střední Evropy FF MU, dále členem Komise pro vydávání středověkých pramenů diplomatické povahy při HÚ AV ČR, členem redakční rady CDB, členem redakční rady MHB a členem CMS AV ČR a UK. Dále se realizuje v návrzích obecních znaků, umělecké fotografii krajiny a zachycení okamžiku. Specializuje se především na sfragistiku, heraldiku a genealogii a na vybrané úseky středověkých dějin, zvláště pak na dobu posledních Přemyslovců a osobnost Oldřicha II. z Rožmberka.²⁹⁵

Martínková Lenka

Mgr. Lenka Martínková, Ph. D. (1969) vystudovala na magisterském studiu obor historie – archivnictví na FF UJEP v Brně a externě studovala doktorské studium na FF MU v Brně, a to konkrétně pomocné vědy historické se specializací na diplomatiku.

Univerzita Pardubice. Knihovní katalog. [online]. 27. 5. 15. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://katalog.upce.cz/authorities/266246;jsessionid=2286BB06DFE711CF80D6B2953B9D879B>

²⁹⁴ Československá bibliografická databáze. [online]. © 2009 – 2015 CBDB.cz. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://www.cbdb.cz/autor-3377-miroslava-kvasova>

Muzeum Vysočiny Pelhřimov, p. o. [online]. ©KuFr2007. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://www.muzeumpe.cz/kontakt.html>

²⁹⁵ PÁNEK, J. - VOREL, P. - BENEŠ, Z. - KNOZ, T. - KOČIAN, J. - PETR, S. - POUŠTA, Z. - RAKOVÁ, S. - ŠIMEK, E. *Lexikon*. s. 182.

Wikipedia. [online]. 19. 5. 2015 v 9:38. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Karel_Mar%C3%A1z

V letech 1992 – 2007 působila jako odborná archivářka v SOkA Pelhřimov, v letech 2005 – 2006 pracovala jako odborná asistentka na HÚ JU v Českých Budějovicích a od roku 2006 působí na Ústavu archivnictví a pomocných věd historických FF JU v Českých Budějovicích. Odborně se zabývá pomocnými vědami historickými, a to především českou diplomatikou pozdního středověku a raného novověku, diplomatikou a správními dějinami církevní správy v novověku, dějinami správy v českých zemích v novověku, regionálními dějinami jihovýchodních Čech a edicí pozdně středověkých a raně novověkých pramenů.²⁹⁶

Mitáček Jiří

Mgr. Jiří Mitáček, Ph.D. (1975) vystudoval historii a pomocné vědy historické na FF MU v Brně a rovněž zde studoval doktorské studium v oboru české dějiny, z nichž roku 2006 získal doktorát. Od roku 1998 působí jako kurátor – historik v MZM v Brně, kde je od roku 2003 správcem Památníku Bible kralické a od roku 2005 vedoucím historického oddělení. Rovněž je od roku 2006 členem výboru MVS v Brně, v letech 2004 – 2010 byl jednatelem Komise pro regionální historii Moravy a Slezska AMG při MK ČR, kde byl do roku 2010 místopředsedou. Odborně se zabývá historií řádu johanitů s důrazem na jeho zakotvení v českém a moravském prostředí, výzkumem vnitřních struktur moravských královských měst v předhusitském období, mikrohistorií východní a západní Moravy a vývojem a proměnami hraničního prostoru východní Moravy v 10. – 14. století.²⁹⁷

Müller Karel

PhDr. Karel Müller (1958) vystudoval historii na FF UP v Olomouci a roku 1981 zde získal doktorát. Od roku 1982 působí v ZA Opava a od roku 1990 je jeho ředitelem. Působil také jako externí vyučující heraldiky, sfragistiky a genealogie na FF UP v Olomouci a na FPF SLU v Opavě. Od roku 1992 je členem Vědecké archivní rady MV, od roku 1991 členem podvýboru pro heraldiku PS PČR, od roku 1999 členem

²⁹⁶ LIPOVSKI, R. - DOKOUPIL, L. - ZÁŘICKÝ, A. *Lexikon 2010*. s. 332-333.

Bibliografie dějin Českých zemí. Historický ústav AV ČR. [online]. 18. 6. 15. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://biblio.hiu.cas.cz/authorities/4263>

²⁹⁷ LIPOVSKI, R. - DOKOUPIL, L. - ZÁŘICKÝ, A. *Lexikon 2010*. s. 357.

Vědecké rady FF UP v Olomouci, od roku 1991 členem Vědecké rady NPÚ ÚOP v Olomouci, od roku 1990 členem redakční rady ČSZM a od roku 1988 Vlastivědného sborníku okresu Nový Jičín. Dále je od roku 1996 dopisujícím členem Verein für Geschichte Schlesiens ve Würzburgu, od roku 1989 zahraničním členem Polskiego Towarzystwa Heraldycznego ve Varšavě a v letech 1983 – 1990 byl členem a redaktorem Zpravodaje, sborníků a tisků Klubu genealogů a heraldiků v Ostravě. Odborně se zaměřuje na heraldiku, sfragistiku, regionální dějiny se zaměřením na české Slezsko, archivní prameny k dějinám Slezska, edice raně novověkých pramenů, archivní teorii a praxi a na dějiny archivnictví.²⁹⁸

Nevímová-Oulíková Petra

PhDr. Petra Nevímová-Oulíková, Ph. D. (1970) vystudovala na Střední průmyslové škole grafické v Praze, obor konzervátorství a restaurátorství. Dále vystudovala magisterské studium v oboru archivnictví – pomocné vědy historické a dějiny umění na FF UK v Praze. Během tohoto studia absolvovala roku 1995 studijní pobyt na univerzitě ve Vídni. Dále pak studovala doktorské studium na FF UK v Praze na Ústavu pro dějiny umění. Během tohoto studia absolvovala studijní pobyt na univerzitě v Bamberku. V letech 1988 – 1990 působila jako konzervátorka a restaurátorka ve SOA Praha, v letech 1998 – 1999 byla redaktorkou českého vysílání Vatikánského rozhlasu v Římě, v letech 2001 – 2014 působila jako archivářka v NA a od roku 2005 působí jako pedagožka na Ústavu dějin křesťanského umění na KTF UK v Praze. Hlavní oblastí jejího vědeckého zájmu je barokní umění v Čechách a v Evropě a umění jezuitského řádu a jeho ikonografie.²⁹⁹

²⁹⁸ PÁNEK, J. - VOREL, P. - BENEŠ, Z. - KNOZ, T. - KOCIAN, J. - PETR, S. - POUSTA, Z. - RAKOVÁ, S. - ŠIMEK, E. *Lexikon*. s. 198.

Wikipedia. [online]. 28. 5. 2015 v 8:25. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Karel_M%C3%BCller

Bibliografie dějin Českých zemí. Historický ústav AV ČR. [online]. 18. 6. 15. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://biblio.hiu.cas.cz/authorities/2998>

²⁹⁹Klatovské katakomby. [online]. © 2015. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://www.katakomy.cz/oulikovanevimovapetra?year=1180#1171>

Katolická teologická fakulta Univerzita Karlova. [online]. © 2015 Katolická teologická fakulta. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://www.ktf.cuni.cz/KTF-174.html>

Novotná Ludmila

Mgr. Ludmila Novotná nyní působí jako archivářka 1. oddělení fondů krajské a oblastní správy a samosprávy a osobních fondů v SOA Plzeň.³⁰⁰

Nový Rostislav

Doc. dr. Rostislav Nový, CSc. (1932 – 1996) vystudoval archivnictví a pomocné vědy historické na UK v Praze. Jako mladší archivní pracovník působil krátce v SÚA Praha, od roku 1958 pracoval na FF UK v Praze na Katedře pomocných věd historických a archivnictví, kde získal docenturu. Od roku 1992 byl vedoucím redaktorem časopisu *ĎaS*, od roku 1993 se podílel také na vydávání SAP. V letech 1990-1996 byl členem Vědecké archivní rady MV, dále zasedal v heraldické komisi PČR, heraldické komisi při AHMP, a také byl členem akademického senátu FF UK v Praze. Jeho odborná a publikační činnost se zaměřovala především na středověkou diplomatiku.³⁰¹

Olejník Jan

Mgr. Jan Olejník (1957 – 2010) absolvoval archivní kurz na FF UK v Praze a tamtéž posléze vystudoval pomocné vědy historické a archivnictví. Od roku 1977 působil v SOkA Strakonice, kde byl od roku 1987 ředitelem. Rovněž byl v letech 1986 – 1989 členem komise regionálních dějin a od roku 1995 byl členem redakční rady časopisu *Výběr v Českých Budějovicích*. Zabýval se českými dějinami 16. – 19. století, dějinami městské správy, heraldikou, sfragistikou a regionální historií Strakonicka.³⁰²

³⁰⁰Státní oblastní archiv v Plzni. [online]. 1. 1. 2010. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://www.soaplzen.cz/odd1/zamestnanci>

³⁰¹ Databazeknih.cz. [online]. (c) 2008 - 2015 Databazeknih.cz. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/zivotopis/rostislav-novy-15609>

³⁰² PÁNEK, J. - VOREL, P. - BENEŠ, Z. - KNOZ, T. - KOČIAN, J. - PETR, S. - POUŠTA, Z. - RAKOVÁ, S. - ŠIMEK, E. *Lexikon*. s. 215.

Wikipedia. [online]. 11. 6. 2013 v 8:21. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Jan_Olejn%C3%ADk

Orálková Iva

Mgr. Iva Orálková aktuálně pracuje jako památkářka v oddělení evidence, dokumentace a informací v NPÚ ÚOP v Olomouci.³⁰³

Pakosta Oldřich

Mgr. Oldřich Pakosta (1953) vystudoval archivní školu na FF UJEP v Brně a tamtéž vystudoval magisterské studium v oboru historie – archivnictví. Od roku 1977 působil jako odborný archivář a vedoucí odborný archivář v Soka Svitavy se sídlem v Litomyšli a aktuálně je jeho ředitelem. Odborně se zabývá entomologií, regionálními dějinami, církevní, šlechtickou a komunální heraldikou a sfragistikou a návrhy znaků a praporů měst a obcí okresu Svitavy.³⁰⁴

Pátková Hana

Doc. PhDr. Hana Pátková, Ph. D. (1967) vystudovala obor archivnictví - historie na FF UK v Praze a tamtéž externě studovala doktorské studium. V letech 1995 – 1996 studovala na Ludwig – Maximilian – Universität v Mnichově a v letech 1997 – 2001 absolvovala stáž v Maison des Sciences de l'Homme v Paříži. V letech 1985 – 1986 působila v NK ČR, v letech 1991 – 1993 působila jako archivářka v AHMP, v letech 1993 – 1997 působila na HÚ AV ČR jakožto vědecká a odborná pracovnice, v letech 1997 – 2003 působila jako odborná asistentka na UJEP v Ústí nad Labem, kde také dosáhla roku 1999 titulu docentky. Od roku 1998 působí na ÚKS AV ČR a od roku 2003 je docentkou Katedry pomocných věd historických a archivního studia na FF UK v Praze. V letech 1997 – 1999 byla členkou Nadace Civic Education Project, Eastern Scholar, od roku 2000 je předsedkyní Komise pro bakalářské zkoušky oboru archivnictví-historie na UHK, od roku 2002 je členkou Vědecké rady ÚKS AV ČR, od roku 1993 je přispěvatelkou za Českou republiku do International Medieval Bibliography, University of Leeds, od roku 1994 je členkou Komise pro vydávání

³⁰³ Národní památkový ústav. Územní odborné pracoviště v Olomouci. [online]. © 2003 – 2015 Národní památkový ústav. 21. 4. 2015. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://monumnet.npu.cz/organizace/adresar.php?mod=1&uop=391>

³⁰⁴ PÁNEK, J. - VOREL, P. - BENEŠ, Z. - KNOZ, T. - KOCIAN, J. - PETR, S. - POUSTA, Z. - RAKOVÁ, S. - ŠIMEK, E. *Lexikon*. s. 222.

středověkých historických pramenů při HÚ AV ČR a rovněž je v redakčních radách MHB, Porta Bohemica a kmenovou členkou spolku Scriptorium, spolku pro nekomerční vydávání odborné literatury. Odborně se zaměřuje na dějiny pozdního středověku, pomocné vědy historické středověku a to zvláště na paleografii a dále na edice středověkých pramenů.³⁰⁵

Pavelková Jindra

PhDr. Jindra Pavelková (1980) vystudovala historii, pomocné vědy historické, mediální studia a žurnalistiku na MU v Brně. Během studia se systematicky věnovala rodu pánů z Kunštátu. Pracovala v historické knihovně benediktinského kláštera v Rajhradě a nyní je náměstkyní pro výzkum, vývoj a strategický rozvoj v MZK v Brně. Externě vyučuje pomocné vědy historické a knihovnictví na FF MU v Brně.³⁰⁶

Peška Lukáš

Mgr. Lukáš Peška vystudoval obor historie – archivnictví na FF UM v Brně. Pracoval jako redaktor v Pardubickém deníku, týdeníku 5plus2 a v týdeníku Pernštejn a působil jako šéfredaktor v pardubické redakci týdeníku Naše adresa. Souběžně s tištěnými médii spolupracoval jako autor pořadů a redaktor s pardubickou redakcí Českého rozhlasu, ve které je činný doposud. Od roku 1995 je varhaníkem a regenschorim u svatého Martina v Holicích.³⁰⁷

Poddaná Jana

PhDr. Jana Poddaná, Ph.D. (1963) vystudovala kombinované studium historie-archivnictví na FF MU v Brně a tamtéž doktorské studium v oboru historie - české dějiny. V letech 1983 – 1993 pracovala jako archivářka SOkA Pardubice, v letech 1993 – 2010 zde byla ředitelkou a od roku 2011 je ředitelkou ABS. Je členkou ČAS, ČIS při NA v Praze a redakční rady VLH při HÚ FF UHK. Od roku 2002 spolupracuje

³⁰⁵ Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze. [online]. Copyright © FF UK 2015 [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://pvh.ff.cuni.cz/patkova.htm>

³⁰⁶ Databazeknih.cz. [online]. (c) 2008 - 2015 Databazeknih.cz. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/zivotopis/jindra-pavelkova-27188>

³⁰⁷ Tiskové středisko České biskupské konference. [online]. © 2015 Česká biskupská konference. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://tisk.cirkev.cz/autori/lukas-pesk/>

s Rakouským státním archivem, od roku 2004 se Sdružením československých dobrovolníků ve Francii a od roku 2006 s Historickým oddělením Ministerstva obrany ve Vincennes. Rovněž přednáší na UPa pro studenty oboru spisová služba a religionistika, na Gymnáziu Pardubice pomocné vědy historické a pro KPP v rámci vzdělávání pro kronikáře.³⁰⁸

Pokorný Pavel R.

PhDr. Pavel R. Pokorný (1947 - 2014) vystudoval na Katedře knihovnictví na FSVP UK v Praze. V letech 1971 – 1984 pracoval v NK, kde byl v letech 1980 – 1982 vedoucím oddělení rukopisů a starých tisků, v letech 1984 – 1992 působil v ANM a od roku 1992 v Královské kanonii premonstrátů na Strahově. Zabýval se dějinami knih a knihoven, církevními dějinami a heraldikou.³⁰⁹

Polách Radek

Radek Polách (1976) je regionální historik a autor a grafik katalogů výstav. Aktuálně působí jako zástupce ředitelky a kurátor sbírek Muzea Novojičínska.³¹⁰

Psík Richard

Mgr. Richard Psík, Ph. D. (1967) je český historik, archivář a filolog. Dnes působí mimo jiné jako tajemník na Katedře latinského jazyka a kultury, v Centru pro studium středověké společnosti a kultury – Vivarium a je proděkanem pro studium na FF OU. Zaměřuje se především na latinskou filologii, latinskou medievalistiku, dále

³⁰⁸ Archiv bezpečnostních složek. [online]. © Archiv bezpečnostních složek 2008 – 2013. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://www.abscr.cz/cs/jana-poddana>

³⁰⁹ PÁNEK, J. - VOREL, P. - BENEŠ, Z. - KNOZ, T. - KOCIAN, J. - PETR, S. - POUSTA, Z. - RAKOVÁ, S. - ŠIMEK, E. *Lexikon*. s. 240-241.

Provenio. Knihovna Národního muzea. [online]. 3. 6. 15. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://opac.nm.cz/authorities/37959;jsessionid=4C19E3C320A8497C2FF5FCB180FCEED5>

³¹⁰ Bibliografie dějin Českých zemí. Historický ústav AV ČR. [online]. 18. 6. 15. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://biblio.hiu.cas.cz/authorities/118704>

také na edice středověkých pramenů diplomatické povahy, překlady středověkých textů a na formulářové sbírky české provenience ze 13. století.³¹¹

Růžek Vladimír

PhDr. Vladimír Růžek (1950) vystudoval obor archivnictví – dějepis na FF UK v Praze, kde také roku 1979 získal doktorát. V letech 1979 – 1983 působil jako instruktor pro okresní archivy v SOkA Praha, v letech 1983 – 1986 pracoval v ANM a od roku 1984 byl jeho vedoucím. Od roku 1986 pracoval v Archivní správě MV, kde byl od roku 1992 vedoucím 1. oddělení. V letech 1981 – 1982 byl členem redakční rady SSH, od roku 1989 je výkonným redaktorem a tajemníkem redakce SAP, od roku 1992 je členem redakční rady *Paginae historiae*, od roku 1991 je členem podvýboru pro heraldiku PS PČR a od roku 1999 členem Vědecké rady FF UK v Praze. Zabývá se českými dějinami 13. – 15. století, dějinami středověké správy, pomocnými vědami historickými a to především středověkou heraldikou se specializací na její prameny, sfragistikou, genealogií šlechty a prosopografií. Dále se odborně zajímá o využití výpočetní techniky v archivnictví.³¹²

Růžičková Renáta

Mgr. Renáta Růžičková (1968) vystudovala magisterské studium v oboru historie – archivnictví na FF MU v Brně. Od roku 1991 působila jako odborná archivářka v SOkA Chrudim a od roku 1999 byla zástupkyní ředitele tohoto archivu. Aktuálně je zástupkyní ředitele SOkA Pardubice. Je členkou ČAS a Sdružení historiků ČR. Odborně se zaměřuje na pomocné vědy historické, a to zejména na sfragistiku a diplomatiku, a dále na regionální historii Chrudimska, především v období středověku a raného novověku a také na dějiny hrdelních soudů na Chrudimsku.³¹³

³¹¹ Ostravská univerzita v Ostravě. Filozofická fakulta ostravské univerzity. [online]. © Ostravská univerzita v Ostravě 2006-2015. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://ff.osu.cz/index.php?idc=13455>

Bibliografie dějin Českých zemí. Historický ústav AV ČR. [online]. 18. 6. 15. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://biblio.hiu.cas.cz/authorities/6098>

³¹² PÁNEK, J. - VOREL, P. - BENEŠ, Z. - KNOZ, T. - KOCIAN, J. - PETR, S. - POUSTA, Z. - RAKOVÁ, S. - ŠIMEK, E. *Lexikon*. s. 260.

³¹³ TAMTÉŽ. s. 262.

Sedláček August

PhDr. August Sedláček (1843 – 1926) vystudoval dějepis a latinu a také češtinu a němčinu pro nižší stupeň na FF UK v Praze. Roku 1864 pracoval jako kopista v Českém zemském archivu v Praze, v letech 1867 – 1869 vyučoval na gymnáziu v Litomyšli dějepis a zpočátku také latinu, češtinu a němčinu, v letech 1869 – 1875 vyučoval na gymnáziu v Rychnově nad Kněžnou a v letech 1875 – 1899 vyučoval na státním reálném gymnáziu v Táboře. V letech 1900 – 1926 působil jako městský archivář v Městském archivu v Písku a jako ředitel místního městského muzea. V letech 1920 – 1923 působil rovněž v Místním archivu v Protivíně. Odborně se zabýval především historickou topografií, kastelologií, historií českých měst a dále také heraldikou, sfragistikou a genealogií.³¹⁴

Smolová Martina

Mgr. Martina Smolová (1985) je doktorandkou na Ústavu pomocných věd historických a archivnictví na FF MU v Brně a pracuje v Moravské zemské knihovně v MZK v Brně. Odborně se zabývá sfragistikou a středověkou diplomatikou.³¹⁵

Stehlíková Dana

PhDr. Dana Stehlíková, CSc. (1954) vystudovala obor matematika – výtvarná výchova na PdF UK v Praze a také obor dějiny umění – historie na FF téže univerzity, kde roku 1980 získala doktorát. Poté absolvovala externí vědeckou aspiranturu na Ústavu dějin umění ČSAV a roku 1990 získala titul kandidátky věd. V letech 1979 – 1990 působila jako historička umění – medievalistka archeologických a stavebně historických průzkumů v Pražském středisku státní památkové péče a ochrany přírody, v letech 1990 – 1997 působila v UPM v Praze, kde byla postupně kurátorkou sbírky textilu a drahých kovů a konkrétně v letech 1992 – 1996 byla vedoucí kurátorkou a v letech 1990 – 1992 byla vědeckou tajemnicí. Od roku 1998 působí jako kurátorka

³¹⁴ HOFFMANNOVÁ, J. – PRAŽÁKOVÁ, J. *Biografický slovník*. s. 560.

Wikipedia. [online]. 18. 5. 2015 v 17:45. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/August_Sedl%C3%A1%C4%8Dek

³¹⁵ Bibliografie dějin Českých zemí. Historický ústav AV ČR. [online]. 18. 6. 15. [cit. 2015-6-22]. Dostupné z: <http://biblio.hiu.cas.cz/authorities/315708>

sbírky drahých kovů a Lapidária v NM. Absolvovala také roku 1988 letní školu středověkých studií ve Francii a v letech 1990 – 1992 postgraduální studium pro kurátory muzeí v Kremži. Od roku 1996 je členkou odborné rady Židovského muzea v Praze, od roku 1988 Společnosti pro středověké zlatnictví při British Museum v Londýně, od roku 1991 individuální členkou ICOM sekce ICAA, od roku 1993 členkou Society of Jewellery Historians v Londýně a od roku 1997 členkou Association of Medieval Studies. Také externě spolupracuje s Ústavem dějin umění AV ČR na soupisu movitých památek Prahy, s NG v Praze, s MG v Brně a dalšími institucemi na vědeckých a výstavních projektech. Původně se specializovala na středověké umělecké řemeslo, a to především na zlatnictví a keramiku. Posléze se její specializace rozšířila na dějiny a ikonografii křesťanského chrámového umění, na dějiny kamenosochařství a na sfragistiku.³¹⁶

Stránský Karel

Prof. Ing. Karel Stránský, DrSc. (1931) je význačný český technik. Roku 1958 získal titul inženýr na Fakultě energetické VUT v Brně v oboru Stroje a zařízení sléváren a na téže univerzitě, ovšem na FSI, získal roku 1965 titul kandidáta věd v oboru Nauka o materiálu, specializace metalografie. Roku 1976 získal titul doktora věd na VA AZ v Brně v oboru Fyzikální metalurgie a mezní stavy materiálu, roku 1991 získal titul docenta na FMMI VŠB - TUO v oboru Fyzikální metalurgie a mezní stavy materiálu a roku 1992 získal titul profesora na téže univerzitě v oboru Materiálové inženýrství. Během svých studií absolvoval studijní pobyty ve Francii a Japonsku. V letech 1958 – 1966 působil jako technik, odborný pracovník a výzkumný pracovník ve Šmeralových závodech v Brně, v letech 1966 – 1977 jako vedoucí vědecký pracovník na VA AZ v Brně, v letech 1978 – 1996 jako vedoucí vědecký pracovník ve Výzkumném ústavu 070 v Brně. Jako pedagog působil v letech 1962 – 1972 na Katedře slévárenství na FSI VUT v Brně, v letech 1992 – 1996 na Katedře materiálového inženýrství na FMMI VŠB - TUO a od roku 1996 působí na FSI VUT v Brně. Dále byl

³¹⁶ PÁNEK, J. - VOREL, P. - BENEŠ, Z. - KNOZ, T. - KOČIAN, J. - PETR, S. - POUŠTA, Z. - RAKOVÁ, S. - ŠIMEK, E. *Lexikon*. s. 285.

Bibliografie dějin Českých zemí. Historický ústav AV ČR. [online]. 18. 6. 15. [cit. 2015-6-22]. Dostupné z: <http://biblio.hiu.cas.cz/authorities/5407>

v letech 1989 – 1993 externím vědeckým pracovníkem Ústavu technologie a spolehlivosti strojních konstrukcí AV ČR v Plzni, v letech 1990 – 1993 členem Vědecké rady Ústavu teorie hutnických procesů AV ČR v Ostravě, od roku 1990 působí jako člen vědecké rady FMMI VŠB – TUO, v letech 1993 – 2005 byl členem Vědecké rady Ústavu fyziky materiálu AV ČR v Brně, v letech 1991 – 2004 byl členem Vědecké rady VA v Brně, v letech 1993 – 2004 byl členem redakční rady časopisu *Kovové Materiály*. Od roku 1995 působí jako emeritní vědecký pracovník Ústavu fyziky materiálů AV ČR, od roku 1996 jako člen redakční rady časopisu *Slévárenství* a od roku 2004 jako člen vědecké rady SVÚOM v Praze. V letech 2001 – 2005 byl také členem rady Univerzity třetího věku VUT v Brně. Získal rovněž řadu ocenění. Jeho vědecký zájem je zaměřen na slévárenství, metalografii, fyzikální a chemickou metalurgii, materiálové inženýrství, mezní stavy materiálu, historii hutnictví a slévárenství a na archeometalurgii.³¹⁷

Svěrák Vlastimil

PhDr. Vlastimil Svěrák (1958) vystudoval archivnictví na FF UJEP v Brně a roku 1986 zde získal doktorát. V letech 1981 – 1984 působil jako pomocná vědecká síla v archivu rektorátu UJEP v Brně, v letech 1984 – 1991 pracoval jako samostatný odborný archivář v SOkA Břeclav se sídlem v Mikulově a od roku 1991 působí jako samostatný odborný archivář v SOkA Jihlava. Je členem výboru ČAS. Zaměřuje se především na regionální dějiny Břeclavska, Jihlavy, Jihlavska, panství Luka nad Jihlavou a na sfragistiku.³¹⁸

³¹⁷ Fakulta strojního inženýrství. Vysoké učení technické v Brně. [online]. © Copyright – Fakulta strojního inženýrství VUT v Brně – 2013. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <https://www.fme.vutbr.cz/prdetail.html?pid=82>

Bibliografie dějin Českých zemí. Historický ústav AV ČR. [online]. 18. 6. 15. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://biblio.hiu.cas.cz/authorities/21324>

³¹⁸ HOFFMANNOVÁ, J. – PRAŽÁKOVÁ, J. *Biografický slovník*. s. 608.

Svoboda Miroslav

Mgr. Miroslav Svoboda, Ph. D. (1974) aktuálně působí jako archivní inspektor a ředitel SOkA Břeclav. Zaměřuje se na hospodářské dějiny středověku a raného novověku jižní Moravy a na sfragistiku.³¹⁹

Šášinková Marcela

Mgr. Marcela Šášinková (1963) vystudovala pomocné vědy historické a archivnictví na FF UK v Praze. Od roku 1986 působila v Regionálním muzeu v Chrudimi a aktuálně působí jako historička a redaktorka Středočeského vlastivědného sborníku ve Středočeském muzeu v Roztokách u Prahy. Odborně se zabývá pomocnými vědami historickými, a to především diplomatikou a sfragistikou z chrudimského regionu, a dále historickou kartografií, historickou fotografií a filmem ve sbírkách Regionálního muzea v Chrudimi.³²⁰

Šimek Tomáš

PhDr. Tomáš Šimek (1936) vystudoval obor archivnictví – historie na FF MU v Brně a roku 1967 zde získal doktorát. V letech 1959 – 1964 působil jako odborný archivář v SOA Třeboň, v letech 1964 – 1966 byl vedoucím studovny SÚA Praha, v letech 1966 – 1972 byl ředitelem SOA Zámorsk, v letech 1987 – 1989 byl odborným pracovníkem Krajského střediska památkové péče a ochrany přírody v Pardubicích, v roce 1990 byl jeho ředitelem a posléze byl v letech 1990 - 2004 ředitelem SOA Zámorsk. Dále byl roku 1970 vedoucím redaktorem SPVA a od roku 1990 znovu, a to včetně dalších SOA Zámorsk vydávaných publikací. Od roku 1992 je členem redakční

³¹⁹ Bibliografie dějin Českých zemí. Historický ústav AV ČR. [online]. 18. 6. 15. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://biblio.hiu.cas.cz/authorities/6636>

Státní okresní archiv Břeclav. [online]. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://breclav.mza.cz/publikace/kontakty>

³²⁰ PÁNEK, J. - VOREL, P. - BENEŠ, Z. - KNOZ, T. - KOCIAN, J. - PETR, S. - POUSTA, Z. - RAKOVÁ, S. - ŠIMEK, E. *Lexikon*. s. 296.

Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy. [online]. 20. 12. 2013. [cit. 2015-6-22]. Dostupné z: <http://www.muzeum-roztoky.cz/kontakty.php>

rady SAP. Odborně se zabývá pomocnými vědami historickými, především diplomatikou 14. století, hrdelním soudnictvím v 15. – 18. století a ediční činností.³²¹

Šmahel František

Prof. PhDr. František Šmahel, DrSc., dr. h. c. mult. (1934) vystudoval obor historie – archivnictví na FF UK v Praze a roku 1959 získal doktorát. Roku 1965 získal titul kandidáta věd, roku 1990 titul doktora věd, roku 1991 se habilitoval a roku 1995 získal titul profesora se specializací na české dějiny. V letech 1953 – 1954 pracoval jako horník v Dole Jana Švermy v Ostravě, v letech 1961 – 1964 byl ředitelem Městského muzea v Litvínově, v letech 1964 – 1974 byl vědeckým pracovníkem na HÚ ČSAV, v letech 1975 – 1979 pracoval jako řidič tramvaje v Dopravním podniku hlavního města Prahy, v letech 1980 – 1989 působil jako historik v Muzeu husitského revolučního hnutí v Táboře, roku 1983 byl hostujícím profesorem na Collège de France Paris, v letech 1990 – 1998 byl ředitelem HÚ ČSAV a od roku 1998 zde působil jako vědecký pracovník. Dále byl roku 1993 hostujícím profesorem na Katholische Universität Eichstätt, v letech 1994 – 1995 působil na Historisches Kolleg v Mnichově, v letech 1995 – 1998 byl vedoucím Semináře českých středověkých dějin na FF UK v Praze, v letech 1998 – 2004 byl ředitelem CMS, kde je od roku 2004 zástupcem ředitele. V letech 1964 – 1969 a 1990 – 1991 byl členem redakční rady *ĎaS*, v letech 1965 – 1981 členem redakční rady *Bibliographie internationale de l'Humanisme et de la Renaissance*, v letech 1969 – 1972 byl vedoucím redaktorem MHB, od roku 1977 je řádným členem International Commission for the History of Universities, v letech 1980 – 1991 byl členem výkonné redakce *Husitského Tábora*, v letech 1990 – 2000 působil jako vedoucí redaktor *ČČH*, od roku 1992 byl členem akademické rady Central European University – Budapest College, v letech 1991 – 1992 členem Koordinační rady vlády ČR pro vědu a technologie, od roku 1991 předsedou Komise pro obhajoby doktorských disertačních prací z oboru české dějiny, v letech 1991 – 1992 byl místopředsedou Grantové agentury AV ČR, v letech 1993 – 1999 byl členem předsednictva České komise pro vědecké hodnosti, v letech 1993 – 1994 místopředsedou Vědecké rady AV ČR a dále jejím členem a od roku 2001 jejím

³²¹ PÁNEK, J. - VOREL, P. - BENEŠ, Z. - KNOZ, T. - KOCIAN, J. - PETR, S. - POUSTA, Z. - RAKOVÁ, S. - ŠIMEK, E. *Lexikon*. s. 299.

předsedou, od roku 1994 je členem ČNKH, od roku 1995 je členem Vědecké rady UK, od roku 1996 je členem Komise Českého historického ústavu v Římě, od roku 1997 je členem redakční rady Historického obzoru a v letech 1998 – 2006 byl členem Akreditační komise. Získal rovněž řadu ocenění. Odborně se zaměřuje na obecnou historii pozdního středověku, humanismus, renesanci a reformaci ve střední Evropě, na dějiny středověkých univerzit, středověkou ikonologii a ikonografii a na pozdně středověké doktríny a mentality.³²²

Štarha Ivan

PhDr. Ivan Štarha (1935) vystudoval archivnictví – dějepis na FF UJEP v Brně a roku 1970 získal doktorát. V letech 1958 – 1960 pracoval jako mladší archivní pracovník ve Státním archivu v Telči a od roku 1980 pracoval jako odborný archivář, vedoucí odborný archivář a později jako ředitel dnešního MZA v Brně. Postupně se také stal členem Vědecké archivní rady, podvýboru pro heraldiku PS ČR, redaktorem vlastivědného sborníku Jižní Morava, redaktorem publikací vydávaných MZA a společně se státními oblastními archivy jižní Moravy a byl také členem redakční rady Vlastivědné ročenky SOkA Blansko. Odborně se zabývá archivní teorií a dějinami archivů, dějinami správy se zaměřením na městská práva, speciálně na hrdelní soudnictví, dále pak komunální heraldikou a sfragistikou a regionálními dějinami se zaměřením na západní a jižní Moravu.³²³

Štěpánek Jan

Mgr. Jan Štěpánek (1984) je malíř a autor příspěvků o sbírce pečetidel rodu Lažanských v Manětíně. Nejprve studoval design a umění na ZČU v Plzni a na UK v Praze a roku 2009 získal titul magistra umění. Poté pracoval v MG v Brně jako asistent ředitele a v pražském Rudolfínu. Aktuálně studuje pro získání titulu doktorátu

³²² TAMTÉŽ. s. 299-300.

Wikipedia. [online]. 15. 1. 2015 v 12:30. [cit. 2015-6-22]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Franti%C5%A1ek_%C5%A0mahel

³²³ PÁNEK, J. - VOREL, P. - BENEŠ, Z. - KNOZ, T. - KOCIAN, J. - PETR, S. - POUSTA, Z. - RAKOVÁ, S. - ŠIMEK, E. *Lexikon*. s. 306.

na UK v Praze. Dále spolupracuje na rodinné sbírce rodiny Šternberků nebo rodiny Nostic-Rieneck.³²⁴

Štindl Martin

Mgr. Martin Štindl, Ph.D. (1969) vystudoval magisterské studium v oboru historie – archivnictví na FF MU v Brně a posléze získal i doktorát. Od roku 1992 pracuje v SOkA Žďár nad Sázavou, a aktuálně je vedoucím pobočky tohoto archivu ve Velkém Meziříčí. Dále působil v letech 1995 – 1996 jako externista na PrF MU v Brně a od roku 1997 je členem redakční rady vlastivědného sborníku Západní Morava a od téhož roku členem muzejní rady Muzea silnic a dálnic ve Velkém Meziříčí. Odborně se věnuje dějinám mentalit, všedního dne, menšinových skupin a církví na pozadí regionu jihozápadní Moravy v 16. – 18. století a numismatice.³²⁵

Švábenský Mojmír

PhDr. Mojmír Švábenský (1924 – 2002) vystudoval na FF UK v Praze a posléze na FF MU v Brně, kde studium ukončil roku 1949 ziskem doktorátu. Absolvoval také archivní studium na pobočce pražské Státní archivní školy. V letech 1943 – 1945 působil jako pomocný kancelářský úředník hodonínské úřadovny Sociální pomoci pro Čechy a Moravu a v letech 1950 – 1997 působil jako odborný archivář v MZA v Brně. Zabýval se především archivnictvím, dějinami měst a obcí jižní Moravy, středověkými dějinami Moravy, heraldikou a sfragistikou.³²⁶

³²⁴ JAN STEPANEK. ART PROJECTS/REVIEWS/ART TOURISM/NEWS FROM THE WORL OF ART. [online]. Copyright2015JanStepanek. [cit. 2015-6-22]. Dostupné z: http://janstepanek.com/about_jan/

Bibliografie dějin Českých zemí. Historický ústav AV ČR. [online]. 18. 6. 15. [cit. 2015-6-22]. Dostupné z: <http://biblio.hiu.cas.cz/authorities/9916>

³²⁵ PÁNEK, J. - VOREL, P. - BENEŠ, Z. - KNOZ, T. - KOCIAN, J. - PETR, S. - POUSTA, Z. - RAKOVÁ, S. - ŠIMEK, E. *Lexikon*. s. 308.

³²⁶ HOFFMANNOVÁ, J. – PRAŽÁKOVÁ, J. *Biografický slovník*. s. 650.

Encyklopedie dějin města Brna. [online]. 18. 5. 2014. [cit. 2015-6-22]. Dostupné z: http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=15594

Bibliografie dějin Českých zemí. Historický ústav AV ČR. [online]. 18. 6. 15. [cit. 2015-6-22]. Dostupné z: <http://biblio.hiu.cas.cz/authorities/380>

Ustohal Vladimír

Doc. Ing. Vladimír Ustohal, CSc. (1938 – 2005) byl významným pedagogem a odborníkem v oblasti neželezných kovů aplikovaných zejména v letecké dopravě a energetickém strojírenství. Jeho odborný zájem byl směřován na archeologii, historické vědy, techniku a vojenství. Roku 1957 ukončil čtyřleté studium s maturitou na Vyšší průmyslové škole chemické v Brně a zahájil studium na VŠB - TUO, které nakonec ukončil až roku 1962, a to v bývalém Sovětském svazu jako hutní inženýr v oboru Nauka o kovech a tepelné zpracování kovů. Roku 1972 získal vědeckou hodnost kandidáta technických věd v oboru Fyzikální metalurgie a mezní stavy materiálu. Roku 1979 získal pedagogický titul docent v témže oboru. Nejdříve působil na VA v Brně a od roku 1992 pracoval v Ústavu materiálového inženýrství VUT v Brně jako pedagog a vědecko – výzkumný pracovník. Kromě výchovy strojních a materiálových inženýrů řadu let spolupracoval s archeology a historiky při řešení problémů nálezových kovových předmětů.³²⁷

Woitschová Klára

PhDr. Klára Woitschová, Ph. D. (1977) vystudovala historii a posléze pomocné vědy historické a archivnictví na FF UK v Praze. Roku 2002 na Ústavu českých dějin FF UK v Praze získala doktorát a roku 2009 na katedře pomocných věd historických a archivního studia na téže fakultě získala další doktorát. V letech 2002 – 2003 pracovala v První archivní a spisovenské Praha – Blansko, v letech 2003 – 2008 působila jako odborná asistentka Katedry dějepisu PdF TUL, od roku 2006 působí jako odborná asistentka Katedry pomocných věd historických a archivního studia FF UK v Praze a od roku 2008 je kurátorkou ANM. Rovněž je redaktorkou ČNM – řady historické. Zabývá se českými dějinami raného novověku, kulturními dějinami, dějinami správy, ediční teorií, vydáváním pramenů, paleografií, heraldikou, sfragistikou a genealogií.³²⁸

³²⁷Databazeknih. cz. [online]. © 2008 – 2015. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://www.databazeknih.cz/zivotopis/vladimir-ustohal-69207>

Bibliografie dějin Českých zemí. Historický ústav AV ČR. [online]. 18. 6. 15. [cit. 2015-6-21]. Dostupné z: <http://biblio.hiu.cas.cz/authorities/73785>

³²⁸ LIPOVSKI, R. - DOKOUPIL, L. - ZÁŘICKÝ, A. *Lexikon 2010*. s. 603.

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo podat přehled o sfragistické literatuře pocházející z let 1989 – 2013, přiblížit témata a konkrétní aspekty, na které se badatelé v tomto období zaměřili, a určit další možné směry, kterými by se mohla bádání v budoucnu ubírat.

Prostudovala jsem velké množství studií z oblasti panovnické, šlechtické, církevní, komunální, cechovní sfragistiky, a rovněž o pečetích institucí a o židovských pečetích.

K aspektům, které byly často studovány velmi podrobně, patří především typy pečetí, typy pečetních obrazů³²⁹ a obsahy legend.³³⁰ Autoři se samozřejmě věnovali všem vnějším znakům pečetí a také jejich funkcím, ovšem v některých případech pouze okrajově, či pro doplnění informací.³³¹ V mnohých případech je rovněž hodnocena dobová politická či společenská situace a postavení uživatelů pečetí ve společnosti.

Rovněž se ve výše uvedených pracích často setkáváme s hodnocením písemností, na nichž se zkoumané pečetě dochovaly,³³² a také s heraldickým posuzováním pečetí.³³³

Mezi nejvíce prozkoumané oblasti sfragistiky patří bezpochyby církevní a komunální sfragistika. V těchto dvou případech se autoři zaměřili na všechny možné uživatele těchto konkrétních pečetí a velmi důkladně je popsali a zařadili do kontextu dobové společnosti.³³⁴ Samozřejmě nebyl dosud zkoumán podroben veškerý církevní a komunální sfragistický materiál, ovšem dosavadní množství publikací hodnotím velice

³²⁹ A také konkrétní motivy.

³³⁰ Nelze to ovšem vztáhnout na všechny publikace. Například články podávající přehled o pečetích určitých lokalit se povětšinou věnovali všem vnějším znakům pečetí stejnou měrou, tedy stručně.

³³¹ Nemohu opomenout skripta, která poskytují úvod do české sfragistiky. Tato skripta jsou základem k porozumění pečetím, pečetidlům a případně i razítkům.

³³² Čímž tyto práce přispívají k diplomatickému bádání.

³³³ Neboť jedním z užívaných motivů na pečetích byl znak, úplný rodový erb, či jeho část. Tímto tyto práce zase přispívají k heraldickému bádání.

³³⁴ V souvislosti s pečetěmi obcí byla pozornost rovněž věnována znakům, případně praporům, jež byly obcím na žádost uděleny. Tyto informace jsou pak cenné pro heraldiku a vexilologii.

kladně, a to i z hlediska odbornosti a kvality samotných prací. Tyto studie tak mohou sloužit jako vzor pro budoucí práce pojednávající o tomtéž, či příbuzném tématu.

Další odvětví sfragistiky, které oplývají větším množstvím publikací, jsou panovnické, šlechtické a rodové pečeti. V případě panovnické sfragistiky jsem prostudovala práce, které podávají přehled o pečetích zástupců dynastií, které vládly v Českém království.³³⁵ Podstatné ovšem je, že se autoři zaměřili pouze na určité jedince z těchto dynastií, čímž se otevírá prostor k dalšímu možnému bádání.³³⁶ Ani zde nelze opomenout důležitost písemností, které tyto pečeti stvrzovaly a navíc ještě problematiku jejich falšování.³³⁷ I v případě panovnických pečetí se často setkáme s jejich heraldickým posouzením.

U šlechtických pečetí je situace podobná, jako u těch panovnických. I zde lze opět nalézt heraldické posouzení těchto pečetí a zhodnocení písemností, které jimi byly stvrzovány.³³⁸ Ve vymezeném období byly zkoumány pečeti spíše těch významnějších rodů, ale samozřejmě ne všech, čímž se zde vytváří prostor pro nová bádání. Taktéž je zde velký prostor pro zkoumání pečetí osob, které se nějakým významným způsobem zapsaly do dějin. Zde tedy, jak se zdá, jsou možnosti k dalšímu bádání nepřeborné.

Ovšem v případě cechovních a židovských pečetí a pečetí institucí je stav bádání dosti omezený. Ve vymezeném období byly zkoumány cechovní pečeti pouze z několika vybraných lokalit,³³⁹ což poskytuje možnost, a neobávám se říci přímo nutnost, zaměřit se na další lokality a pečeti cechů v nich sídlících. Stejně tak hodnotím situaci v případě pečetí institucí,³⁴⁰ a naprosto nedostatečně jsou poté prozkoumány pečeti židovské. Ve vymezeném období jsem našla jen minimum studií, takže k dalšímu bádání tato oblast sfragistiky přímo vybízí.

³³⁵ Konkrétně se jedná o Přemyslovce, Lucemburky a Habsburky. Období vlády Jiřího z Poděbrad a Jagellonců stálo ve mnou vymezeném období v pozadí zájmu badatelů.

³³⁶ Tedy ke zkoumání pečetí dalších členů těchto dynastií, kteří stanuli v čele Českého království.

³³⁷ Falšování pečetí se dostalo značné pozornosti.

³³⁸ Opět tedy tyto práce přispívají do heraldiky a diplomatiky.

³³⁹ A nutno dodat, že jich není mnoho.

³⁴⁰ V tomto případě jsem našla pouze příspěvky k určitým pečetím či pečetidlům, ale nikoliv nějaký souhrnný přehled.

Autoři také důkladně řešili problematiku evidence a zpracování sfragistického materiálu, a taktéž výpovědní hodnotu pečetí a možné prameny pro sfragistické bádání.³⁴¹ Stejně tak je pojednáno o sfragistickém materiálu uloženém v archivech či muzeích.³⁴²

Mezi zkoumaná témata dále patří postavení pečetí ve společnosti, stav mezi dějinami umění a sfragistikou, vývoj pečetí, a dokonce i práce některých významných badatelů. Všechna tato témata jsou ale zatím řešena v rámci ojedinělých příspěvků a i zde by tedy bylo zapotřebí napsat další studie, jež by přinesly další podnětné informace.

³⁴¹ I zde je samozřejmě prostor pro další bádání, a to ve smyslu představení možných nových způsobů evidence a zpracování sfragistického materiálu.

³⁴² Osobní sbírky v této době nestály v popředí zájmu autorů. O obsahu archivních a muzejních sbírek se rovněž dozvídáme z různých výstav, ke kterým jsou v naprosté většině vytvářeny katalogy, podávající přehled o vystavovaných exponátech.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY, PRAMENŮ A ZDROJŮ

BĚLIČOVÁ, Milena. *Sbírka pečetních typářů a razítek Archivu Národního muzea*. In: *Časopis Národního muzea. Řada historická 181*. 2012. s. 44-68.

BISINGEROVÁ, Marie. *Pečeti Kutné Hory*. In: *Numismatické listy 56*. 2001. s. 162-165.

[BOLOM-KOTARI] KOTLÍKOVÁ, Martina. *Pečeti brněnských dominikánů na listinách od konce první třetiny 15. století do doby rušení klášterů Josefem II*. In: *Ad laetitiam. Studenti doc. Vladimíru Vašků k 75. narozeninám*. Brno 2008. s. 33 – 53.

[BOLOM-KOTARI] KOTLÍKOVÁ, Martina. *Pečeti brněnských augustiniánů na listinách od konce první třetiny 15. století do doby rušení klášterů Josefem II*. In: *Brno v minulosti a dnes: příspěvky k dějinám a výstavbě Brna 21*. 2008. s. 37 – 69.

[BOLOM-KOTARI] KOTLÍKOVÁ, Martina. *Pramen v novověké sfragistice (a diplomacie)*. In: *Prameň - jeho funkcia, význam, interpretácia a limity v historickom výskume*. Nitra 2010. s. 95-101.

[BOLOM-KOTARI] KOTLÍKOVÁ, Martina. *Pečeti hradištského opata Norberta Želeckého z Počenic*. In: *Archivní časopis 60*. 2010. s. 221 – 238.

BOLOM-KOTARI, Martina. *Pečeti představených a konventu premonstrátské mužské kanonie v Nové Říši od roku 1641 do konce 18. století*. In: *Dačický vlastivědný sborník 6*. 2011. s. 157 – 163 a 177 - 182.

BOLOM-KOTARI, Martina. *Pečeti a písemnosti premonstrátů v Zábrdovicích a v Nové Říši v 17. a 18. století a možnosti jejich interpretace*. In: *Osm století. Sborník příspěvků prezentovaných na konferenci k výročí 800 let založení klášterů v Zábrdovicích a Nové Říši 23. září 2010 v premonstrátském klášteře v Nové Říši*. Nová Říše 2012. s. 57 – 78.

BOLOM-KOTARI, Martina. *Pečeti a písemnosti zábrdovického opata Benedikta Waltenbergera (1610-1645)*. In: *Brno v minulosti a dnes: příspěvky k dějinám a výstavbě Brna 25*. 2012. s. 91-115.

- BOLOM – KOTARI, Sixtus. *Pečeti evangelíků kolem roku 1800*. In: *Archivní časopis* 63. 2013. s. 229-242.
- BURDOVÁ, Pavla. *Příběh pečetidla zemského soudu*. In: *Archivní časopis* 49. 1999. s. 1-11.
- CEJNKOVÁ, Dana - USTOHAL, Vladimír - STRÁNSKÝ, Karel. *Pečetidlo benediktinského kláštera Na luhu v Brně - Komárově*. In: *Forum Brunense: sborník prací Muzea města Brna* 3. 1990. s. 119-125.
- ČOUPKOVÁ, Jaromíra. *Vesnické pečete v okrese Uherské Hradiště. 1. část, 2. část*. In: *Slovácko: společenskovední sborník pro moravsko-slovenské pomezí* 40, 41. 1998 a 1999 [vyd. 2000]. s. 191-212 a 245-267.
- DOLEŽAL, Daniel. *Pečeti rožmitálských měšťanů v 17. a 18. století*. In: *Podbrdsko: sborník Státního okresního archivu v Příbrami* 3. 1996. s. 46-64.
- DOLEŽAL, Daniel. *Pracovní seminář "Katalogizace sfragistického materiálu: pečete, pečetidla, odlitky v archivech ČR - současný stav"*. In: *Archivní časopis* 52. 2002. s. 160-161.
- DURDÍK, Tomáš. *Osobní pečetidlo z hradu v Jindřichově Hradci*. In: *Sborník Společnosti přátel starožitností* 2. 1991. s. 181-188.
- DUREC, Ivo. *Sekretní pečete rajhradských benediktinů na listech břevnovským opatům 1664-1695*. In: *Jižní Morava: vlastivědný sborník* 44. 2005. s. 301-307.
- GOTTFRIED, Libor. *Otázka původní pečeti a znaku kapituly karlštejské*. In: *Z archivních depozitářů. Pavle Burdové k 70. narozeninám*. Praha 1998. s. 25-40.
- GOTTFRIED, Libor. *Pečeť augustiniánského kláštera v Praze na Karlově (s vyobrazením Karla Velikého a Karla IV.)*. In: *Cáchy a Praha. Korunovační města Evropy. Příspěvky spolku Kulturverein Aachen-Prag e. V.* Praha 2005. s. 89-96.
- GREGOR, František. *Pečete obcí okresu Třebíč. 1. část, 2. část*. In: *Západní Morava: vlastivědný sborník Brno* 1, 2. 1997 a 1998. s. 94-113 a 101-134.

- HANÁČEK, Jiří - KOS, Roman. *Cisterciáčky na Moravě. sv. 1. Staré Brno. sv. 2. Předklášteří, Oslavany*. Brno 2008. 138 s.
- HOFFMANNOVÁ, Jaroslava – PRAŽÁKOVÁ, Jana. *Biografický slovník archivářů českých zemí*. Praha 2000. 832 s.
- HOLÁ, Mlada. *Sigilla falsa. K padělání vratislavské hejtmanské pečeti ve 14. století*. In: *Inter laurum et olivam. Acta Universitatis Carolinae. Philosophica et historica. 1-2/2002. Z pomocných věd historických 16*. Praha 2007. s. 185-192.
- HOLUB, Pavel. *Typáře a pečeti města Pacova z 15. až 17. století*. In: *Genealogické a heraldické informace 16*. 2011. s. 21-27.
- HOLUB, Pavel. *Pečeti a jejich pramenná hodnota*. In: *Archivní časopis 62*. 2012. s. 73 – 75.
- CHLÁDKOVÁ, Michaela. *Soupis pečetí a pečetidel z fondů a sbírek znojemského archivu*. In: *Ročenka Státního okresního archivu ve Znojmě 12*. 1997 [vyd. 1998]. s. 123-130.
- CHLÁDKOVÁ, Michaela. *Pečetě z městečka Hnanice*. In: *Ročenka Státního okresního archivu ve Znojmě 16*. 2001. s. 148-152.
- CHLÁDKOVÁ, Michaela. *Pečetidla ve fondech a sbírkách Státního okresního archivu Jindřichův Hradec*. In: *Vlastivědný sborník Dačicka, Jindřichohradecka a Třeboňska 18*. 2006. s. 73-81.
- JÁSEK, Jaroslav - HRDLIČKA, Jakub - HRUBÝ, Vladimír. *Pět století řemeslné symboliky ve sbírce pečetidel a razítek Archivu hlavního města Prahy. Komentovaný katalog*. Praha 1999. 271 s.
- KAŇÁK, Bohdan. *Buly basilejského koncilu a papeže Pavla II*. In: *Ročenka Státního okresního archivu v Olomouci 9*. 2000 [vyd. 2001]. s. 187-194.
- KREJČÍKOVÁ, Jarmila – KREJČÍK, Tomáš. *Úvod do české sfragistiky*. Ostrava 1989. 86 s.

KREJČÍKOVÁ, Jarmila - KREJČÍK, Tomáš. *Nejstarší pečeť města Brna*. In: *Brno v minulosti a dnes: sborník příspěvků k dějinám a výstavbě Brna 13*. 1995. s. 164-175.

KREJČÍK, Tomáš. *Středověké pěší pečeti a jejich typologie*. In: *Sborník prací Filozofické fakulty Ostravské univerzity. Historie = Acta Facultatis Philosophicae Universitatis Ostraviensis. Historica 4*. Ostrava 1996. s. 141-148.

KREJČÍK, Tomáš. *Poznámky ke středověkým církevním pečetím*. In: *Sborník prací Filozofické fakulty Ostravské univerzity. Historie = Acta Facultatis Philosophicae Universitatis Ostraviensis. Historica 5*. Ostrava 1997. s. 5 – 24.

KREJČÍK, Tomáš. *Pečeť v kultuře středověku*. Šenov u Ostravy 1998. 365 s.

KREJČÍK, Tomáš. *Popisy pečetí ve středověkých listinách*. In: *Sborník prací Filozofické fakulty Ostravské univerzity. Historie = Acta Facultatis Philosophicae Universitatis Ostraviensis. Historica 6*. Ostrava 1998. s. 5 – 13.

KREJČÍK, Tomáš. *Dějiny umění a sfragistika*. In: *Sto let od narození profesora Jindřicha Šebánka. Sborník příspěvků*. Brno 2000. s. 109 – 112.

KREJČÍK, Tomáš. *Znak a pečeť města Valtic*. In: *Město Valtice*. Břeclav 2001. s. 385-389.

KREJČÍK, Tomáš. *Poznámky k pečetím velehradského kláštera*. In: *Cisterciáci na Moravě. Sborník k 800. výročí příchodu cisterciáků na Moravu a počátek Velehradu*. Olomouc 2006. s. 204-211.

KREJČÍK, Tomáš. *Poznámky k ikonografii mincí, bul a pečetí Karla IV*. In: *Peníze v proměnách času. V. Lucemburkové: Mince, medaile. = Money in Metamorphosis of Time. = Geld im Wandel der Zeit. = Pieniądz na przestrzeni dzieł*. Ostrava 2006. s. 39-42.

KREJČÍK, Tomáš. *Ikonografie církevních pečetí v českém státě ve 13. - 15. století*. In: *Sacri canones servandi sunt: ius canonicum et status ecclesiae saeculis XIII-XV: kolektivní monografie = collective treatise*. Praha 2008. s. 525-530.

KREJČÍK, Tomáš. *K nové české heraldické a sfragistické literatuře 1981-2005*. In: *Sborník archivních prací* 59. 2009. s. 241 – 307.

KREJČÍK, Tomáš - PSÍK, Richard. *Pečeti olomouckých biskupů v období 1351-1457: typologie a ikonografie*. In: *Historica. Revue pro historii a příbuzné vědy* 4. 2013. s. 65-81.

KŘEČKOVÁ, Jitka. *František Beneš – sfragistik*. In: *Z dějin Státního ústředního archivu v Praze a jeho předchůdců. Konference ke 40. výročí SÚA konaná dne 6. 10. 1994 v Praze*. Praha 1995. s. 60-63.

KŘEČKOVÁ, Jitka. *Pečeti arcibiskupa Arnošta z Pardubic*. In: *Sborník prací k sedmdesátým narozeninám dr. Karla Beránka*. Praha 1996. s. 52-60.

KŘEČKOVÁ, Jitka. *Česká královská pečeť Matyáše II. Příloha - Královská pečeť Matyáše II. na listině z 9. března 1612*. In: *Našim jubilantkám: (sborník příspěvků k počtě životního jubilea Věry Beránkové, prom. hist., PhDr. Dagmar Culkové a PhDr. Marie Liškové*. Praha 2000. s. 142-144.

KŘEČKOVÁ, Jitka – NEVÍMOVÁ, Petra. *Pečeti proboštů a konventu premonstrátek v Chotěšově*. In: *Minulostí Západočeského kraje* 38. 2003. s. 113-153.

KŘEČKOVÁ, Jitka. *Falzum pečeti knížete Vladislava I. u zakládací listiny kladrubského kláštera*. In: *Inter laurum et olivam. Acta Universitatis Carolinae. Philosophica et historica. 1-2/2002. Z pomocných věd historických* 16. Praha 2007. s. 177-183.

KŘEČKOVÁ, Jitka – BENEŠ, Petr. *Regalát. Nejstarší pečeť a původní patron české františkánské provincie*. In: *Františkánství v kontaktech s jiným a cizím*. Praha 2009. s. 186-209.

KŘIVOHLÁVEK, Jan František. *Popis pečeti vesnic na panství Rokytnice v Orlických horách*. In: *Orlické hory a Podorlicko: sborník vlastivědných prací* 9. 1999. s. 192-199.

KŘIVOHLÁVEK, Jan František. *Pečeti obcí dolnolibchavské farnosti*. In: *Nové letopisy města Ústí nad Orlicí a jeho okolí* 2. 2000. s. 16-17.

KŘIVOHLÁVEK, Jan František. *Erb Bořitů z Budče v pečeti Bořitova*. In: *Nové letopisy města Ústí nad Orlicí a jeho okolí 2*. 2000. s. 26-27.

KŘIVOHLÁVEK, Jan František. *Znaky, vlajky, pečeti a správní vývoj obcí okresu Ústí nad Orlicí*. Ústí nad Orlicí 2005. 348 s.

KŘIVOHLÁVEK, Jan František. *Erb a pečeť Hynka (Ignáce) Jetřicha Vitanovského z Vlčkovic*. In: *Orlické hory a Podorlicko: sborník vlastivědných prací: přírodou, dějinami, současností 13*. 2005. s. 200-204.

KUBÍKOVÁ, Anna. *Pečeti českých vydavatelů na listinách v klášterním archivu ve Schläglu*. In: *Archivní časopis 53*. 2003. s. 176-192.

KUKÁNOVÁ, Zlataše. *Zlaté buly v archívech České republiky*. In: *Památky a příroda 16*. 1991. s. 257-267.

KÜTNER, Dušan. *Soupis pečetí ve Státním okresním archivu v Přerově*. Přerov 2003. 92 s.

KVÁŠOVÁ, Miroslava. *Pečeti a typáře městských obcí okresu Pelhřimov*. Pelhřimov 2004. 80 s.

LIPOVSKI, Radek - DOKOUPIL, Lumír - ZÁŘICKÝ, Aleš. *Lexikon českých historiků 2010*. Ostrava 2012. 632 s.

LIŠKA, Karel. *Sbírka komunálních znaků, pečetí a razítek. Svazek 1. Znaky, pečeti a razítka obcí Čech, Moravy a Slezska*. Brno 2012. 453 s.

LIŠKA, Karel. *Sbírka komunálních znaků, pečetí a razítek. Svazek 2. Znaky, pečeti a razítka moravských a slezských měst a městeček*. Brno 2013. 381 s.

LIŠKA, Karel. *Sbírka komunálních znaků, pečetí a razítek. Svazek 3/1. Znaky, pečeti a razítka českých měst a městeček A-CH*. Brno 2013. 247 s.

LIŠKA, Karel. *Sbírka komunálních znaků, pečetí a razítek. Svazek 3/2. Znaky, pečeti a razítka českých měst a městeček J-M*. Brno 2013. 230 s.

- MARÁZ, Karel. *Jezdecké pečeti ve fondech Státního okresního archivu Olomouc*. In: *Ročenka Státního okresního archivu v Olomouci* 22. 1994 [vyd. 1995]. s. 155-178.
- MARÁZ, Karel. *Příspěvek k sekretní pečetí Jana Lucemburského*. In: *Archivní časopis* 45. 1995. s. 25-32.
- MARÁZ, Karel. *Jezdecká pečeť Jana Lucemburského jako vzor pro druhý jezdecký typář Petra I. z Rožmberka*. In: *Genealogické a heraldické informace* 16. 1996 [vyd. 1997]. s. 15-20.
- MARÁZ, Karel. *25 let od smrti sfragistika Františka Beneše*. In: *Genealogické a heraldické informace* 16. 1996 [vyd. 1997]. s. 36-37.
- MARÁZ, Karel. *Příspěvek ke sfragistice Podivína*. In: *Podivín: vlastivědný sborník jihomoravského města*. Mikulov 1997. s. 172-183.
- MARÁZ, Karel. *K problematice padělání pečetí na sklonku středověku. Sfragistický příspěvek k falzům Oldřicha II. z Rožmberka*. In: *Sborník archivních prací* 48. 1998. s. 49 – 103.
- MARÁZ, Karel. *K problematice pečetí Klobouk*. In: *Klobouky u Brna*. Klobouky u Brna 1998. s. 77 – 83.
- MARÁZ, Karel. *Další podivínské městské pečeti*. In: *Jižní Morava: vlastivědný sborník* 37. Brno 1998. s. 255-257.
- MARÁZ, Karel - KREJČÍK, Tomáš. *K recepci jezdeckého pečetního typu na konci 12. a v první polovině 13. století na příkladu pečetí Babenberků a Přemyslovců*. In: *Česko-rakouské vztahy ve 13. století. Rakousko (včetně Štýrska, Korutan a Kraňska) v projektu velké říše Přemysla Otakara II. Sborník příspěvků ze symposia konaného 26. - 27. září 1996 ve Znojmě*. Praha 1998. s. 261-273.
- MARÁZ, Karel. *Neznámé souvislosti mezi jezdeckými pečetěmi Walrama Lucemburského, Jana Lucemburského a Filipa VI. z Valois*. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. Řada historická* 47. 1999. s. 37-49.

MARÁZ, Karel. *K vývoji pečeti na Moravě*. In: *Od gotiky k renesanci. Výtvarná kultura Moravy a Slezska 1400 – 1550 II*. Brno 1999. s. 609 – 619.

MARÁZ, Karel. *Návrh sfragistické metodiky pro speciální program s databází evidence a zpracování pečeti pro období edice CDB s komentářem*. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské university. Řada historická 48*. 1999 [vyd. 2001]. s. 151-167.

MARÁZ, Karel. *Možnosti využití našich právních památek jako pramene pro českou sfragistiku na příkladu vybraných článků (kapitol) z Tovačovské knihy*. In: *Sto let od narození profesora Jindřicha Šebánka. Sborník příspěvků*. Brno 2000. s. 137 – 143.

MARÁZ, Karel. *Úvahy nad přípravou a strukturou CDB VIII a korpusu českých pečeti do nástupu Jana Lucemburského*. In: *Sborník archivních prací 50*. 2000. s. 458-473.

MARÁZ, Karel. *Jezdecká pečeť moravských markrabat lucemburského rodu jako reprezentační prostředek majitele a vrcholné umělecké dílo moravské markraběcí pečeti*. In: *Moravští Lucemburkové*. Brno 2000. s. 223-235.

MARÁZ, Karel. *K možnosti využití (edice) Drnovské knihy pro sfragistiku*. In: *Vyškovský sborník 2*. 2001. s. 54 – 70.

MARÁZ, Karel. *Úvod do problematiky jezdeckých pečeti Rožmberků*. In: *Jihočeský sborník historický 71*. 2002. s. 123-149.

MARÁZ, Karel. *K možnostem využití pečeti jako pramene pro heraldiku na příkladu pečeti středověké šlechty na Moravě v 15. a první čtvrtině 16. století. Pečeti šlechticů*. In: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské university. Řada historická. Vladimíru Vašků k sedmdesátinám 52*. 2003 [vyd. 2004]. s. 119-129.

MARÁZ, Karel. *Pečeti pro CDB VII. a VIII. v archivech bývalého Západočeského kraje*. In: *Minulostí Západočeského kraje 41*. 2006. s. 33-55.

MARÁZ, Karel. *Pečeti Václava III. v souvislostech*. In: *Od knížat ke králům: sborník u příležitosti 60. narozenin Josefa Žemličky*. Praha 2007. s. 198-208.

MARÁZ, Karel. *Pečeti Jana Lucemburského*. Brno 2007. 93 s.

- MARÁZ, Karel. *K "záhadné" pečeti opata Wolfganga u listiny ze 7. dubna 1559.* In: *Kláster Zlatá Koruna. Dějiny - památky – lidé.* České Budějovice 2007. s. 566-570.
- MARÁZ, Karel. *K pečetím farního kléru v českých zemích v letech 1283-1310.* In: *Sacri canones servandi sunt: ius canonicum et status ecclesiae saeculis XIII-XV: kolektivní monografie = collective treatise.* Praha 2008. s. 623-629.
- MARÁZ, Karel. *Pečeti biskupa Jindřicha Zdíka.* In: *Jindřich Zdík (1126-1150). Olomoucký biskup uprostřed Evropy.* Olomouc 2009. s. 172-173.
- MARÁZ, Karel. *Znak, vlajka a pečeti Líšně.* In: *Ves Leštno za městečko vysazovati ráčíme: památky, místopis a vybrané osobnosti Líšně z pohledu historických, jazykovědných a přírodovědných disciplín.* Brno 2009. s. 22-28.
- MARÁZ, Karel. *K vypovídacím možnostem diplomatických a sfragistických pramenů 15. století na příkladu Oldřicha II. z Rožmberka (1403-1462).* In: *Prameň - jeho funkcia, význam, interpretácia a limity v historickom výskume.* Nitra 2010. s. 59-64.
- MARÁZ, Karel. *Sfragistické deperditum města Opavy z roku 1289 a jeho význam pro českou komunální sfragistiku.* In: *Studia historica Nitriensia 16.* 2012. s. 24-27.
- MARÁZ, Karel. *K podobě pečetidla mincovních pečetí (českých králů) 2. poloviny 13. století.* In: *Studia historica Nitriensia 16.* 2012. s. 28-34.
- MARTÍNKOVÁ, Lenka. *Pečeti a typáře cechů z území okresu Pelhřimov (1500) 1546-1796 (1859): katalog pečetí a typářů uložených ve Státním okresním archivu Pelhřimov a v muzeích na území pelhřimovského okresu.* Pelhřimov 2000. 161 s.
- MILEC, Miroslav. *Cechovní pečetě. Sv. 1.* Brno 2011. 171 s.
- MILEC, Miroslav. *Rodové pečetě.* Brno 2011. 183 s.
- MILEC, Miroslav. *Šlechtické pečetě.* Brno 2011. 191 s.
- MILEC, Miroslav. *Občanské pečetě a znamení na pečetích.* Brno 2011. 165 s.
- MILEC, Miroslav. *Cechovní pečetě. Sv. 2.* Brno 2013. 159 s.

MILEC, Miroslav. *Měšťanské, úřednické a řemeslnické pečete a merky: pečete z Jihočeských archivů*. Brno 2013. 149 s.

MÜLLER, Karel. *Návrh pravidel pro zpracování typářů a dalšího sfragistického materiálu (pečeti, odlitků pečeti)*. In: *Archivní časopis* 39. 1989. s. 215 – 219.

MÜLLER, Karel. *Pečeti obcí bývalých panství Ropice, Konská, Hnojník a Dolní Třanovice*. In: *Těšínsko. Vlastivědný zpravodaj okresů Karviná a Frýdek-Místek* 33. č. 1. 1990. s. 10-12.

MÜLLER, Karel. *Pečeti obcí bývalých panství Bohumín a Německá (Dolní Lutyně)*. In: *Těšínsko. Vlastivědný zpravodaj okresů Karviná a Frýdek-Místek* 33. č. 2. 1990. s. 12-14.

MÜLLER, Karel. *Pečeti obcí bývalého panství Rychvald*. In: *Těšínsko. Vlastivědný zpravodaj okresů Karviná a Frýdek-Místek* 33. č. 3. 1990. s. 12-14.

MÜLLER, Karel. *Pečeti obcí bývalých panství Horní a Dolní Domaslavice a Horní a Dolní Tošanovice*. In: *Těšínsko. Vlastivědný zpravodaj okresů Karviná a Frýdek-Místek* 33. č. 4. 1990. s. 22-24.

MÜLLER, Karel. *Pečeti bývalých slezských obcí na území současné Ostravy*. In: *Ostrava: příspěvky k dějinám a současnosti Ostravy a Ostravska* 16. 1991. s. 351-364.

MÜLLER, Karel. *Pečeti obcí bývalých panství Dolní a Horní Suchá*. In: *Těšínsko. Vlastivědný zpravodaj okresů Karviná a Frýdek-Místek* 34. č. 1. 1991. s. 20-21.

MÜLLER, Karel. *Pečeti obcí bývalých panství Prstná a Dolní Marklovice*. In: *Těšínsko. Vlastivědný zpravodaj okresů Karviná a Frýdek-Místek* 34. č. 2. 1991. s. 24.

MÜLLER, Karel. *Pečeti obcí bývalého panství Ráj*. In: *Těšínsko. Vlastivědný zpravodaj okresů Karviná a Frýdek-Místek* 34. č. 4. 1991. s. 19-20.

MÜLLER, Karel. *Pečeti Karla Ditterse z Dittersdorfu*. In: *Severní Morava. Vlastivědný sborník* 16. 1991. s. 61-62.

- MÜLLER, Karel. *Pečeti obcí bývalého panství Karviná*. In: *Těšínsko. Vlastivědný zpravodaj okresů Karviná a Frýdek-Místek* 35. č. 2. 1992. s. 22-23.
- MÜLLER, Karel. *Pečeti obcí bývalých panství Horní, Prostřední a Dolní Bludovice*. In: *Těšínsko. Vlastivědný zpravodaj okresů Karviná a Frýdek-Místek* 35. č. 3. 1992. s. 24.
- MÜLLER, Karel. *Pečeti obcí bývalých panství Fryštát a Doubrava*. In: *Těšínsko. Vlastivědný časopis okresů Frýdek-Místek a Karviná* 35. č. 1. 1993. s. 12-13.
- MÜLLER, Karel. *Nejstarší pečeť města Přerova z roku 1489*. In: *Vlastivědný věstník moravský* 45. 1993. s. 65-67.
- MÜLLER, Karel. *Pečeti obcí bývalých panství Šumbark a Životice*. In: *Těšínsko. Vlastivědný časopis okresů Frýdek-Místek a Karviná* 36. č. 4. 1993. s. 24.
- MÜLLER, Karel. *Pečeti obcí bývalých panství Chotěbuz, Stanislavice a Hradiště*. In: *Těšínsko. Vlastivědný časopis okresů Frýdek-Místek a Karviná* 36. č. 2. 1993. s. 20-21.
- MÜLLER, Karel. *Pečeti obcí bývalého panství Těšínské komory: I. Třinec a okolí*. In: *Těšínsko. Vlastivědný časopis okresů Frýdek-Místek a Karviná* 37. č. 4. 1994. s. 17-19.
- MÜLLER, Karel. *Nejstarší pečeť Klimkovic*. In: *Acta historica et museologica Universitatis Silesianae Opaviensis. Řada C. Sborník k 65. narozeninám doc. dr. Jaroslava Bakaly, CSc.* 2. 1995. s. 110-111.
- MÜLLER, Karel. *Pečeti obcí bývalého panství Kunčice nad Ostravicí*. In: *Těšínsko. Vlastivědný časopis okresů Frýdek-Místek a Karviná* 38. č. 2. 1995. s. 6-7.
- MÜLLER, Karel. *Pečeti vsí velkolosinského panství z roku 1621*. In: *Severní Morava. Vlastivědný sborník* 70. 1995. s. 55-57.
- MÜLLER, Karel. *Pečeti obcí bývalého panství Těšínské komory: II. Český Těšín a okolí*. In: *Těšínsko. Vlastivědný časopis okresů Frýdek-Místek a Karviná* 38. č. 1. 1995. s. 30-31.

MÜLLER, Karel. *Pečeti obcí bývalého panství Těšínské komory: III. Komorní Lhotka a okolí.* In: *Těšínsko. Vlastivědný časopis okresů Frýdek-Místek a Karviná* 38. č. 4. 1995. s. 23-24.

MÜLLER, Karel. *Pečeti bývalých moravských obcí na území současné Ostravy.* In: *Ostrava: příspěvky k dějinám a současnosti Ostravy a Ostravska* 17. 1995. s. 334-340.

MÜLLER, Karel. *Pernštejnské pečeti v archivech severní Moravy a Slezska do roku 1526.* In: *Pernštejnové v českých dějinách. Sborník příspěvků z konference konané 8. - 9. 9. 1993 v Pardubicích.* Pardubice 1995. s. 315-322.

MÜLLER, Karel. *Pečeti obcí bývalého panství Těšínské komory: IV. Jablunkov a okolí.* In: *Těšínsko. Vlastivědný časopis okresů Frýdek-Místek a Karviná* 39. č. 1. 1996. s. 12-16.

MÜLLER, Karel. *Pečeti, znak a prapor města Úsova.* In: *Střední Morava: kulturně historická revue* 2. 1996. s. 82-84.

MÜLLER, Karel. *Pečeti a znaky obcí Českého Těšínska.* Český Těšín 1997. 94 s.

MÜLLER, Karel. *Pečeti obcí bývalých panství Horní Žukov, Soběšovice a Pitrov.* In: *Těšínsko. Vlastivědný časopis okresů Frýdek-Místek a Karviná* 39. č. 3. 1997. s. 9-11.

MÜLLER, Karel. *Znaky a pečeti Orlové a připojených obcí.* In: *Těšínsko. Vlastivědný časopis okresů Frýdek-Místek a Karviná* 40. č. 1. 1997. s. 5-7.

MÜLLER, Karel. *Heraldika a sfragistika českého Slezska: současný stav a úkoly dalšího výzkumu.* In: *Slezsko v dějinách českého státu. Sborník příspěvků z vědecké konference, pořádané pod záštitou prezidenta České republiky Václava Havla u příležitosti 50. výročí Slezského ústavu SZM v Opavě.* Šenov u Ostravy 1998. s. 145-149.

MÜLLER, Karel. *Obecní razítka bývalého okresu Moravská Třebová v roce 1939.* In: *Moravskotřebovské vlastivědné listy* 9. 1998. s. 27-29.

- MÜLLER, Karel. *Peší pečeť těšínského knížete Kazimíra I. z poloviny 14. století*. In: *Těšínsko. Vlastivědný časopis okresů Frýdek-Místek a Karviná* 41. č. 2. 1998. s. 23-25.
- MÜLLER, Karel. *Obecní razítka v bývalém okrese Šternberk v roce 1939*. In: *Ročenka Státního okresního archivu v Olomouci* 27. 1998 [vyd. 1999]. s. 197-202.
- MÜLLER, Karel. *Tři cechovní pečetní typáři ze Zlatých Hor ve sbírce Slezského zemského muzea v Opavě*. In: *Ročenka Vlastivědné muzejní společnosti v Jeseníku* 5. 1998 [vyd. 1999]. s. 40-43.
- MÜLLER, Karel. *Pečetě a znaky obcí na Hlučínsku*. Kravaře 1999. 44 s.
- MÜLLER, Karel. *Dvě pečetidla svitavských hrnčírů ze 17. století ve sbírce Slezského zemského muzea v Opavě*. In: *Pomezí Čech a Moravy. Sborník prací ze společenských a přírodních věd pro okres Svitavy* 3. 1999. s. 333-334.
- MÜLLER, Karel. *Sbírka typářů olomouckých biskupů a arcibiskupů. ("Nálezová" zpráva)*. In: *Slavme chvíli ... Sborník k 70. narozeninám Jana Bistřického*. Ústí nad Orlicí 1999. s. 37-42.
- MÜLLER, Karel. *Pečetě krnovských cechů v roce 1630*. In: *Sborník bruntálského muzea* 3. 2000. s. 51-58.
- MÜLLER, Karel. *Pečeť vidnavského židovského kolektora ze 2. poloviny 18. století*. In: *Jesenicko: vlastivědný sborník* 2. 2001. s. 46.
- MÜLLER, Karel. *Pečetě a znaky obcí na Jeseníku*. Opava 2003. 79 s.
- MÜLLER, Karel. *Pečetě Židů v rakouském Slezsku ve 2. polovině 18. století*. In: *Moravští Židé v rakousko-uherské monarchii (1780-1918): Mährische Juden in der österreichisch-ungarischen Monarchie (1780-1918)*. 26. mikulovské sympozium 24. - 25. října 2000. Brno 2003. s. 201-204.
- MÜLLER, Karel. *Pečetě koryčanských farářů v 17. - 19. století*. In: *Archivní sborník* 11. 2005. s. 10-15.

MÜLLER, Karel. *Nově zjištěné pečeti obcí na Jesenicku*. In: *Jesenicko: vlastivědný sborník* 7. 2006. s. 45-46.

MÜLLER, Karel. *K nejstarším pečetím Frýdku a Místku z poloviny 16. století*. In: *Sborník Státního okresního archivu ve Frýdku-Místku* 7. 2006. s. 24-27.

MÜLLER, Karel. *Nejstarší pečeť města Bohumína*. In: *Těšínsko. Vlastivědný časopis* 49. č. 2. 2006. s. 26-27.

MÜLLER, Karel - ŠTĚPÁN, Jan. *Znak a pečeti Františka kardinála z Ditrichštejna*. In: *XXIX. Mikulovské sympozium 2006*. Brno 2007. s. 259 – 273.

MÜLLER, Karel. *Nejstarší (velká) pečeť města Jablunkova*. In: *Sborník Státního okresního archivu ve Frýdku-Místku* 9. 2008. s. 111-114.

MÜLLER, Karel. *Ještě ke znakům a pečetím proboštů augustiniánského kláštera ve Fulneku*. In: *Vlastivědný sborník Novojičínska* 58. 2008. s. 153-156.

MÜLLER, Karel. *Vinná réva ve znacích a pečetích obcí českého Slezska*. In: *Vážně i nevázně o víně. Sborník k padesátým narozeninám Karla Müllera*. Opava 2008. s. 31-32.

MÜLLER, Karel. *Pečeti a znak Moravského Berouna*. In: *Střední Morava: vlastivědná revue* 15. 2009. s. 76-81.

MÜLLER, Karel. *Pečeti a znak města Bruntálu*. In: *Sborník bruntálského muzea* 12. 2009. s. 9-22.

MÜLLER, Karel. *Nejstarší pečeť Úsova*. In: *Sborník Státního okresního archivu Šumperk* 3. 2009. s. 31-32.

MÜLLER, Karel. *Pečeti a znak Horního Benešova*. In: *Sborník bruntálského muzea* 13. 2010. s. 69-76.

MÜLLER, Karel. *Neznámé pečeti těšínských cechů ze 17. století*. In: *Těšínsko. Vlastivědný časopis* 54. č. 3. 2011. s. 28-30.

- MÜLLER, Karel - POLÁCH, Radek. *Soubor odlitků pečeti z vídeňského císařského dvora ve sbírce Muzea Novojičína*. In: *Vlastivědný sborník Novojičína* 61. 2011. s. 137-150.
- MÜLLER, Karel. *Ještě k pečetím Malých Hoštic*. In: *Hlučínsko: vlastivědný časopis Muzea Hlučínska* 2. č. 2. 2012. s. 28.
- NOVOTNÁ, Ludmila. *Sfragistický fond Muzea Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech*. In: *Sborník Muzea Dr. Bohuslava Horáka* 15. 2003. s. 72-92.
- NOVOTNÁ, Ludmila. *Pečeti rodu Gutštejnů*. In: *Minulostí Západočeského kraje* 41. 2006. s. 495-519.
- NOVÝ, Rostislav. *Pečeť Koruny Království českého. (Sfragistický příspěvek k dějinám české státnosti)*. In: *Sborník archivních prací* 43. 1993. s. 339-346.
- OLEJNÍK, Jan. *Pečetě strakonických cechů*. In: *Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech* 30. 1993. s. 26-28.
- OLEJNÍK, Jan. *Několik pečetí příslušníků nižší české šlechty v SOkA Strakonice*. In: *Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech* 32. 1995. s. 167-171.
- OLEJNÍK, Jan. *Pečetě města Volyně. (Příspěvek ke sfragistickému rozboru pečetí archivu města Volyně)*. In: *Výběr. Časopis pro historii a vlastivědu jižních Čech* 33. 1996. s. 300-303.
- ORÁLKOVÁ, Iva. *Pečeti olomoucké kapituly*. In: *Památkový ústav v Olomouci. Výroční zpráva*. Olomouc 1999 [vyd. 2000]. s. 108-111.
- PAKOSTA, Oldřich. *Pečeti litomyšlského biskupa Jana ze Středy*. In: *Sborník Okresního archivu Ústí nad Orlicí* 4. 1993. s. 4-9.
- PAKOSTA, Oldřich. *Pečeť Jindřicha, probošta augustiniánského kláštera v Lanškrouně na litomyšlské listině z roku 1398*. In: *Sborník Okresního archivu Ústí nad Orlicí* 4. 1993. s. 10-13.
- PAKOSTA, Oldřich. *Pečeti litomyšlské kapituly*. In: *Vlastivědný sborník Ústí nad Orlicí* 5. 1994. s. 20-27.

PAKOSTA, Oldřich. *Počátek episkopátu litomyšlského biskupa Jana IV. Železného a typologie jeho pečeti*. In: *Východočeský sborník historický* 4. 1994. s. 57-66.

PAKOSTA, Oldřich. *Ještě jednou k velké pečetí litomyšlského biskupa Alberta ze Šternberka*. In: *Vlastivědný sborník Ústí nad Orlicí* 7. 1996. s. 14-16.

PAKOSTA, Oldřich. *Erbovní výzdoba arcibiskupských a biskupských pečeti v Českých zemích za vlády lucemburské dynastie*. In: *Vlastivědný sborník Ústí nad Orlicí* 8. 1997. s. 34-46.

PAKOSTA, Oldřich. *Typologické srovnání pečeti arcibiskupů pražských, biskupů olomouckých, litomyšlských a vratislavských z let 1344-1421 s důrazem na ikonografii*. In: *Východočeský sborník historický* 6. 1997. s. 139-164.

PAKOSTA, Oldřich. *Arcibiskupská a biskupská pečeť lucemburského období v Českých zemích z uměleckohistorického hlediska*. In: *Vlastivědný sborník Ústí nad Orlicí* 9. 1998. s. 82-94.

PAKOSTA, Oldřich. *K pečetím opata a konventu premonstrátského kláštera v Litomyšli*. In: *Vlastivědný sborník Ústí nad Orlicí* 10. 1999. s. 91-94.

PAKOSTA, Oldřich. *Pečeti převora a konventu augustiniánského kláštera v Litomyšli*. In: *Vlastivědný sborník Ústí nad Orlicí* 11. 2000. s. 64-70.

PAKOSTA, Oldřich. *Ještě jednou k velké pečetí litomyšlského biskupa Petra Jelita*. In: *Vlastivědný sborník Ústí nad Orlicí* 12. 2001. s. 10-16.

PAKOSTA, Oldřich. *Pečeti litomyšlských biskupů*. 2. dopl. vyd. Litomyšl 2003. 83 s.

PAKOSTA, Oldřich. *Visutá pečeť Kostků z Postupic*. Litomyšl 2004. 89 s.

PAKOSTA, Oldřich. *Několik postřehů k symbolice litomyšlských historických městských částí*. In: *Stopami dějin Náchodska. Sborník Státního okresního archivu Náchod. Ve znamení osmiček - k šedesátinám Mgr. Lydie Baštecké* 12. 2008. s. 311-316.

PÁNEK, Jaroslav - VOREL, Petr - BENEŠ, Zdeněk - KNOZ, Tomáš - KOCIAN, Jiří - PETR, Stanislav - POUSTA, Zdeněk - RAKOVÁ, Svatava - ŠIMEK, Eduard. *Lexikon*

současných českých historiků: The Lexikon of Contemporary Czech Historians. Praha 1999. 373 s.

PÁTKOVÁ, Hana. *Nástin hrabišické sfragistiky a heraldiky*. In: *Hrabišici páni z Rýzmburka*. Praha 2002. s. 249-271.

PÁTKOVÁ, Hana. *Poznámky k heraldice a sfragistice pánů z Lichtenburka*. In: *Lichtenburkové. Vzestupy a pády jednoho panského rodu*. Praha 2003. s. 370-384.

PAVELKOVÁ, Jindra. *Pečeti pánů z Kunštátu (exkurz do sfragistické problematiky významného moravského rodu)*. Brno 2009. 184 s.

PODDANÁ, Jana - KUKÁNOVÁ, Zlatuše. *Poklady státních archivů východních Čech. Nejstarší písemné a sfragistické památky do roku 1526*. Pardubice 2002. 46 s.

PODDANÁ, Jana - KUKÁNOVÁ, Zlatuše - HRUBÝ, Vladimír - MARYŠKA, Vilém. *Poklady státních archivů východních Čech. Písemné, kartografické a sfragistické památky od roku 1527 do roku 1918*. Zámorsk, Pardubice 2004. 63 s.

PODDANÁ, Jana - KUČEROVÁ, Linda - HLOUŠEK, Ladislav. *Poklady státních archivů východních Čech po roce 1918*. Pardubice 2004. 51 s.

POKORNÝ, Pavel R. *Pozoruhodný typář*. In: *Heraldická ročenka 36*. 2013. s. 122-123.

RAMEŠ, Václav. *Znak a pečeť Jihočeské univerzity*. In: *Orlice. Časopis pro genealogii, heraldiku a další pomocné vědy historické 1*. 1990. s. 71-79.

RŮŽEK, Vladimír. *Soupis pečeti, pečetidel a sbírkových odlišků v archivech ČR. Část 1*. In: *Archivní časopis 47*. 1997. s. 143 – 158.

RŮŽEK, Vladimír. *Soupis pečeti, pečetidel a sbírkových odlišků v archivech České republiky. Část 2: Počítačový program Pečetě*. In: *Archivní časopis 47*. 1997. s. 213-233.

RŮŽEK, Vladimír. *Zhodnocení průběhu celostátní akce soupisu (katalogizace) pečeti, pečetidel a pečetních otisků v archivech České republiky*. In: *Sborník archivních prací 50*. 2000. s. 515-524.

RŮŽEK, Vladimír. *Ikonografie pečeti Jana Žižky z Trocnova a jiných husitských bojovníků*. In: *Jan Žižka z Trocnova a husitské vojenství v evropských dějinách: VI. mezinárodní husitologické sympozium, Tábor 12. - 14. října 2004*. Tábor 2007. s. 491-519.

RŮŽEK, Vladimír. *Sfragistická falza v Archivu Národního muzea. (Jiří z Poděbrad, Přemysl Otakar II., Zemský soud)*. In: *Sborník archivních prací 60*. 2010. s. 435-464.

RŮŽIČKOVÁ, Renáta. *Nejvzácnější sfragistické památky Státního okresního archivu v Chrudimi*. Chrudim 1997. 95 s.

SEDLÁČEK, August. *Atlasy erbů a pečeti české a moravské středověké šlechty. Sv. 5. Atlas pečeti. Soupisy, rejstřík faksimile*. Praha 2003. 382 s.

SEDLÁČEK, Pavel. *Královská pečeť Karla Albrechta Bavorského a česká státní heraldika*. In: *Sborník prací k sedmdesátým narozeninám dr. Karla Beránka*. Praha 1996. s. 30-33.

SEDLÁČEK, Pavel. *Pečeť frankenštejnského hejtmanství*. In: *Paginae historiae: sborník Státního ústředního archivu v Praze 5*. 1997. s. 26-38.

SEDLÁČEK, Pavel. *Velká pečeť císařovny Marie Terezie z roku 1746*. In: *Náchodsko od minulosti k dnešku: sborník příspěvků k šedesátinám PhDr. Ladislava Hladkého 4*. 2002. s. 209-212.

SEDLÁČKOVÁ, Helena. *Celostátní soupis pečeti*. In: *Archivy v mezinárodním kontextu. = Archives in international context. Sborník příspěvků z mezinárodní konference 29. září - 1. října 2004*. Praha 2004. s. 163-168.

SEICHTEROVÁ, Hana. *Pečeti obcí bývalého sovineckého panství (1550-1850)*. In: *Ad laetitiam: studenti doc. Vladimíru Vašků k 75. narozeninám*. Brno 2008. s. 55-60.

SEICHTEROVÁ, Hana. *Pečeti městeček a obcí bývalého sovineckého panství*. In: *Olomoucký archivní sborník 10*. 2012. s. 73-92.

SEICHTEROVÁ, Hana. *Razítka obcí bývalého sovineckého panství do roku 1951*. In: *Střední Morava: vlastivědná revue 18*. 2012. s. 98-113.

SEICHTEROVÁ, Hana – ŠTĚPÁN, Jan. *Pečeti ze 16. století – Velký Týnec, Ostrovy, Nové Sady a Lazce u Olomouce*. In: *Olomoucký archivní sborník 10*. 2012. s. 47-53.

SEICHTEROVÁ, Hana – ŠTĚPÁN, Jan. *Pečeti obcí bývalého tzv. Dolního panství kláštera Hradisko u Olomouce*. In: *Střední Morava: vlastivědná revue 19*. 2013. s. 25-44.

SMOLOVÁ, Martina. *K pečetím listin olomouckého biskupa Dětricha uložených v Moravském zemském archivu*. In: *Ad laetitiam: studenti doc. Vladimíru Vašků k 75. narozeninám*. Brno 2008. s. 61-72.

STEHLÍKOVÁ, Dana. *Umělecko-historický rozbor pečetidla kláštera Na luhu*. In: *Forum Brunense: sborník prací Muzea města Brna 3*. 1990. s. 126-128.

STEHLÍKOVÁ, Dana. *Nejstarší pečeti vyšehradské kapituly a jejího duchovenstva do roku 1420*. In: *Královský Vyšehrad: sborník příspěvků k 900. výročí úmrtí prvního českého krále Vratislava II. (1061-1092)*. Praha 1992. s. 171-186.

STEHLÍKOVÁ, Dana. *Pečeti břevnovských a broumovských benediktinů do roku 1638*. In: *Milénium břevnovského kláštera (993 – 1993). Sborník statí o jeho významu a postavení v českých dějinách*. Praha 1993. s. 173 – 195.

STEHLÍKOVÁ, Dana. *Pečeti sedleckých cisterciáků z let 1277-1422*. In: *Památky středních Čech. Zpravodaj Památkového ústavu středních Čech v Praze 7*. 1993. s. 40-46.

STEHLÍKOVÁ, Dana. *Pečeti a pečetidla cisterciáků z Oseka*. In: *800 let kláštera Osek: jubilejní sborník. = 800 Jahre Kloster Ossegg. Festschrift*. Osek 1996. s. 233-244.

STEHLÍKOVÁ, Dana. *Středověké pečeti se sv. Vojtěchem ve střední Evropě*. In: *Svatý Vojtěch. Sborník k mileniu*. Praha 1997. s. 131-140.

STEHLÍKOVÁ, Dana. *Ostrovské náhrobky a pečeti z let 1220-1520*. In: *1000 let kláštera na Ostrově (999-1999): sborník příspěvků k jeho hmotné kultuře v raném a vrcholném středověku*. Praha 2003. s. 75-102.

SVĚRÁK, Vlastimil. *Pečeti nejstarších moravských landfrídů*. In: *Vlastivědný věstník moravský* 43. 1991. s. 139-144.

SVĚRÁK, Vlastimil. *Pečeť v oltáři kostela Matky Boží na Starém Městě v Telči*. In: *Vlastivědný sborník Vysočiny: oddíl věd společenských* 11. 1998 [vyd. 1999]. s. 429-430.

SVĚRÁK, Vlastimil. *Pečeti na listinách města Jihlavy do roku 1526*. In: *Jihlavská archivní ročenka* 1. 1999 [vyd. 2000]. s. 92-102.

SVĚRÁK, Vlastimil. *Pečetidla vsí na panství Luka z roku 1668*. In: *Sto let od narození profesora Jindřicha Šebánka. Sborník příspěvků*. Brno 2000. s. 169-174.

SVĚRÁK, Vlastimil. *Pečeti přivěšené na listinách města Jihlavy po roce 1526*. In: *Jihlavská archivní ročenka* 2-3. 2002. s. 31-51.

SVĚRÁK, Vlastimil. *Pečeti přivěšené na listinách města Telče a městeček Brtnice a Nová Říše do roku 1526*. In: *Jihlavská archivní ročenka* 4. 2002 [vyd. 2004]. s. 29-42.

SVOBODA, Miroslav. *Pečeti abatyší starobrněnského kláštera cisterciáček ve fondu města Hustopečí*. In: *Jižní Morava: vlastivědný sborník* 39. 2000. s. 45-54.

SVOBODA, Miroslav – PEŠKA, Lukáš. *Příspěvek k problematice pečeti johanitských generálních převorů ve 14. a 15. století*. In: *Sborník prací Filosofické fakulty brněnské university. Řada historická* 48. 2001. s. 41-66.

SVOBODA, Miroslav. *Moravské cisterciácké kláštery ve světle sfragistického materiálu*. In: *Vývoj církevní správy na Moravě. 27. mikulovské sympozium 9. - 10. října 2002*. Brno 2003. s. 291-309.

SVOBODA, Miroslav. *Gotické pečeti velehradských cisterciáků*. In: *Východní Morava v 10. až 14. století*. Brno 2008. s. 137-151.

SVOBODA, Miroslav – MITÁČEK, Jiří. *Převor české provincie řádu johanitů Zemovít Těšínský a jeho pečeti*. In: *Těšínský muzejní sborník* 4. 2010. s. 67-80.

ŠÁŠINKOVÁ, Marcela. *Pečetě Chrudimska*. Chrudim 1989. 88 s.

- ŠÁŠINKOVÁ, Marcela. *Po stopách chrudimské městské pečeti*. In: *Chrudimské vlastivědné listy* 4. 1995. s. 10-11.
- ŠIMEK, Tomáš. *Pečeti a pečetidla východočeských archivů a některých muzeí 1226-1620. Katalog*. Praha 2008. 479 s.
- ŠMAHEL, František. *Záhada nejstarší pečeti Univerzity Karlovy*. In: *Lucemburkové: česká koruna uprostřed Evropy*. Praha 2012. s. 588-589.
- ŠTARHA, Ivan. *Pečeti, znak a prapor města Dačic*. In: *Dačický vlastivědný sborník* 2. 2003. s. 95-98.
- ŠTARHA, Ivan. *Pečeti obcí mikulovského panství*. In: *Jižní Morava: vlastivědný sborník* 45. 2006. s. 374-379.
- ŠTARHA, Ivan. *Pečeti vesnic slavkovského panství z poloviny 18. století*. In: *Vyškovský sborník* 5. 2006. s. 157-160.
- ŠTĚPÁN, Jan. *Neznámé znakové privilegium a pečeť zaniklé vsi Závodí u Olomouce z r. 1585*. In: *Ročenka Státního okresního archivu v Olomouci* 8. 1999. s. 157-159.
- ŠTĚPÁN, Jan. *Neznámá pečeť obce Haňovic z roku 1637*. In: *Střední Morava: kulturněhistorická revue* 6. 2000. s. 138.
- ŠTĚPÁN, Jan. *Geneze vyškovských pečetí do počátku 17. století s přihlédnutím k nově zjištěnému sfragistickému materiálu*. In: *Vyškovský sborník* 2. 2001. s. 213-218.
- ŠTĚPÁN, Jan. *Rektorské, regentské a konviktuální pečeti olomoucké univerzity od konce 16. století do roku 1747*. In: *Acta Universitatis Palackianae Olomucensis. Facultas philosophica. Historica. Váženému panu doc. PhDr. Miloši Kouřilovi k sedmdesátinám* 31. 2003. s. 121-126.
- ŠTĚPÁN, Jan. *Neznámá pečeť obce Heneberka z roku 1786*. In: *Střední Morava: vlastivědná revue* 10. 2004. s. 114-115.
- ŠTĚPÁN, Jan. *Znakové privilegium a pečeť Chválkovic z roku 1551 a Šumvaldu z roku 1587*. In: *Střední Morava: vlastivědná revue* 13. 2007. s. 89-92.

ŠTĚPÁN, Jan. *Pečeť Říkovice podle privilegia Marka Khuena z roku 1554 a znakové privilegium pro Starou Ves u Přerova*. In: *Sborník Státního okresního archivu Přerov* 15. 2007. s. 31-34.

ŠTĚPÁN, Jan. *Typologie pečetí olomouckého biskupa Stanislava Pavlovského z Pavlovic*. In: *Archivní časopis* 60. 2010. s. 5-27.

ŠTĚPÁNEK, Jan. *Sbírka pečetidel rodu Lažanských v Manětíně. I. část. Bucellini von Reichenberg*. In: *Genealogické a heraldické listy* 31. č. 2. 2011. s. 13-17.

ŠTĚPÁNEK, Jan. *Sbírka pečetidel rodu Lažanských v Manětíně. 2. část. Stotzingen, Welz-Eberstein, Ogilvy*. In: *Genealogické a heraldické listy* 31. č. 3. 2011. s. 16-25.

ŠTĚPÁNEK, Jan. *Sbírka pečetidel rodu Lažanských v Manětíně. 3. část. Meiderle von Mansberg, Herbertstein, Dietrichstein*. In: *Genealogické a heraldické listy* 31. č. 4. 2011. s. 15-23.

ŠTĚPÁNEK, Jan. *Sbírka pečetidel rodu Lažanských v Manětíně. 4. část. Kolowrat*. In: *Genealogické a heraldické listy* 32. č. 1. 2012. s. 34-41.

ŠTĚPÁNEK, Jan. *Sbírka pečetidel rodu Lažanských v Manětíně. 5. část. Otazníky*. In: *Genealogické a heraldické listy* 32. č. 2. 2012. s. 19-24.

ŠTĚPÁNEK, Jan. *Sbírka pečetidel rodu Lažanských v Manětíně. 6. část (konec). Pálffy, Hoyos, Schwarzenberg a Lažanský*. In: *Genealogické a heraldické listy* 32. č. 3. 2012. s. 33-50.

ŠTINDL, Martin. *Neznámá pečeť městečka Křižanova*. In: *Západní Morava: vlastivědný sborník* 2. 1998. s. 135-139.

ŠTINDL, Martin. *Geneze obecní pečeti městečka Měřina*. In: *Západní Morava: vlastivědný sborník* 4. 2000. s. 138-145.

ŠTINDL, Martin. *Neznámá sfragistika měřínských cechů*. In: *Západní Morava: vlastivědný sborník* 15. 2011. s. 138-149.

ŠVÁBENSKÝ, Mojmír. *Sfragistické (a znakové) sbírky Moravského zemského archivu*. In: *155 let archivnictví v českých zemích: sborník příspěvků z konference*

uspořádané u příležitosti 155. výročí založení Moravského zemského archivu v Brně ve 31. května - 1. června 1994. Brno 1995. s. 37-50.

TRENČANSKÁ, Barbora. *K nejstarší známé dochované pečeti města Broumova.* In: *Stopami dějin Náchodska. Sborník Státního okresního archivu Náchod. Ve znamení osmiček - k šedesátinám Mgr. Lydie Baštecké 12.* 2008. s. 381-382.

UTÍKAL, Bedřich - KŘIVOHLÁVEK, Jan F. *Pečeti obcí panství landškrounského.* In: *Genealogická a heraldická ročenka 12. č. 2.* 1992. s. 8-14.

WOITSCHOVÁ, Klára. *Gottfried Daniel Wunschwitz, sběratel, heraldik a genealog.* Praha 2011. 306 s.

WOITSCHOVÁ, Klára. *Otisky pečeti v Eichlerově sbírce Archivu Národního muzea.* In: *Časopis Národního muzea. Řada historická 181.* 2012. s. 69-84.

ZEISCHKA, Alfred. *Neznámé cechovní pečeti.* In: *Historický sborník Karlovarska 3.* 1995. s. 168-180.

Internetové zdroje:

<http://www.abscr.cz/cs/>

<http://biblio.hiu.cas.cz/>

<http://breclav.mza.cz/>

<http://brno-venkov.mza.cz/>

<http://www.cbdb.cz/>

<http://www.databazeknih.cz/>

<http://encyklopedie.brna.cz/>

<http://ff.osu.cz/>

<https://www.fme.vutbr.cz/>

<http://www.hiu.cas.cz/cs/>

<http://www.katakomyby.cz/>

<http://katalog.upce.cz/>

<http://www.ktf.cuni.cz/>

<http://monumnet.npu.cz/monumnet.php>

<http://www.muzeumpe.cz/>

<http://www.muzeum-roztoky.cz/>

<http://www.nacr.cz/>

<http://www.nm.cz/>

<http://opac.nm.cz/>

<https://phoenix.uhk.cz/cs-cz/Stranky/default.aspx>

<http://pvh.ff.cuni.cz/>

<http://www.soaplzen.cz/>

<http://tisk.cirkev.cz/>

<https://www.wikipedia.org/>

SEZNAM POUŽITÝCH ZRATEK

ABS – Archiv bezpečnostních složek

AČ – Archivní časopis

AHMP – Archiv hlavního města Prahy

AMB – Archiv města Brna

AMG – Asociace muzeí a galerií

ANM – Archiv Národního muzea

AV ČR – Akademie věd České republiky

CDB – Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae; také Český diplomatář

CCSH – Církev československá husitská

CMS – Centrum medievistických studií

ČAS – Česká archivní společnost

ČČH – Český časopis historický

ČIS – Česká informační společnost

ČNK ICOMOS – Český národní komitét Mezinárodní rady památek a sídel

ČNKH – Český národní komitét historiků

ČNM – Časopis Národního muzea

ČSAV – Československá akademie věd

ČSZM – Časopis Slezského zemského muzea

ČVUT – České vysoké učení technické

ĐaS – Dějiny a současnost

FA – Fakulta architektury

FF – Filozofická fakulta

FMMI – Fakulta metalurgie a materiálového inženýrství

FPF – Filozoficko – přírodovědecká fakulta

FSI – Fakulta strojního inženýrství

FSVP – Fakulta sociálních věd a publicistiky

GHI – Genealogické a heraldické informace

HTF – Husitská teologická fakulta

HÚ – Historický ústav

ICAA – Muzea užitého umění

ICOM – Mezinárodní rada muzeí

JčSbH – Jihočeský sborník historický

JU – Jihočeská univerzita

KPP – Klub přátel Pardubicka

KTF – Katolická teologická fakulta

MG – Moravská galerie

MGHS – Moravská genealogická a heraldická společnost

MHB – Mediaevalia historica Bohemica

MK – Ministerstvo kultury

MM – Matice moravská

MU – Masarykova univerzita

MV – Ministerstvo vnitra

MVS – Muzejní a vlastivědná společnost

MZA – Moravský zemský archiv
MZK – Moravská zemská knihovna
MZM – Moravské zemské muzeum
MZV – Ministerstvo zahraničních věcí
NA – Národní archiv
NG – Národní galerie
NK ČR – Národní knihovna České republiky
NM – Národní muzeum
NPÚ – Národní památkový ústav
OU – Ostravská univerzita
PdF – Pedagogická fakulta
PrF – Právnická fakulta
PS PČR – Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
SAP – Sborník archivních prací
SLU – Slezská univerzita
SOA – Státní oblastní archiv
SOkA – Státní okresní archiv
SPS – Společnost přátel starožitností
SPVA – Sborník prací východočeských archivů
SSH – Středočeský sborník historický
SÚA – Státní ústřední archiv
SVÚOM – Státní výzkumný ústav ochrany materiálu

TUL – Technická univerzita v Liberci

UJAK – Univerzita Jana Amose Komenského

UJEP – Univerzita Jana Evangelisty Purkyně

UHK – Univerzita Hradec Králové

UHS – Uměleckohistorická společnost

UK – Univerzita Karlova

UKF – Univerzita Konštantína Filozofa

ÚKS – Ústav pro klasická studia

ÚOP – Územní odborné pracoviště

UP – Univerzita Palackého

UPa – Univerzita Pardubice

UPM – Uměleckoprůmyslové muzeum

VA – Vojenská akademie

VA AZ – Vojenská akademie Antonína Zápotockého

VLH – Východočeské listy historické

VŠB – TUO – Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava

VUT – Vysoké učení technické

ZA – Zemský archiv

ZČU – Západočeská univerzita